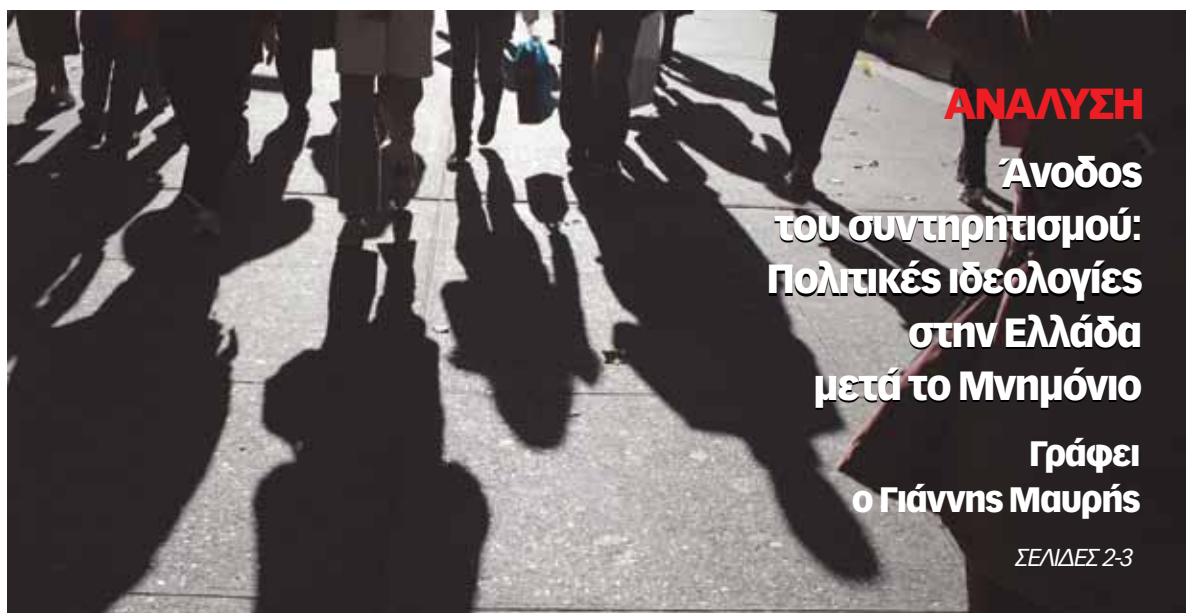


δρόμος

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ



ΑΝΑΛΥΣΗ

Άνοδος
του συντηρητισμού:
Πολιτικές ιδεολογίες
στην Ελλάδα
μετά το Μνημόνιο

Γράφει
ο Γιάννης Μαυρής

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

ΤΟ DEAL ΕΚΤ-ΔΝΤ ΚΑΙ Η ΕΝ ΑΝΑΜΟΝΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΣΕΛΙΔΑ 7

Η Δημοκρατία κινδυνεύει από τη Γερμανική Ευρώπη

Ενίσχυση της κυρίαρχης ιδεολογίας και κροκοδείλια δάκρυα
από το πολιτικό σύστημα της Ε.Ε. για την άνοδο της ακροδεξιάς

ΣΕΛΙΔΑΣ 3 & 8-9

ΑΡΘΡΟ

Αμερικανοί, Κινέζοι
και λοιποί «μνηστήρες»
σε μια χώρα
πολυ-αποικία

ΣΕΛΙΔΑ 11

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Στο απυρόβλητο
ο βασικός ένοχος
για την καταστροφή
του Σαρωνικού

ΣΕΛΙΔΑ 12

ΠΑΙΔΕΙΑ

«Με είδε το πέμπτον
του αιώνα
εις ξένα έθνη»
της Γιάννας
Γιαννουλοπούλου

ΣΕΛΙΔΑ 13

ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ

Λόγος, θυμός,
πολιτισμός
του Κώστα Λιβιεράτου

ΣΕΛΙΔΑ 27

ΔΙΕΘΝΗ

Αύριο το κρίσιμο
δημοψήφισμα
στην Καταλονία με
τη Μαδρίτη σε υστερία

ΣΕΛΙΔΑ 21

ΑΦΙΕΡΩΜΑ



RESISTANCE
FESTIVAL 2017

29-30 | 09

Ανώτατη Σχολή
Καλών Τεχνών

Συνεχίζεται στην ΑΣΚΤ το 10^ο Φεστιβάλ Resistance

Μη χάσετε τις σημερινές εκδηλώσεις

12:00 Όψεις και πραγματικότητα στην Ελλάδα μετά το 2015

Μιλούν οι: Μανώλης Γλέζος, Δημήτρης Κωνσταντακόπουλος,
Ρούντι Ρινάλντι, Γιάννης Μαυρής, Παύλος Δερμενάκης και Νίκος Λάιος

19:00 Πώς αποτιμάται διεθνώς η ελληνική εμπειρία

Μιλούν οι: Έλενα Σίαν, Ντέμπορα Σαντάνα, καθώς και μέλη
αντιπροσωπειών από Αργεντινή, Νορβηγία και Ιταλία

**20:30 Το μπλοκ της παγκοσμιοποίησης, λαϊκισμός
και κινήματα χειραφέτησης**

Μιλούν οι: Κάρλο Φορμέντι και Τάσος Βαρούνης

ΣΕΛΙΔΕΣ 15-19

Συναυλίες με τους Γιάννη Αγγελάκα & 100 °C, Nightstalker και Lost Bodies

το θέμα της εβδομάδας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Άνοδος του συντηρητισμού: Πολιτικές ιδεολογίες στην Ελλάδα μετά το Μνημόνιο

Πώς άλλαξε ο ιδεολογικός χάρτης την περίοδο 2009-2017

■ ΤΟΥ ΓΙάννη Μαυρή

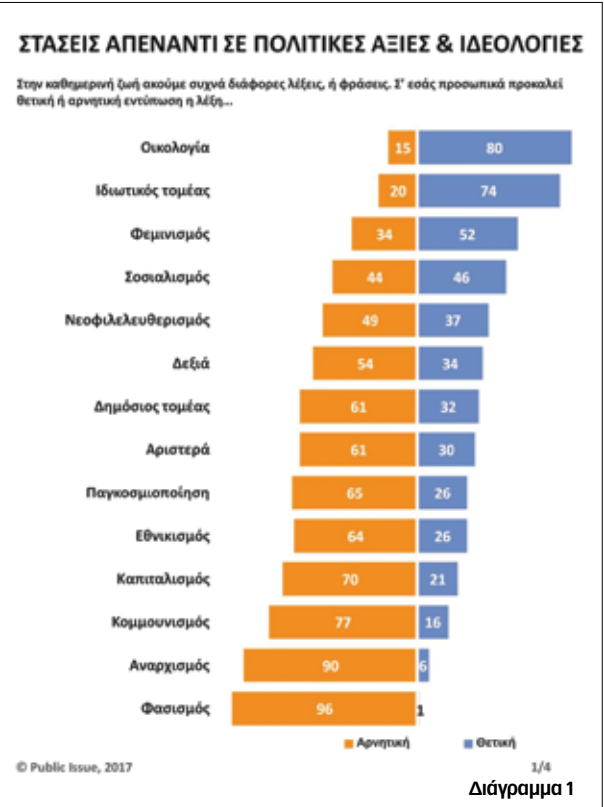
«Οι ελληνικές αρχές θα πρέπει (...) να θέσουν σε εφαρμογή ένα πρόγραμμα, υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την ενίσχυση των δυνατοτήτων και την αποπολιτικοποίηση της Ελληνικής Διοίκησης»

(«3ο Μνημόνιο», Ν.4334/16 Ιουλίου 2015, ΦΕΚ Α'80).

Μετά από επτά χρόνια βαθείας κρίσης και έντονων κοινωνικών ανταγωνισμών, η ελληνική κοινωνία δείχνει να οδηγείται σε συντηρητική διέξοδο. Η στροφή της ελληνικής κοινωνίας στο συντηρητισμό είναι προφανής, όχι μόνον στο επίπεδο των τάσεων του εκλογικού σώματος, αλλά –περισσότερο σημαντικό- στο πεδίο της ιδεολογίας.

Η ιδεολογική μεταστροφή 2009-2017: Η απόλυτη επικράτηση του ιδιωτικού

Δύο έρευνες κοινής γνώμης της Public Issue [1] παρέχουν σημαντικές ενδείξεις για την ιδεολογική μεταστροφή που έχει συντελεστεί. Οι διεργασίες που έχουν συντελεστεί στο πεδίο της ιδεολογίας, τα τελευταία οκτώ χρόνια (2009-2017), αποτυπώνονται ευκρινώς στο Διάγραμμα 1, όπου καταγράφεται η σημερινή κοινωνική αποδοχή βασικών πολιτικών αξιών και στο Διάγραμμα 2, όπου καταγράφονται οι διαχρονικές μεταβολές.



«Οικολογία», «Ιδιωτικός τομέας» και «Φεμινισμός» αποτελούν σήμερα τις τρεις περισσότερο αποδεκτές κοινωνικά πολιτικές αξίες (στο σύνολο των 14 επιλεγμένων πολιτικών αξιών που έχουν μετρηθεί – Διάγραμμα 1). Βέβαια, το φαινόμενο της υποχώρησης των παραδοσιακών πολιτικών αξιών δεν είναι νέο. Αντίστοιχα ευρήματα είχαν εντοπισθεί και στην έρευνα του 2009, αλλά και παλιότερα.[2] Γενικότερα, η άνοδος της πολιτικής των ταυτοτήτων (identity politics) χρονολογείται ήδη από τη δεκαετία του '80 (ξεκινώντας από τις ΗΠΑ).[3] Όπως παρατηρεί εύστοχα ο Razmig Keucheyan, «από τη δεκαετία του 1980 και μετά [παρατηρείται] μια γενική ‘επανακωδικοποίηση’ του κοινωνικού κόσμου με όρους ‘ταυτοτήτων’» (Keucheyan 2017, 49). Νέο στοιχείο, όμως, είναι ότι η τάση πολιτικού ριζοσπαστισμού και οι ιδεολογικές ρωγμές, που προκάλεσε στην Ελλάδα η παγκόσμια οικονομική κρίση, έχει πλέον ανακοπεί και απορροφηθεί. (Το φαινόμενο αυτό προφανώς δεν είναι μόνον εγχώριο).

Με βάση τα διαθέσιμα συγκριτικά εμπειρικά δεδομένα των ερευνών της PI προκύπτει ότι οι αξίες της «Δεξιάς» και του «Νεοφιλελευθερισμού» ενώ αρχικά αποδυναμώθηκαν με την άνοδο της αριστεράς και την ανάληψη της διακυβέρνησης από αυτήν, μετά την πτώση της βγαίνουν ενισχυμένες, ενώ η λατρεία του «Ιδιωτικού τομέα» κυριολεκτικά απογειώνεται. Μεταξύ 2009 και 2017, δηλαδή μετά από τα 8 χρόνια της μνημονιακής λαίλαπας, την εντυπωσιακότερη αύξηση της κοινωνικής αποδοχής καταγράφουν τρεις πολιτικές αξίες: ο «Ιδιωτικός τομέας», +18% (σήμερα 74%, έναντι 56% το 2009), η «Δεξιά», +12% (σήμερα 34%, έναντι 22% το 2009) και ο «Νεοφιλελευθερισμός»!, +8% (37% σήμερα, έναντι 29% το 2009 – Διαγράμματα 1 & 2). Ακόμη και η έννοια της «Παγκοσμιοποίησης», η οποία ως πραγματική διαδικασία έχει ανακοπεί και, ιδεολογικά, έχει διεθνώς αποκαθλωθεί, στην Ελλάδα δείχνει να ενισχύεται! Σήμερα, το 26% της ελληνικής κοινής γνώμης προσλαμβάνει θετικά την λέξη, ενώ το 2011 το αντίστοιχο ποσοστό είχε καταγραφεί στο 21%, +5%, στην περίοδο 2011-2017.[4]

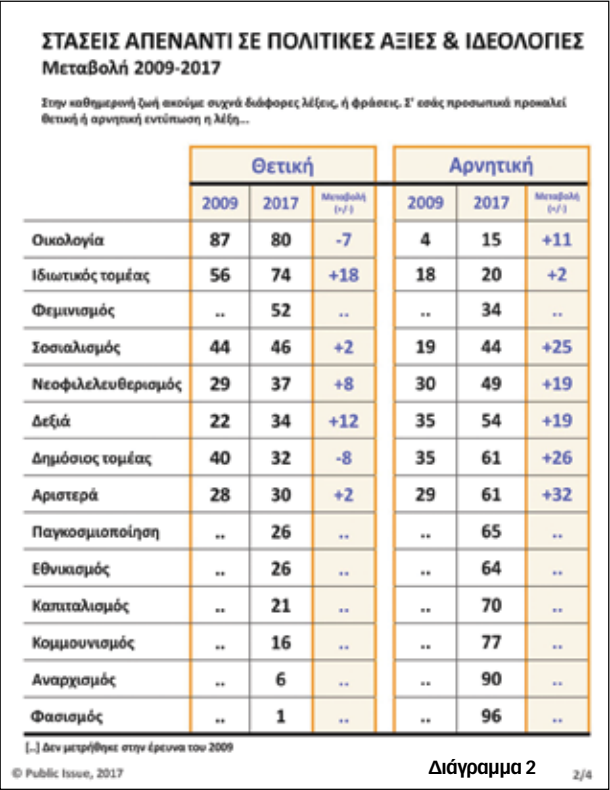
Από την άλλη πλευρά, η (παραδοσιακή) πολιτική αξία της «Δεξιάς» όχι μόνο έχει ενισχυθεί στην ζετία του Μνημονίου, αλλά κυρίως έχει

καταστεί πλέον, κοινωνικά, περισσότερο αποδεκτή από την αξία της «Αριστεράς» (34%, έναντι 30% της Αριστεράς). Η στατική σύγκριση με βάση τις έρευνες του 2009 και του 2017, δείχνει μια πολύ μικρή αύξηση της κοινωνικής αποδοχής της «Αριστεράς» (+2%). Ωστόσο, η εικόνα αυτή είναι παραπλανητική, σε σχέση με την εκτόξευση της (πολιτικής, ιδεολογικής, κοινωνικής) επιρροής της Αριστεράς που σημειώθηκε στη διετία 2014-2015 (μέχρι το Δημοψήφισμα). Η μεγάλη διακύμανση στην κοινωνική αποδοχή του ΣΥΡΙΖΑ, κατακόρυφη άνοδος που ακολουθήθηκε από εξίσου κατακόρυφη πτώση, επιβεβαιώνεται εμπειρικά στα δεδομένα των δημοσκοπήσεων, με τις μεταβλητές της πρόθεσης ψήφου του ΣΥΡΙΖΑ και της πρωθυπουργικής δημοτικότητας.[5] Επιβεβαιώνεται όμως και με βάση την κλίμακα αυτοτοποθέτησης Αριστερά/Δεξιά (Διάγραμμα 3), που αποτυπώνει τις τάσεις της κοινής γνώμης στο βαθύτερο ιδεολογικό υπόστρωμα. Μάλιστα, στη μέτρηση του Ιουλίου 2017 του Πολιτικού Βαρόμετρου της PI, για πρώτη φορά το αθροιστικό ποσοστό των εκλογέων που αυτοτοποθετούνται στις θέσεις «Δεξιά» και «Κεντροδεξιά» της κλίμακας υπερέβη το αντίστοιχο αθροιστικό ποσοστό των αυτοτοποθετούμενων στην «Αριστερά» και στην Κεντροαριστερά», ενώ ο μέσος όρος της κλίμακας σημείωσε ιστορικό μέγιστο (3,01, όπου 1=Αριστερά και 5=Δεξιά).

Ο ιδεολογικός χάρτης σήμερα

Ο χάρτης των πολιτικών ιδεολογιών από τις οποίες εμφορείται σήμερα το κοινωνικό σώμα στην Ελλάδα, μπορεί να αναπαρασταθεί στατιστικά σε δύο άξονες (Διάγραμμα 4).[6] Ο πρωτεύων (οριζόντιος) άξονας μπορεί να ερμηνευτεί ότι ορίζεται από την αντίθεση Δημόσιου/Ιδιωτικού. Αντίστοιχα, ο δευτερεύων (κάθετος) άξονας ότι ορίζεται από την παραδοσιακή πολιτική αντίθεση Δεξιάς/Αριστεράς που έχει υποβαθμιστεί. Με βάση την ανάλυση των πολιτικών ιδεολογιών που μετρήθηκαν προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

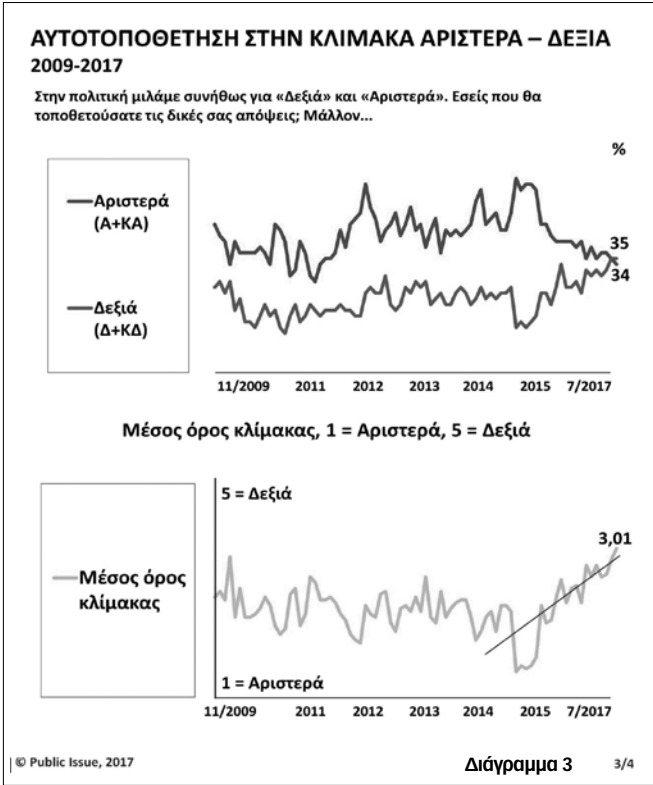
1. Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο κυρίαρχος κοινωνικά ιδεολογικός αστερισμός ορίζεται από το («μετα-πολιτικό») τρίπτυχο «Οικολογία-Φεμινισμός-Σοσιαλισμός».
2. Σημαντική ένδειξη της απο-πολιτικοποίησης



του εκλογικού σώματος που έχει συντελεστεί, είναι και το γεγονός ότι στην κοινωνική συνείδηση των πολιτών, ο «Καπιταλισμός» (που συνιστά μια ελάχιστη δημοφιλή αξία) έχει αποσυνδεθεί πλήρως από τον «Ιδιωτικό τομέα».

3. Η έννοια της «Αριστεράς» εμφανίζεται σήμερα αποσυνδεδεμένη και βρίσκεται πολύ μακριά από την έννοια του «Σοσιαλισμού», ο οποίος έχει αποκτήσει πλέον άλλο πρόσημο. Το σημερινό ιδεολογικό νεφέλωμα του «Σοσιαλισμού», όπως προσλαμβάνεται από εκλογικό σώμα βρίσκεται εγγύτερα και συσχετίζεται, ως περιεχόμενο, με την «Οικολογία» και τις πολιτικές της ταυτότητας (πχ. Φεμινισμός), ενώ η «Αριστερά», χρεώνεται στον κρατισμό και τείνει να ταυτίζεται σήμερα κυρίως με τον απαξιωμένο (και φθίνοντα) «Δημόσιο τομέα» (Διάγραμμα 4).

4. Η «Δεξιά», ως πολιτική αξία, αν και παραμένει κατά πλειοψηφία αρνητικά φορτισμένη, έχει ωστόσο ενισχυθεί σαφώς, σε σύγκριση με το 2009. Κυρίως, όμως, έχει αποσυνδεθεί από τον κοινωνικά απονομιμοποιημένο «Νεοφιλελευθερισμό». Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι αναφερόμαστε στο ιδεολογικό πεδίο και όχι στο επίπεδο της εκλογικής επιρροής, όπου επιτελείται εκλογική μεταστροφή προς τη ΝΔ, δηλαδή το φαινόμενο της αποδοκιμασίας της κυβέρνησης, που οφείλεται στη λειτουργία του παραδοσιακού δικομματικού συστήματος.

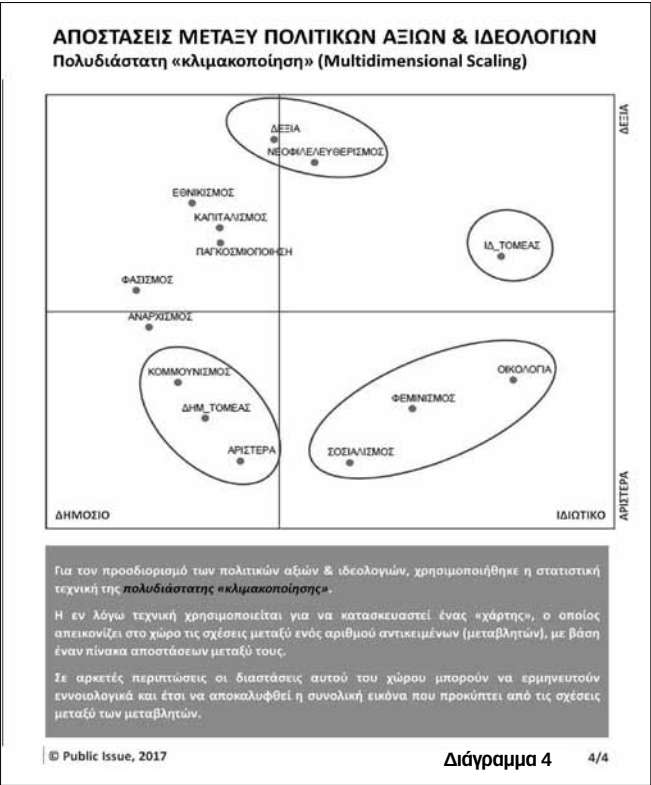


5. Η αποθέωση του «Ιδιωτικού τομέα» αποτυπώνει την πλήρη επικράτηση και την ιδεολογική ηγεμονία της κοινωνικής αξίας του «ιδιωτικού». Ως αξία, υπερβαίνει και εμφανίζεται πλήρως αποσυνδεδεμένη, όχι μόνο από τις παραδοσιακές πολιτικές αξίες της «Αριστεράς» και της «Δεξιάς», αλλά και από τις έννοιες του «Καπιταλισμού», και του «Νεοφιλευθερισμού». Αυτή η σημαντική ιδεολογική μεταβολή δεν είναι φυσικά άσχετη από το γεγονός ότι η κυβερνώσα αριστερά είναι που όχι μόνον υλοποιεί αλλά και υπερασπίζεται πολιτικά τις ιδιωτικοποιήσεις. Είναι όμως προφανές και έχει αποδειχθεί ιστορικά, ότι η κυριαρχία του Ιδιωτικού πάνω στο Δημόσιο ωφελεί πρωτίστως τη Δεξιά.

Αριστερά, Δεξιά και «Νέα Μεταπολίτευση»

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η επικράτηση του συντηρητισμού οφείλεται κατά βάση στην αρνητική έκβαση που είχε τελικά το πείραμα της αριστερής διαχείρισης της λιτότητας. Η εγκατάλειψη της πολιτικής εκπροσώπησης των κυριαρχούμενων τάξεων άνοιξε το δρόμο στη συντηρητική στροφή της κοινωνίας και την πολιτική επάνοδο της Δεξιάς. Η αριστερά απώλεσε την ιστορική ευκαιρία να εδραιώσει ηγεμονικά την παρουσία της. Η πολιτική μετάλλαξη της κυβερνώσας Αριστεράς, μετά το Δημοψήφισμα του 2015, ακύρωσε την τάση ριζοσπαστικοποίησης που εκδηλώθηκε στην ελληνική κοινωνία με την κατάρρευση του μεταπολιτευτικού κομματικού συστήματος το 2012. Με την προσχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ (καθώς και των ΑΝΕΛ) στη μνημονιακή στρατηγική, πραγματοποιήθηκε η πιο απότομη και χρονικά συμπυκνωμένη «σύγκλιση των

κομμάτων στην κορυφή», που έχει συμβεί ποτέ στο ελληνικό κομματικό σύστημα. Οι ιδεολογικές επιπτώσεις της συνθηκολόγησης του ΣΥΡΙΖΑ και της αποδοχής της νεοφιλελεύθερης ιδεολογίας και πολιτικής είναι πολύ σημαντικές και μακροπρόθεσμες. Τα τελευταία δύο χρόνια, η διάψευση των ελπίδων διόγκωσε την κοινωνική απογοήτευση και την παράλυση του κοινωνικού σώματος και προκάλεσε την στροφή στην πλήρη ιδιώτευση και τον κοινωνικό συντηρητισμό. Η διαδικασία της κοινωνικής αποπολιτικοποίησης αποτελεί οργανικό και διακηρυγμένο τμήμα του μνημονιακού πολιτικού προγράμματος (βλέπε και το σχετικό εδάφιο στην εισαγωγή). Προβλέπει την εξουδετέρωση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας (των κομμάτων και του κοινοβουλίου) και την καθιέρωση της «τεχνοπολιτικής». Η αποθέωση του ιδιωτικού, η απομάκρυνση από την πολιτική και την εκλογική διαδικασία, για την οποία ο ΣΥΡΙΖΑ φέρει τη μεγαλύτερη ευθύνη, λειτουργεί όμως, ευθέως, εις βάρος της αριστεράς και προετοιμάζει την επιστροφή της δεξιάς. Το ιστορικό παράδοξο είναι ότι ένα κόμμα που επικαλείται την αριστερά, επιφορτίζεται με την εδραίωση της μεταδημοκρατίας στην Ελλάδα. Εν κατακλείδι, με πολιτική ευθύνη της κυβερνώσας αριστεράς δημιουργούνται ευνοϊκοί όροι, όχι μόνο για την πολιτική επιστροφή της Δεξιάς, αλλά και για την ιδεολογική της επέλαση. Όπως είναι γνωστό, η Μεταπολίτευση του 1974 συντελέστηκε με την Αριστερά στη γωνία. Η ειρωνεία της ιστορίας είναι ότι το ίδιο μπορεί να συμβεί και σήμερα. Η «Νέα Μεταπολίτευση», που επαγγέλθηκε αμετροεπώς το κυβερνών κόμμα, βρίσκεται πράγματι επί



θύραις. Αλλά το καθεστώς που διαδέχεται την Γ' ελληνική Δημοκρατία, για άλλη μια φορά, δεν θα φέρει αριστερή σφραγίδα.

- [1] Η πρώτη πραγματοποιήθηκε το 2009 στην αρχή της κρίσης και η δεύτερη τον Ιούλιο του 2017.
- [2] Για την πρώτη έρευνα αυτού του είδους, βλέπε Γιάννης Μαυρός, «Ο Ιδεολογικός άτλας των Ελλήνων», Καθημερινή, 27 Αυγούστου 1995, σ.5.
- [3] Σχετικά με την πολιτική σημασία των «πολιτικών της ταυτότητας» και τις επιπτώσεις στην αριστερή κριτική θεωρία και τους διανοούμενους, βλέπε Razmig Keucheyan. 2017. Αριστερό Ημισφαίριο, Μια Χαρτογραφία της Νέας Κριτικής Σκέψης. Αθήνα: Angelus Novus. «Η ήττα της κριτικής σκέψης (1977-1993)», 21-62.
- [4] Η έννοια της «παγκοσμιοποίησης» δεν είχε περιληφθεί στο σετ των αξιών που μετρήθηκαν στην έρευνα του 2009.
- [5] Βλέπε σχετικά Γιάννης Μαυρός. 2016. «Ανοδος και Πτώση. Η εκλογική επιρροή του ΣΥΡΙΖΑ πριν και μετά το Δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου 2015.» Τετράδια 66-67 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2016-2017): 93-104.
- [6] Για τον προσδιορισμό των αξιών του σημερινού ιδεολογικού πεδίου στην Ελλάδα και της θέσης που κατέχουν σε αυτό οι υπό διερεύνηση πολιτικές ιδεολογίες, χρησιμοποιήθηκε η στατιστική τεχνική της «πολυδιάστατης κλιμακοποίησης» (Multidimensional Scaling). Η εν λόγω τεχνική χρησιμοποιείται για να κατασκευαστεί ένας «χάρτης», ο οποίος απεικονίζει στο χώρο τις σχέσεις μεταξύ ενός αριθμού αντικειμένων (μεταβλητών), με βάση έναν πίνακα αποστάσεων μεταξύ τους. Σε αρκετές περιπτώσεις οι διαστάσεις αυτού του χώρου μπορούν να ερμηνευτούν εννοιολογικά και έτσι να αποκαλυφθεί η συνολική εικόνα που προκύπτει από τις σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών.

*Το κείμενο αναδημοσιεύεται από την ιστοσελίδα της Public Issue

editorial

Κροκοδείλια δάκρυα για τη Δημοκρατία

Σύσσωμος ο συστημικός πολιτικός κόσμος της χώρας εκπλήσσεται και ανησυχεί από τα αποτελέσματα των εκλογών στη Γερμανία και την άνοδο της ακροδεξιάς. Ανησυχεί και θλίβεται όπως κάνουν οι κροκοδείλοι, όταν επιχειρούν να ξεγελάσουν τα θύματά τους. Το «δημοκρατικό» μόρφωμα της Ενωμένης Ευρώπης που... χτίζουμε δήθεν όλοι μαζί, ενώ ορκίζεται στις ουμανιστικές αξίες του διαφωτισμού, από τις οποίες -σημειώνουμε- έχει απομείνει μονάχα ο αποτρόπαιος ωφελιμιστικός του σκελετός, δεν μοιάζει να τους ανησυχεί διόλου, παρότι αποτελεί τη μήτρα που γεννά διαρκώς, ανισότητα, αποκλεισμό, βαρβαρότητα, αδικία, διάλυση χωρών, ανταγωνισμούς, εθνικισμό και πόλεμο. Η παλιά έννοια «δυτικών ευρωπαϊκών ιμπεριαλισμός» δεν έχει καταρτηθεί, έχει αλλάξει σύνθεση και σύσταση: Η Γερμανία ξαναγίνεται κυρίαρχη δύναμη, υποτάσσει -αρχικά οικονομικά- χώρες και περιοχές, επιβάλλει πανευρωπαϊκή λιτότητα, τιμωρεί, στέλνει τελεσίγραφα, στήνει εκβιαστικούς μηχανισμούς. Αυτήν την κυρίαρχη δυτική ευρωπαϊκή ιμπεριαλιστική χώρα δεν τολμούν να κοντράρουν οι αστοί σε ολόκληρη την Γηραιά Ήπειρο. Υποτελείς προς αυτήν, χώρες και άρχουσες τάξεις, ορίζουν και οριοθετούν το μέλλον τους μόνο υπό την ισχυρή σκιά της. Δεν θέλουν ούτε μπορούν διανοηθούν ότι θα αγνοήσουν- πόσο μάλλον- θα αντιαχθούν στους σχεδιασμούς της. Παρόλο που πολιτικά οι δυσκολίες της Γερμανίας οξύνονται δεν αντιλαμβάνονται ότι υπάρχει ανάγκη μιας διαφορετικής πορείας από αυτήν που χαράζει το Βερολίνο. Όταν έχει τιναχθεί στον αέρα το λεγόμενο «ευρωπαϊκό κεκτημένο» και οι «ευρωπαϊκές αξίες» έχουν γίνει ξεσκονόπανο του γερμανικού ορντοφιλελευθερισμού, όταν η υποτίμηση της εργατικής δύναμης έχει φθάσει στα επίπεδα του μεσαίωνα, όταν το μεταναστευτικό γίνεται πολιορκητικός κριός ενάντια σε δικαιώματα και κατακτήσεις, όταν η «ευαισθησία» της εστεμμένης αρχηγού της ευρωπαϊκής -κι όχι μόνο- παγκοσμιοποίησης κυρίας Μέρκελ, θεωρείται ό,τι καλύτερο μπορεί να γεννήσει το «ευρωπαϊκό πνεύμα» για να τιθασευτούν πιο άγριες εκδοχές της «Ευρώπης», δεν βλέπουν τίποτα. Το μόνο που ξέρουν να κάνουν είναι να παίζουν αδιάλειπτα το ρεφραίν της καταγγελίας των «άκρων» και του «εθνολαϊκισμού». Καταπίνουν την κάμηλο -που τρέφεται πάνω από 20 χρόνια από την ληστρική τοκογλυφία, την λιτότητα και την διάλυση περιφερειακών χωρών, από τον ολοκληρωτισμό στον οποίο ηγείται η Γερμανία - και φωνασκούν για την επικίνδυνη βελόνα του «εθνολαϊκισμού, χωρίς να αντιλαμβάνονται ότι αυτός τρέφεται από την πολιτική ηγεμονία της Bundesbank. Το πραγματικά επικίνδυνο δεν είναι η εκλογική εκτίναξη του AfD, αλλά η υποδοχή -αν όχι και αποδοχή- των ακροδεξιών αντιλήψεων από μια πλατιά κοινωνική βάση που αναγνωρίζει με υπερηφάνεια την «γερμανική υπεροχή», τάση που ενισχύεται και ποτίζεται έντεχνα από πολλές πλευρές ευνοώντας μια νέα ρεβανσιστική απόπειρα του γερμανικού ιμπεριαλισμού. Όταν η Αριστερά έχει προσχωρήσει πλήρως στο στρατόπεδο της παγκοσμιοποίησης και σιωπά απέναντι στην «κάμηλο», τότε το «σταματήστε με αυτό που κάνετε!» μπορεί να πάρει πολλές μορφές. Η Δημοκρατία -κι όχι το άδαιο κέλυφός της- που υπερασπίζεται η ευρωπαϊκή αριστερά κινδυνεύει πραγματικά από την Γερμανική Ευρώπη. Όσο πιο γρήγορα βάλουμε φραγμό σε αυτό το «πρότζεκτ» τόσο το καλύτερο.

Η επόμενη μέρα

Αφουγκράζομαι ανθρώπων θυμωμένες σιωπές, όπως η νύχτα τα τριζόνια. Ζευγολάτης αιώνια, σε χωράφια αρχόντων που θερίζει σιωπές, στα δικά τους τα άγονα χρόνια σπόρο ρίχνω τώρα σωστό, να φυτρώσει την γόνιμη γη τους, δότης να δίνει η οργή μου συμβατός με την οργή τους. Τυμβωρύχος σε λύπες που γεννούν απραξία, στον δικό τους τον πόνο την αλήθεια μου « μπόλι» βλαστίζω. Γεωμέτρης αρχαίος την ευθεία του χρόνου γραμμή με ρωγμές μετερίζια γεμίζω, λόγια βόλια το στόμα οπλίζω, για να γίνουν οι σκέψεις ριπές κι όσα φέρνει το αύριο απ’ το χθες, συθέμελα να γκρεμίσω τον ακρογωνιαίο στοχεύοντας λίθο. Μια σελίδα λευκή η επόμενη να’ ναι αυγή και η δική μας η μέρα, ήλιο θα’ χει πολύ κι έναν φρέσκο αγέρα.

*Παναγιωτάκης Χρήστος
Εστιάτωρ υπό πίεση
19-09-2017*

✓ **Κυριακή 1 έως Κυριακή 29 Οκτωβρίου. Δράσεις για την επέτειο της απελευθέρωσης της Αθήνας**

Για τρίτη χρονιά η Αθήνα γιορτάζει την απελευθέρωσή της από τον ναζιστικό ζυγό (12 Οκτωβρίου 1944) με μια σειρά επιστημονικών και καλλιτεχνικών δράσεων, με σκοπό την ανάδειξη του αγώνα του ελληνικού λαού ενάντια στον φασισμό/ναζισμό κατά την περίοδο του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου: Έκθεση για την περίοδο της Κατοχής, εκπαιδευτικά προγράμματα, ιστορικοί περίπατοι, συναυλίες, δημόσιες συζητήσεις και άλλες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δράσεις. Κεντρικός τόπος των εκδηλώσεων είναι το Κτίριο 6, πρώην ΕΑΤ-ΕΣΑ, Κέντρο Τεχνών Δήμου Αθηναίων στο Πάρκο Ελευθερίας. Εκεί θα φιλοξενηθεί από 1 έως και 29 Οκτωβρίου 2017 η έκθεση «Αθήνα 1940-1944. Η πόλη και οι άνθρωποί της. Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, Απελευθέρωση». Στο ίδιο κτίριο οι επισκέπτες θα περιηγηθούν και φέτος στην έκθεση κόμικς «Ένα γλυκό

ξημέρωμα. Ιστορίες κόμικς για την κατοχική Αθήνα».



Τα Τραγούδια της Κατοχής

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων, για την επόμενη εβδομάδα οργανώνονται δύο συναυλίες: Την Κυριακή 1 Οκτωβρίου στη Μάντρα του μπλόκου της Κοκκινιάς (Ηλιοπούλεως και Κιλικίας, Νίκαια, ώρα 20:00) και την Πέμπτη 5 Οκτωβρίου στο Εργοστάσιο της Ηλεκτρικής (ΔΕΗ) στο Κερατσίνι (ώρα έναρξης 20:00). Την επιλογή των κειμένων επιμελήθηκαν η Μάνια Παπαδημητρίου και ο Αλέξης Βάκης, ο οποίος έχει αναλάβει τη μουσική επιμέλεια και τις ενορχηστρώσεις της παράστασης. Τραγούδια της εποχής, που εκφράζουν το κατοχικό δράμα και την ανάταση της Αντίστασης, τα περισσότερα «κομμένα» από την ασφυκτική λογοκρισία, αλλά και μεταγενέστερα των Θεοδωράκη, Λεοντή, Λοΐζου, τραγουδούν η Αφροδίτη Μάνου, ο Βασίλης Κορακάκης και η Εύη Μάζη.



✓ **Κυριακή 1 Οκτωβρίου, Μεγάλη Παναγία Χαλκιδικής. Ξε(ΣΚΟΥΡΙΑ)ζω**

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος και ο Σύλλογος Γυναικών Μεγάλης Παναγίας, οργανώνουν τον 5ο αγώνα ορεινού τρεξίματος μήκους 24 χλμ. με την ονομασία «Ξε Σκουριά Ζω» στο Όρος Κάκκαβος στη Μεγάλη Παναγία Χαλκιδικής (ώρα εκκίνησης 10:00). Την ίδια μέρα διοργανώνεται ο 5ος Λαϊκός αγώνας δρόμου 5 χλμ. γύρω από το χωριό Μεγάλη Παναγία (ώρα εκκίνησης 9:45). Η διοργάνωση έχει σκοπό την προώθηση του αθλητισμού, την ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς της περιοχής, αλλά και την ανάδειξη της σοβαρής απειλής που υφίσταται το βουνό από την επιφανειακή εξόρυξη χρυσού-χαλκού, που το απαξιώνει ως πηγή ζωής και χαράς για όλους και για πάντα.

► **Εκδηλώσεις**

■ **Σάββατο 30/9 Αθήνα, Ζωγράφου**

«Δίνετε δύο γάλατα εβαπορέ και παίρνετε ένα βιβλίο»: Παζάρι αλληλεγγύης διοργανώνει το Δίκτυο Αλληλεγγύης Ζωγράφου στην Πλατεία Γαρδένιας (11:00 – 14:00 & 18:00 – 21:00).

■ **Σάββατο 30 – Κυριακή 1/10 Λέσβος**

Το Εργαστήριο Αστικής Γεωγραφίας & Σχεδιασμού, η Ερευνητική Ομάδα «Αόρατες Πόλεις» και το Εργαστήριο

Μετακινήσεων Πληθυσμού του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου φιλοξενούν το Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Αμφισβητούμενοι συνοριακοί τόποι: Διεθνικές Γεωγραφίες απέναντι στην Ευρώπη – Φρούριο», στη Μυτιλήνη, στον λόφο του Παν. Αιγαίου (κτίριο Γεωγραφίας).

■ **Κυριακή 1/10 Αθήνα**

Εκδήλωση με θέμα «Η Κουβανική Επανάσταση αντιμέτωπη με τον τυφώνα Ίρμα

✓ **Έως Τετάρτη 4 Οκτωβρίου, Αθήνα. Αϊzenστάιν στον ΖΕΦΥΡΟ**

Αφιέρωμα στον **Σεργκέι Αϊzenστάιν** διοργανώνει η NEW STAR με προβολές στον «Ζέφυρο» (Τρώνων 36, Άνω Πετράλωνα – Θησείο). Θα προβληθούν σημαντικές ταινίες του που σημάδεψαν την ιστορία του κινηματογράφου. Μετά την ταινία Οκτώβρης, που προβλήθηκε την Πέμπτη και Παρασκευή, ακολουθούν: Ποτέμκιν (Σάββατο & Κυριακή στις 22:30), και Απεργία (Δευτέρα – Τετάρτη 22:30).

και την εντατικοποίηση του οικονομικού αποκλεισμού των ΗΠΑ» διοργανώνει ο Πολιτιστικός Σύλλογος Χοσέ Μαρτί με ομιλήτρια την πρέσβειρα της Δημοκρατίας της Κούβας στην Αθήνα, Ζέλμις Μαρία Κορτίνα Ντομίνγκες. Στις 11:30 στον χώρο της Πανελλαδικής Ανεξάρτητης Ταξικής Εργατικής Κίνησης, Σολωμού 13, 3ος όροφος.

■ **Τρίτη 3/10 Όλη η Ελλάδα**

Ημέρα δράσης ενάντια στην «αξιολό-

✓ **Σάββατο 30 και Κυριακή 1 Οκτωβρίου, Αθήνα. «Κοίτα δίπλα»**

Συνεχίζεται το **Φεστιβάλ Σινεμά** και Πολιτισμού από την Τουρκία. Οι προβολές ξεκινούν μετά τις 17:30, ενώ παρεμβάλλονται συζητήσεις με σκηνοθέτες και μέλη κινηματογραφικών ομάδων που σχηματίστηκαν στην Τουρκία μετά τα γεγονότα του Γκεζί. Στο Θέατρο Εμπρός, Ρήγα Παλαμήδη 2, Ψυρρή.



της Αριστεράς
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ησαΐα Σαλώνων 4-6, 114 75 Αθήνα
Τηλ.: 210 3468282 - 210 3837191
Φαξ: 210 3837191
E-mail: info@edromos.gr
www.edromos.gr

ΔΙΟΙΚΤΗΣΙΑ:
ΕΝΟΤΗΤΑ αστική μη
κερδοσκοπική εταιρία

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ρούντι Πινάλντι

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΣΥΝΤΑΞΗΣ:
Μιχάλης Σιάχος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΕΚΔΟΣΗΣ:
Νίκος Ταυρίσις

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Τάσος Βαρούνης, Στέλιος
Ελληνιάδης, Σωκράτης
Μαντζουράνης, Σταμάτης
Μαυροειδής, Δημήτρης Μόνος,
Ρούλα Μουτσέλου, Βασίλης
Ξυδιάς, Σπύρος Παναγιώτου,
Γιώργος Παπαϊωάννου, Σοφία
Παπασπυριδωνος, Ερρίκος Φινιάλης

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Κώστας Ανδριανόπουλος,
Λουκάς Αεγλός, Απόστολος

Αποστολόπουλος, Γεωργιάδης
Νίκος, Παύλος Δερμενιάκης, Μάριος
Διονέλλης, Χριστίνα Βαλεντίνα
Θάνου, Στέργιος Θεοδωρίδης,
Γιώργος Θεοδωρόπουλος,
Ιφιγένεια Καλαντζή, Γιάννης
Κιμπουρόπουλος, Κώστας
Λιβιεράτος, Γιώργος Λιερός,
Μαρία Μάρκου, Μανόλης
Μούστος, Ευτύχης Μπιτσάκης,
Μύρωνας Ευδάκης, Δημήτρης
Ουλής, Γιώργος Πατέλης,
Χρήστος Πραμαντιώτης, Γιάννης

Ραχιώτης, Σωτήρης Ρούσσος,
Τριαντάφυλλος Σεργκέτις, Κώστας
Στοφόρος, Φώτης Τερζάκης,
Γιώργος Τσαφέρης,
Αντώνης Ανδρουλιδάκης

ΔΙΟΡΘΩΣΗ:
Λόλα Σκαλτσά

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Κατού Αρκονάδα (Βολιβία),
Σάλεμ Μπεν Παχία (Τυνησία),
Χάλεντ Μπαράκατ (Παλαιστίνη),

Μάρκο Σαντοπάντρε (Ιταλία),
Μουμιά Αμπού Τζαμάλ (ΗΠΑ), Χοσέ
Μαρία Σισόν (ILPS), Ρικάρντο Φιέρο
(Αργεντινή)

ΣΚΙΤΣΑ:
Βαγγέλης Παπαβασιλείου,
Πέτρος Ζερβός, John Αντόνο
(Γιάννης Αντωνόπουλος), Latuff

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:
Δημήτρης Αρβανίτης

ΥΠΕΥΘ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:
Νίκος Μάλλιαρης
Τηλ.: 6945804299
E-mail: malliaris@edromos.gr

Τάνια Μήτσιου
Τηλ.: 6976864058

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
Newspresshold
Γ. Τασσιόπουλος – Κ. Μπάρλας Ο.Ε.
Τηλ. 210 6620788-734

01 πολιτική

Τα ρυάκια μπορεί να μην κάνουν πολύ θόρυβο, αλλά οι πηγές δεν έχουν στερέψει

Οι ρητές και άρρητες μορφές αντίστασης και το Resistance Festival

■ ΤΟΥ Γιώργου Παπαϊωάννου

Από τις σελίδες αυτής της εφημερίδας, συχνές είναι οι αναφορές στην κατά-σταση πνευμάτων που επικρατεί στην κοινωνία και ειδικότερα στην υποχώρηση του ριζοσπαστισμού που συντελείται τα τελευταία χρόνια. Η συζήτηση αυτή δεν είναι σκέτα «θεωρητική», ούτε αποτελεί κάποιου είδους ομφαλοσκοπήση. Αντίθετα, κανένα σοβαρό πολιτικό εγχείρημα δεν μπορεί να εκδηλωθεί πέρα και έξω από αυτήν, ενώ τα γενικόλογα «καλέσματα αντίστασης» θα εξακολουθούν να πέφτουν στο κενό.

Οι κοινωνικές διαθέσεις σχετίζονται με πιο σύνθετες διεργασίες από ό,τι ένα ασανσέρ που ανεβοκατεβαίνει, δεν παύει όμως να ισχύει το γεγονός ότι, ακόμα και σε μικροπερίόδους, υπάρχουν αξιοσημείωτες μεταβολές στον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται, συμπεριφέρονται ή αντιδρούν τμήματα της κοινωνίας. Από αυτή την άποψη, ήταν εντελώς διαφορετικό το 2010-2012, άλλο το 2013-2015 και άλλο το 2015-2017. Σήμερα, το ενδιαφέρον για τα κεντρικά πολιτικά δρώμενα έχει υποχωρήσει, μαζί με τις προσδοκίες για μια σημαντική αλλαγή. Μετά την «συνθηκολόγηση» του ΣΥΡΙΖΑ, οι άνθρωποι δεν πιστεύουν ότι μέσα από κάποιο κόμμα ή πολιτική κίνηση, θα καλυτερεύσει η κατάσταση, η δική τους ή της χώρας.

Η μεταστροφή αυτή συνδέεται και με αλλαγές στον τρόπο που οι πολίτες αξιολογούν τα πράγματα (π.χ. δημόσιο-ιδιωτικό, δεξιά-αριστερά κ.λπ.) οδηγώντας σε αναλύσεις που κάνουν λόγο για άνοδο του συντηρητισμού στην ελληνική κοινωνία (βλ. σε αυτό το φύλλο την ενδιαφέρουσα ανάλυση του Γ. Μαυρή στη σελ. 2-3). Ενώ, όμως, η «σιωπή της κοινωνίας» αποτελεί μια πραγματικότητα, την ίδια στιγμή μεγάλα κομμάτια της κοινωνίας παραμένουν αχαρτογράφητα, ενώ ένα πλήθος υπόγειων διεργασιών συμβαίνουν χωρίς να είναι εύκολο να καταγραφούν ή να αξιολογηθούν.

Ο ανθρωπολόγος Σωτήρης Δημητρίου (1925-2016) στο βιβλίο του «Κοινωνική εξέλιξη και σχέση δύναμης» αναφέρει: «Εκτός, όμως, από τα οργανωμένα κινήματα, στα διαστήματα μεταξύ των μετασχηματισμών, διαδραματίζονται συνεχώς ζυμώσεις που δεν είναι ορατές από τις κοινωνικές επιστήμες, γιατί αυτές καταγράφουν μόνο τις επαναστάσεις. Οπότε δίνεται η εντύπωση ότι στα μεσοδιαστήματα η κοινωνία παραμένει σταθερή. Δεν είναι ορατές για πολλούς λόγους και, πριν απ' όλα, γιατί κατά το πλείστον διεξάγονται στη σφαίρα του άρρητου» και συνεχίζει:

«Η οπτική μας για τον κόσμο και η στάση μας



Ενώ η «σιωπή της κοινωνίας» αποτελεί μια πραγματικότητα, την ίδια στιγμή μεγάλα κομμάτια της κοινωνίας παραμένουν αχαρτογράφητα, ενώ ένα πλήθος υπόγειων διεργασιών συμβαίνουν χωρίς να είναι εύκολο να καταγραφούν ή να αξιολογηθούν

σε αυτόν περιορίζονται από τα φίλτρα της εμπειρίας και από τις κατηγορίες της σκέψης που μας επιβάλλει η κυρίαρχη κουλτούρα στη σφαίρα του ρητού. Επομένως, η περιοχή του άρρητου μας είναι απροσπλάστη. Σε αυτήν, όμως, την περιοχή εκδηλώνεται η πολιτισμική αντίσταση, αφού η σφαίρα του ρητού μονοπωλείται από τον κυρίαρχο λόγο».

Έτσι, μπορούμε και σήμερα να παρατηρήσουμε ότι σε περιβάλλον γενικής υποχώρησης της προοπτικής διεξόδου για την κοινωνία, δεν παύουν αρκετοί να αναζητούν οδούς διαφυγής, να δραστηριοποιούνται με πιο «μοριακό» τρόπο, να επενδύουν σε διαδικασίες έξω από την καθαρά «πολιτική» σφαίρα. Δεν στέρεψε ούτε η ευαισθησία των ανθρώπων, ούτε το αίσθημα της δικαιοσύνης, ούτε η θέληση για ελευθερία. Πρόκειται για αξίες πιο βαθιές που δεν ξεριζώνονται από τη μια μέρα στην άλλη. Πριν μια βδομάδα, σε μια συναυλία που έγινε για την Ηριάννα δεκάδες χιλιάδες νέοι άνθρωποι έδωσαν το παρόν. Για μια υπόθεση που για διάφορους λόγους έχει αγγίξει ευαίσθητες χορδές της ελληνικής κοινωνίας.

Ο αντιεξουσιαστικός χώρος, άσχετα με την πολιτική κρίση που μπορεί κανείς να κάνει για αυτόν, δεν παύει να αποτελεί έναν πόλο έλξης όχι λίγων ανθρώπων που αναζητούν «αντισυστημική» ταυτότητα.

Η αλληλεγγύη, η βοήθεια στον διπλανό στον φτωχό ή τον πρόσφυγα, σε αυτόν που έχει μεγαλύτερη ανάγκη, εκδηλώνεται από μεγάλα τμήματα της κοινωνίας. Δεν μιλάμε μόνο για τις οργανωμένες κινήσεις αλληλεγγύης, αλλά και (ή κυρίως) για την ανιδιοτελή προσφορά χιλιάδων ανθρώπων καθημερινά.

Ένα ολόκληρο πεδίο δραστηριοποίησης πέρα από τα προβαλλόμενα πρότυπα, είναι αυτό του πολιτισμού. Δεν είναι υπερβολή να πει κανείς ότι σήμερα ένα από τα πιο πολύτιμα στοιχεία στην ελληνική κοινωνία είναι η σχέση που έχουν εκατοντάδες χιλιάδες νέοι άνθρωποι με την τέχνη. Ειδικά η ενασχόληση με την παραδοσιακή μουσική και τα γλέντια που στήνονται με χρώμα από διάφορες περιοχές της χώρας, είναι φαινόμενο στο οποίο αξίζει κανείς να σταθεί.

Παράλληλα, χιλιάδες άνθρωποι συμμετέχουν σε πολιτιστικές ομάδες κάθε είδους, μουσικές, χορευτικές, θεατρικές και άλλες, έξω από το επαγγελματικό πλαίσιο. Ακόμα, παρά τις οικονομικές δυσκολίες, τα θέατρα είναι πολλά και συχνά γεμάτα, καταγράφοντας την αγάπη πολύ κόσμου για αυτή τη μορφή τέχνης. Ακόμα, αρκετές εθελοντικές προσπάθειες, περισσότερο ή λιγότερο οργανωμένες, επιχειρούν κατά καιρούς κάτι να κάνουν και να πετύχουν, να καλυτερεύσουν τη ζωή για τα

παιδιά, την κοινότητα και τη γειτονιά.

Τέλος, αρκετός κόσμος αναζητά απαντήσεις για ευρύτερα ζητήματα, για θέματα επιστήμης, ηθικής ή φιλοσοφίας. Ακόμα, δείχνει μεγαλύτερο ενδιαφέρον από ό,τι παλιότερα για την ψυχολογική διάσταση των πραγμάτων, σε μια εποχή μάλιστα που τα προβλήματα και οι ασθένειες σε αυτό τον τομέα έχουν αυξηθεί με μεγάλους ρυθμούς.

Όλα τα παραπάνω δεν συνιστούν με κλασικούς όρους κάποια «επανάσταση», ούτε έχουν απαραίτητα «πολιτικό» πρόσημο. Δείχνουν όμως ότι οι άνθρωποι αναζητούν τρόπους να βοηθήσουν, να γίνουν καλύτεροι οι ίδιοι, η ζωή τους και οι γύρω τους.

Αυτά βέβαια συνυπάρχουν με διαφορετικές αντιδράσεις και «ένστικτα», ειδικά σε μια εποχή αρκετά σκληρή. Η ανάγκη για επιβίωση οδηγεί μαζικά και σε άλλου είδους φαινόμενα, ενώ η «φυγή» από την πραγματικότητα (ναρκωτικά, αλκοόλ και όχι μόνο) συνυπάρχει με τις προσπάθειες ουσιαστικής διεξόδου. Τέλος, πολλές φορές ο «εναλλακτισμός» σε διάφορα επίπεδα εκπίπτει σε φαινόμενα που τελικά αναπαράγουν τις σημερινές παθογένειες.

To Resistance Festival

Σε αυτό το περιβάλλον, άνοιξε χτες τις πόρτες του το Resistance Festival που διοργανώνεται και φέτος από την εφημερίδα Δρόμος. Το φετινό Resistance είναι το δέκατο, ξεκίνησε σε εντελώς διαφορετικές πολιτικές συνθήκες από τις σημερινές, λίγα χρόνια πριν την κρίση και συνεχίζεται σε αρκετά πιο δύσκολες συνθήκες, τόσο για το ίδιο το εγχείρημα όσο και γενικότερα.

Πρόκειται για μια διοργάνωση με ανοικτά χαρακτηριστικά, που δεν θυμίζει ένα «κομματικό» φεστιβάλ. Με διάθεση αναζήτησης για ενδιαφέροντα και επίκαιρα πολιτικά ζητήματα, έξω από το πλαίσιο της «ψηφοθηρίας» και της μικροκομματικής προσέγγισης. Ένα φεστιβάλ ουσίας, προβληματισμού και αντίστασης, πέρα από τα συνηθισμένα και τις τρέχουσες «μόδες».

Μαζί με την πολιτιστική του διάσταση και τον αντι-εμπορευματικό του χαρακτήρα, τα χαρακτηριστικά αυτά εξηγούν γιατί αποτελεί ένα γεγονός σημαντικής εμβέλειας με πολλές χιλιάδες φίλους στην Ελλάδα, ενώ συγκεντρώνει και το ενδιαφέρον από χώρους και κινήματα αντίστασης του εξωτερικού.

Στους «φανατικούς» της σαββατιάτικης άγνωσης του Δρόμου, λοιπόν, δίνουμε ραντεβού (και σήμερα) στην Καλών Τεχνών!

01 **πολιτική****Με όχημα
την ποίηση**Ανθολόγος:
**Λουκάς
Αξελός****ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ (1890-1953)****Νοσταλγίες**

Μοιάζω τους γέρους ναυτικούς με τις ρυτιδωμένες και τις σφιγγώδεις τις μορφές, που είδα στην Ολλανδία παρόμερα στων λιμανιών τους φάρους καθισμένους να βλέπουνε, αμίλητοι, να φεύγουνε τα πλοία. Τα μάτια τους, που είχανε δει κυκλώνες και ναυάγια, λαχταριστά, νοσταλγικά τα παρακολουθούσαν, καθώς σπκώναν τις βαρειές που τρίζαν άγκυρές τους και μπρος στους φάρους ήρεμα, πελώρια περνούσαν.

Σε λίγο στην απέραντη τη θάλασσα αλαργεύαν και χάνονταν, αφήνοντας στην πορφυρή τη δύση ένα καπνό, που αυλάκωνε τον ουρανό πριν οβήσει: κι' όμως οι γέροι ναυτικοί, ακίνητοι στους φάρους με τη μεγάλη πίπα τους οβησμένη πια στο στόμα, προς τα καράβια που 'φυγαν εκοίταζαν – ακόμα...

Edward VI

Στου Γουεστμίνστερ το βουβό και σκυθρωπό Αββάτο, στα πόδια των μεγάλων του προγόνων ξαπλωμένος, το μαρμαρένιο ύπνο του ο Εδουάρδος ο Έκτος – δεκάξι χρόνων βασιλιάς – κοιμάται, αγνοημένος. Ένα παιδί είταν σοβαρό, ευγενικό, θλιμμένο. Έζησε μεσ' στο κρύο του παλάτι με βιβλία κι' είχε επισκόπους κι' αυστηρούς σοφούς για συντροφιά του: ο θάνατός του είτανε η μόνη του ιστορία. Ούτε έρωτες είχε ποτές, ούτε έκανε πολέμους. γι' αυτό στο μαρμαρένιο του τον τάφο δε σκαλίσαν τα θριαμβικά οικόσημα που οι πρόγονοί του αφήσαν, μα χάραξαν βασιλικό οικόσημό του άνη: τα κρίνα τα γαλατικά και του τυδόρ τα ρόδα: Κι' ως να' ταν τ' άνθη αληθινά ο τάφος του ευώδα.

Οι χίμαιρες της νειότης μου

Οι χίμαιρες της νειότης μου πετάξαν σαν του Νώε τα περιστέρια – και ποτές δεν εξαναγυρίσαν. και γιατί χρόνια και καιρούς πλανήθηκα στα ξένα με ξέχασαν οι φίλοι μου κι' αυτές που μ' αγαπήσαν.

Κι' έτσι, σιγά, συνήθισα να μου είναι περιττοί οι άνθρωποι, κι' η γνώμη τους να μη μ' ενδιαφέρει: ν' αφήνουμε μεσ' στη ζωή σα μια λυμένη βάρκα όπου το κύμα, παίζοντας, στην τύχη τινέ φέρνει.

Ξέρω να βλέπω στη ζωή γαλήνια, και ξέρω έξω απ' τον ίδιο μου εαυτό ποτές να μη ζητώ τίποτα. κι' ούτε να μισώ, μα κι' ούτε ν' αγαπάω.

Κι' έτσι χωρίς να με κρατάει τίποτα πλέον σκλάβο, δίχως ελπίδα απατηλή και δίχως πόθο πλάνο, είμ' έτοιμος πάσα στιγμή να ζήσω – ή να πεθάνω...

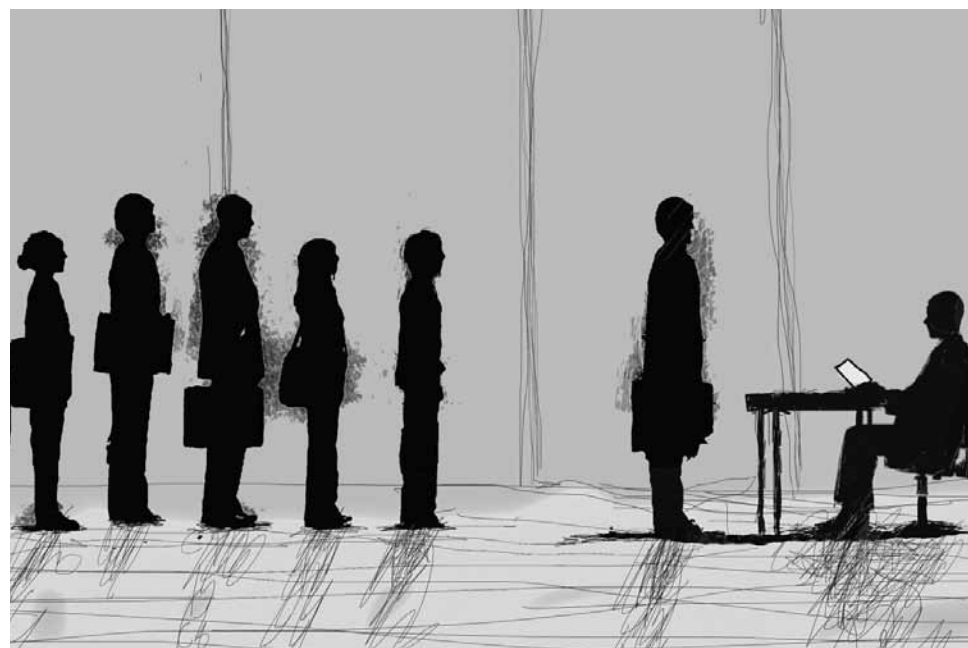
Ανάκαμψη: Έτσι είναι μόνο αν έτσι νομίζετε

■ του **Απόστολου Αποστολόπουλου**

Η οικονομία, λένε, είναι περισσότερο υπόθεση ψυχολογίας παρά αριθμών, στατιστικής. Αν πιστεύεις ότι τα πράγματα είναι στον σωστό δρόμο και υπάρχει προοπτική τότε όλα καλά, και η οικονομία. Η κυβέρνηση αλλά και οι δανειστές σκορπίζουν, λοιπόν, αφειδώς, λόγια και χαμόγελα αισιοδοξίας, ότι θα πορευτούμε μόνοι μας στις περιβόητες αγορές, πέφτει η ανεργία, σε λίγο θα δούμε τις αμυγδαλιές ν' ανθίζουν. Γιατί, λοιπόν, στα καφενεία, στα γραφεία, στους δρόμους, όταν οι άνθρωποι ρωτάνε ο ένας τον άλλον «τι γίνεται;» όλοι κουνάνε περίλυποι το κεφάλι τους;

Την απάντηση, παραδόξως, την έδωσαν οι γερμανικές εκλογές. Η Γερμανία, κατά κοινή παραδοχή, είναι ο κυρίαρχος της Ε.Ε. Αλλά τα εκλογικά αποτελέσματα υπονοούν ότι «απ' έξω κούκλα και από μέσα πανούκλα», όχι βέβαια για όλους αλλά πάντως για πολλούς. Πράγματι η ανεργία είναι η χαμηλότερη των τελευταίων δεκαετιών. Αλλά οι μισθοί από 600 έως 900 ευρώ, η μερική απασχόληση και όχι μόνιμη εργασία και οι χαμηλές συντάξεις σπρώχνουν τους ψηφοφόρους στα άκρα. Η δυσπραγία, παρά η ιδεολογία, οδήγησε τους ψηφοφόρους στο, υποτίθεται ακροδεξιό, AfD. Όσο υπήρχε μια σχετική ευημερία και η δημοκρατία λειτουργούσε στοιχειωδώς, η ακροδεξιά παντού ψυχορραγούσε. Τώρα ο φόβος και η απογοήτευση επικρατούν. Οι κυβερνώντες της Δεξιάς και της υποτιθέμενης Αριστεράς, υπεύθυνοι της κατρακύλας αμφότεροι, κατηγορούν αδιακρίτως ως ακροδεξιό όποιον τους καταγγέλλει και προτείνει άλλη πολιτική.

Αυτά που έγιναν στη Γερμανία έχουν ήδη συμβεί στις Σκανδιναβικές χώρες, στην Ιταλία και στη Γαλλία με το Εθνικό Μέτωπο, στην Ολλανδία κλπ. Γιατί η Ελλάδα των Μνημονίων θα είναι εξαίρεση; Ο κ. Παπαδημούλης εξήγησε σε τηλεοπτική εκπομπή ότι η διαφορά του AfD από τη Χρυσή Αυγή εντοπίζεται στο ότι το γερμανικό κόμμα διαθέτει μυαλό - αυτό ήταν το νόημα της σκέψης του. Ο ευρωβουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ δεν κατάλαβε καν ότι έτσι καταδίκασε στα τάρταρα την κυβέρνηση και όλα όσα το κόμμα του υποστηρίζει ιδεολογικά και πολιτικά. Αν η έλλειψη μυαλού είναι η αιτία που έχουν κολλήσει τα ποσοστά της ΧΑ τότε τι να πει κανείς για τα ποσοστά του ΣΥΡΙΖΑ που πέφτουν και του ΠΑΣΟΚ που είναι στο βάραθρο; Δυστυχώς, παρόμοιες, ρηχές (και διόλου μαρξιστικές) πολιτικές ερμηνείες, όπως αυτές του ευρωβουλευτή, επαναλαμβάνονται και από άλλα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ με ισχυρές νότες μη αποκραυγόμενης αλαζονείας. Όλα αυτά δεν δικαιώνουν την ΧΑ ούτε το AfD, κόμμα υπέρ της εξόδου από το ευρώ



αλλά παραμονής στην ΕΕ, δυο θέσεις που ούτε ο ευφυέστερος ναζί μπορεί να συνταιριάξει. Το AfD έχει θύελλα εν κρανίω, ίσως επειδή, όπως και στο Εθνικό Μέτωπο της Δεξιάς, βάση του κόμματος (στην Ανατολική Γερμανία) είναι οι πρώην οπαδοί και μέλη του Κ.Κ., πράγμα που ζαλίζει τους πάντες. Το AfD μπορεί, λογικά, να θεωρηθεί ένα ακόμα εθνικιστικό κόμμα της Δεξιάς, όπως αρκετά άλλα στην Ευρώπη.

Γενικότερα, τα καθεστωτικά κόμματα συρρικνώνονται, η Αριστερά νέκρωσε και η λεγόμενη ακροδεξιά στην Ευρώπη αναζητεί χωρίς επιτυχία μια νέα ταυτότητα. Το Εθνικό Μέτωπο στη Γαλλία υπέστη σοβαρό μετεκλογικό ρήγμα με την πρόσφατη αποχώρηση του ιδεολόγου του κόμματος Φλοριάν Φιλίππο, «γκωλιστή» κατά δήλωσή του και υποστηρικτή του σοσιαλιστή της αριστεράς Σεβενεμάν όταν ήταν υποψήφιος για την Προεδρία. Ο ΣΥΡΙΖΑ έκανε εκλογές λίγο πριν να εφαρμοστεί το παρόν Μνημόνιο και πήρε την κυβέρνηση. Είναι λογικό και πιθανό να επαναληφθεί το ίδιο «κόλπο» από την ανάποδη. Οι επόμενες εκλογές να γίνουν, δηλαδή, όταν κλείσει αυτό το Μνημόνιο αλλά πριν να γίνει γνωστό με ποιον τρόπο ακριβώς θα συνεχιστεί ο έλεγχος της οικονομίας και της χώρας. Τούτο θα επιτρέπει θριαμβολογίες ότι περάσαμε τον κάβο και αρμενίζουμε ελεύθεροι στο πέλαγο. Σ' αυτό το παιχνίδι συμμετέχει ασμένως η Γαλλία αλλά και όλο το σύστημα των Βρυξελλών. Θα συμμετάσχει και η Γερμανία, επειδή κανείς λογικός δεν

θέλει να σκοτώσει ούτε να διώξει (GREXIT) την κότα που κάνει χρυσά αυγά. Αντίστροφα, γιατί να βοηθήσουν να ανορθωθεί η Ελλάδα όταν, εντός Ε.Ε, είμαστε τόσο εύκολη λεία, ένα προτεκτοράτο προς εκμετάλλευση; Το ευρωερατείο πιστεύει, καθυστερημένα ως συνήθως, ότι χωρίς έξοδα, με πολλά λόγια και λίγα καθρεφτάκια, μπορεί να στήσει επιχείρηση αποφυγής μιας εκλογικής καταστροφής της κυβέρνησης.

Το μεγαλύτερο μειονέκτημα της κυβέρνησης είναι η έλλειψη λαϊκών αντιδράσεων σε όσα κάνει και στα ψέματα που λέγονται. Δεν είναι παράδοξο. Έλλειψη αντιδράσεων σημαίνει ότι έχει εδραιωθεί η πεποίθηση πως δεν μπορεί να αλλάξει κάτι στο ορατό μέλλον. Και πάντως δεν μπορεί να αλλάξει από τον ΣΥΡΙΖΑ ούτε από άλλα κόμματα ή συνδυασμό κομμάτων. Έχει εδραιωθεί η πεποίθηση ότι ο Τσίπρας, ακόμα και αν έλεγε αλήθεια πως έδινε σκληρές μάχες, τις έχασε όλες αμετάκλητα. Και τώρα έχει παραδοθεί, εκών-άκων, ψυχή τε και σώματι. Η ήττα είναι πλέον καθεστώς. Έχει εμπεδωθεί ότι δεν χωράνε αυταπάτες, ότι τα μνημόνια με την τυπική ή κάποια άτυπη, αλλά απολύτως υπαρκτή, μορφή θα είναι η μοίρα μας για κάποιο μεγάλο, απροσδιόριστο χρονικό διάστημα. Αυτή η αίσθηση δεν πλήττει, φυσικά, μόνο την κυβέρνηση αλλά και τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Αυτό βέβαια δεν παρηγορεί τον ΣΥΡΙΖΑ που βλέπει την εξουσία να γλιστράει μέσα από τα δάχτυλά του όπως το νεράκι. Το μαρτύριο της δίψας έχει αρχίσει.

Κανείς λογικός δεν θέλει να σκοτώσει ούτε να διώξει (GREXIT) την κότα που κάνει χρυσά αυγά. Αντίστροφα, γιατί να βοηθήσουν να ανορθωθεί η Ελλάδα όταν, εντός Ε.Ε, είμαστε τόσο εύκολη λεία, ένα προτεκτοράτο προς εκμετάλλευση;

To deal ΕΚΤ-ΔΝΤ και η εν αναμονή αξιολόγηση

Το υπόρρητο πολιτικό σκεπτικό του συμβιβασμού Ντράγκι-Λαγκάρντ για τις τράπεζες - Η γερμανική εκκρεμότητα αυξάνει τους... νεκρούς χρόνους και βαραίνει την ατζέντα των προσπαθειμένων

■ του Γιάνη Κιμπουρόπουλου

Εωρητικά, μετά το συμβιβασμό ΕΚΤ-ΔΝΤ για το θέμα των ελληνικών τραπεζών, οι επικεφαλής του κουαρτέτου είναι πολιτικά έτοιμοι να έρθουν στην Αθήνα για την επίσημη εκκίνηση της τρίτης αξιολόγησης, υπό την προϋπόθεση ότι θα κοπούν εντός Οκτωβρίου οι «ουρές» της δεύτερης αξιολόγησης (εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών του δημοσίου, ώστε να εκταμειωθεί η υποδότη των 800 εκατ.). Ωστόσο, οι εξελίξεις στη Γερμανία και το άγνωστο χρονοδιάγραμμα σχηματισμού κυβέρνησης στο Βερολίνο προκαλούν φρενάρισμα, αν όχι και πάγωμα της διεργασίας. Είναι εξαιρετικά απίθανο ο -κατά πληροφορίες- προσωρινός υπουργός της Γερμανίας Πέτερ Αλτμάιερ (διευθυντής του γραφείου της Καγκελαρίας, από τους στενότερους συνεργάτες της Μέρκελ) να αναλάβει ευθύνες αποφάσεων σε ευαίσθητα πεδία για τα οποία οι υποψήφιοι κυβερνητικοί εταίροι της Μέρκελ έχουν προ πολλού δηλώσει τα «βέτο» τους.

Δuo σενάρια για τις τράπεζες

Άλλωστε, το νεκρό χρόνο που θα μεσολαβήσει μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις για το σχηματισμό νέας γερμανικής κυβέρνησης (το 2003 χρειάστηκαν τρεις μήνες διαπραγματεύσεων με το SPD) φαίνεται ότι τον πήραν υπόψη τους και οι ηγεσίες της ΕΚΤ και του ΔΝΤ στο deal στο οποίο κατέληξαν για την αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, ώστε να καμφθούν οι ισχυρές αμφιβολίες του Ταμείου για την πραγματική κατάσταση των πιστωτικών ιδρυμάτων και το ενδεχόμενο να χρειαστούν νέα ανακεφαλαιοποίηση. Ο συμβιβασμός στον οποίο κατέληξαν -ενισχυμένα stress tests των τραπεζών από τον Φεβρουάριο, δηλαδή νωρίτερα από τον αρχικό προγραμματισμό της ΕΚΤ- αφήνει παράθυρο να συρθεί η αξιολόγηση μέχρι τότε, παρά τις διακηρύξεις της Κομισιόν και του Eurogroup ότι επιθυμούν και θεωρούν εφικτή την ολοκλήρωσή της μέχρι το τέλος του έτους. Αυτό είναι το ένα σενάριο.

Ένα δεύτερο σενάριο παραπέμπει στη μετάθεση του θέματος των τραπεζών σε επόμενη αξιολόγηση, πριν την ολοκλήρωση του τρίτου Μνημονίου. Κι αυτό γιατί η επίσπευση των stress tests των τραπεζών που προανήγγειλε η ΕΚΤ δεν είναι μια στιγμιαία διαδικασία -θα κρατήσει από τον Φεβρουάριο μέχρι τα τέλη Μαΐου. Και θα συνοδευτεί από τον εξαντλητικό, ολόπλευρο έλεγχο των τραπεζών από τον εποπτικό μηχανισμό SSM, από τον οποίο δεν αποκλείεται να προκύψουν ανάγκες νέας κε-



φαλαιακής ενίσχυσής τους. Θα είναι, άραγε, το αποτέλεσμα των stress tests ο αστερίσκος που θα συνοδεύσει την ολοκλήρωση του τρίτου Μνημονίου, από τον οποίο θα προκύπτει είτε η ανάγκη μιας προληπτικής πιστωτικής γραμμής από τον ESM, είτε η εκταμίευση του «εν αναμονή» δανείου 1,8 δισ. δολαρίων που έχει εγκρίνει το ΔΝΤ, είτε ένας συνδυασμός τους; Είναι μια ισχυρή πιθανότητα. Γιατί στον συμβιβασμό ΕΚΤ- ΔΝΤ για τις ελληνικές τράπεζες υπολανθάνει η πολιτική αμφιβολία για το κατά πόσο η επόμενη γερμανική κυβέρνηση και, κατ'επέκταση, η ηγεσία της Ευρωζώνης θα είναι

σε θέση να προχωρήσουν στο γαλλογερμανικό σχέδιο ολοκλήρωσής της, στη δημιουργία Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου και, άρα, στην επίσπευση του συναινετικού διαζυγίου του ΔΝΤ με την Ευρωζώνη και την Ελλάδα.

Οι αμοιβαίες υποχωρήσεις

Ουσιαστικά, οι ηγεσίες της ΕΚΤ και του ΔΝΤ, έχοντας κατά νου τις ευαίσθητες πολιτικές ισορροπίες που διαμορφώνει το εκλογικό σοκ στη Γερμανία και τον κίνδυνο να κλονιστεί η εικόνα σταθερότητας και ανάκαμψης στην Ευρωζώνη επέλεξαν: Πρώτον, από κοινού να

Η... νοσταλγία Σόιμπλε και η νέα γερμανική συναίνεση

Χριστιανική ένωση της Μέρκελ έχασε, οι σοσιαλδημοκράτες κυβερνητικοί εταίροι της συνεντρίβησαν και επέλεξαν τη «θεραπεία» της αντιπολίτευσης, ο Σόιμπλε απομακρύνεται από τον ρόλο του «αφέντη» της Ευρωζώνης, οι Ελεύθεροι Δημοκράτες διεκδικούν το καίριο υπουργείο Οικονομικών, οι Πράσινοι φιλοδοξούν να είναι το «φιλοευρωπαϊκό» αντίβαρο στον ευρωσκεπτικισμό των Φιλελεύθερων, η ακροδεξιά AfD διακηρύσσει ότι θα διαλύσει τη Μέρκελ. Τι βγαίνει τελικά από το γερμανικό εκλογικό ισοζύγιο για την Ελλάδα και την Ευρωζώνη;

Επισημάναμε και στο προηγούμενο φύλλο (23/9) ότι «πολλά θα κριθούν από το μετεκλογικό μίγμα της νέας κυβέρνησης Μέρκελ, αλλά και το μίγμα της αντιπολίτευσης- υπογραμμίζουμε ξανά ότι μια υψηλή επίδοση της ακροδεξιάς AfD θα προκαλέσει σκλήρυνση της όλης γερμανικής πολιτικής σε πολλά επίπεδα». Κι αυτό πιστεύουμε ότι επιβεβαιώνεται πλήρως από το αποτέλεσμα. Η γερμανική κοινή γνώμη μετατοπίστηκε συνολικά δεξιότερα, και το ίδιο θα συμβεί με το σύνολο του γερμανικού πολιτικού συστήματος, όχι μόνο λόγω της ισχυρής ακροδεξιάς παρουσίας στη γερμανική αντιπολίτευση, αλλά και λόγω της επίσης ισχυρής φιλελεύθερης ακροδεξιάς στη συμπολίτευση. Οι Ελεύθεροι Δημοκράτες (FDP), στον ανταγωνισμό

τους με το AfD, ενσωμάτωσαν πολλά στοιχεία από την ακροδεξιά ατζέντα (μεταναστευτικό), ενώ αφομοίωσαν δημιουργικά πολλές από τις παλαιότερες ιδέες Σόιμπλε για ελεγχόμενη χρεοκοπία, αποπομπή κρατών μελών από την Ευρωζώνη κ.λπ.

Κι είναι βέβαιο ότι με τα ίδια «γερμανοκεντρικά» κριτήρια μ' αυτά του Β. Σόιμπλε οι Γερμανοί Φιλελεύθεροι θα παζαρέψουν με τη Μέρκελ το στρογγύλεμα και τον ακρωτηριασμό του γαλλογερμανικού σχεδίου για την Ευρωζώνη (Νομισματικό Ταμείο, υπουργός Οικονομικών κλπ).

Η σκλήρυνση της γερμανικής στάσης, πιθανότατα και στην αντιμετώπιση της Ελλάδας, πρέπει να θεωρείται, λοιπόν, δεδομένη. Όχι μόνο γιατί θα υπάρχει στην επόμενη κυβέρνηση Μέρκελ ένας υστερικός φιλελεύθερος υπουργός που θα ζητάει «αίμα» και θα μας κάνει να... νοσταλγούμε τον Β. Σόιμπλε ή τον πρώην αρχηγό του FDP και αντικαγκελάριο Φ. Ρέσλερ (τον θυμάστε, μέχρι το 2013, να εκβιάζει «πρώτα μεταρρυθμίσεις, μετά δόση»). Αλλά, κυρίως, γιατί η αντιμετώπιση της ακροδεξιάς AfD θα αξιοποιηθεί για να εξασφαλιστεί μια νέα συντηρητική συναίνεση στο γερμανικό πολιτικό σύστημα. Και η παρουσία του Β. Σόιμπλε στην προεδρία της Bundestag θα αποδειχθεί ότι δεν ήταν τυχαία επιλογή.

δηλώσουν εμπιστοσύνη στις αντοχές του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος και αμοιβαίο σεβασμό στα όρια εξουσίας τους. Δεύτερον, να κάνουν αμοιβαίες υποχωρήσεις και να καλύψουν την απόσταση που τις χώριζε. Το μεν ΔΝΤ αναγνώρισε την πρωτοκαθεδρία της ΕΚΤ στην εποπτεία των ελληνικών τραπεζών, η δε ΕΚΤ επιτάχυνε τους κεφαλαιακούς ελέγχους και αποδέχθηκε την αυστηροποίησή τους, περιλαμβάνοντας σ' αυτούς και «στοχευμένους» ελέγχους ποιότητας ενεργητικού (AQR), όπως ζητούσε το ΔΝΤ.

Το τι θα προκύψει απ' αυτό θα το δούμε τον Μάιο. Αλλά στο μεταξύ οι τράπεζες και η κυβέρνηση υποχρεώνονται να επιταχύνουν τη μείωση των κόκκινων δανείων, με εντατικότερους πλειστηριασμούς και πωλήσεις σε κεφάλαια-γεράκια.

Ακανθώδης ατζέντα

Κατά τα λοιπά, η εν αναμονή (νέας γερμανικής κυβέρνησης) αξιολόγηση έχει και χωρίς το τραπεζικό ζήτημα ακανθώδη ατζέντα δεκάδων προσπαθειμένων, με πιο επίμαχα τα εργασιακά. Με πολύ πρόσφατα ψηφισμένο ένα εργασιακό νομοσχέδιο (για την καταπολέμηση της αδήλωτης και απλήρωτης εργασίας) με το οποίο η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ επιχείρησε να αντισταθμίσει τη μνημονιακή απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, οι δανειστές απαιτούν παρεμβάσεις στο συνδικαλιστικό νόμο και περιορισμό στη δυνατότητα κήρυξης απεργίας, αποσαφήνιση του καθεστώτος της διαιτησίας στις συλλογικές συμβάσεις, «επανεξέταση» των προνοιακών, αναπηρικών και οικογενειακών επιδομάτων και νέες παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό (νόμος Κατρούγκαλου), με την «ευχή» να αποφευχθεί η ανάγκη να επισπευσθεί η εφαρμογή της δέσμευσης για νέα μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης κατά 1% του ΑΕΠ (περίπου 2 δισ.) από το 2018, αντί του 2019. Η ηγεσία της κυβέρνησης, πάντως, φαίνεται ότι είναι διατεθειμένη για «γενναιόδωρες» υποχωρήσεις και συμβιβασμούς. Η αμήχανη πολιτική παρέμβαση (απόφαση του Πολιτικού Συμβουλίου του ΣΥΡΙΖΑ) υπέρ της «ταχύτατης υλοποίησης της επένδυσης στο Ελληνικό» και της άρσης των «εμποδίων» από τις αρχαιολογικές και περιβαλλοντικές υπηρεσίες και οι αντίστοιχες «διορθωτικές» κινήσεις για την ΕΙΔοδαο είναι απολύτως ενδεικτικές για το μέχρι πού μπορεί να φτάσουν αυτές οι υποχωρήσεις. Και μας χωρίζουν μόλις τρία χρόνια από τις διαπρύσιες διακηρύξεις ότι «το Ελληνικό δεν πωλείται...».

Από το Βερολίνο χωρίς αγάπη

■ του **Ρούντι Ρινάλντι**

Ο μικρός σεισμός που σημειώθηκε με τα εκλογικά αποτελέσματα στην Γερμανία, έχει και την καλή του πλευρά. Γιατί βοηθά όποιον θέλει να καταλάβει κάτι περισσότερο από αυτό που σερβίρουν τα ΜΜΕ, για το πραγματικό πρόβλημα συνολικά της Ευρώπης. Το κυρίαρχο δόγμα όλων των πλευρών συνίσταται στο ότι η οικονομική πολιτική, ο νεοφιλελευθερισμός γεννά ανισότητα και φτώχεια που τροφοδοτούν ακροδεξιές πολιτικές. Βέβαια, το στερεότυπο αυτό συμπληρώνεται με τη βεβαιότητα πως δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική πέρα από τον νεοφιλελευθερισμό (ΤΙΝΑ). Η πραγματικότητα, όμως, είναι πολύ διαφορετική.

Ποσοστά και συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα των εκλογών είναι γνωστά. Ο κυβερνητικός συνασπισμός (GroKo, από το Grosse Koalition, δηλαδή Μεγάλος Συνασπισμός Χριστιανοδημοκρατών και Σοσιαλδημοκρατών) έχασε συνολικά 13 μονάδες, και πάνω από 4,5 εκατομμύρια ψηφοφόρους, καταγράφοντας τα πιο χαμηλά μεταπολεμικά ποσοστά και για τα κόμματα των Μέρκελ και Σουλτς. Η Μέρκελ με 13 μονάδες διαφορά από το δεύτερο κόμμα διατηρεί την πρωτοβουλία των κινήσεων και γι αυτό δείχνει συγκρατημένα ευχαριστημένη.

Μεγάλοι κερδισμένοι οι Φιλελεύθεροι και οι Ακροδεξιοί που δεν είχαν καταφέρει στις εκλογές του 2013 ούτε καν να μπουν στο Κοινοβούλιο. Τώρα, το μεν ακροδεξιό AfD ανακηρύσσεται τρίτο κόμμα με 94 βουλευτές, το δε FDP τέταρτο με 80 βουλευτές. Η Die Linke (Αριστερά) και οι Πράσινοι σημειώνουν μια οριακή αύξηση, εκλέγοντας 69 και 67 βουλευτές αντίστοιχα. Η συμμετοχή στις εκλογές αυξήθηκε από 71% το 2013 σε 76% τώρα. Στο διάβασμα των εκλογικών αποτελεσμάτων, αξία έχει να σημειώσουμε ότι στην Ανατολική Γερμανία οι ακροδεξιοί αναδεικνύονται δεύτερο κόμμα, όπως και ότι συγκεντρώνουν ψήφους από όλα τα άλλα κόμματα. Ακόμα και η Αριστερά, βλέπει 400.000 ψηφοφόρους της να μετακινούνται προς το AfD (βλ. Πίνακα 2). Αυτή η εικόνα οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η εσωτερική πολιτική ζωή της Γερμανίας –αλλά και η πολιτική της στην Ευρώπη και διεθνώς– θα μετακινηθεί πιο δεξιά, θα σκληρύνει. Ο νέος γερμανικός εθνικισμός θα αποκτήσει πιο έντονα και επιθετικά χαρακτηριστικά. Το AfD είναι απλά η πιο σκληρή πτέρυγα του νέου αναδυόμενου και ισχυροποιούμενου γερμανικού εθνικισμού. Η γερμανική Ευρώπη σημαίνει υποταγή των ευρωπαϊκών οργάνων και σχεδιασμών στις ανάγκες της ιμπεριαλιστικής ιθύνουσας τάξης της Γερμανίας.



Η εσωτερική πολιτική ζωή της Γερμανίας –αλλά και η πολιτική της στην Ευρώπη και διεθνώς– θα μετακινηθεί πιο δεξιά, θα σκληρύνει. Ο νέος γερμανικός εθνικισμός θα αποκτήσει πιο έντονα και επιθετικά χαρακτηριστικά

Παγκοσμιοποίηση και νέος εθνικισμός

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να γίνουν δύο σημαντικές επισημάνσεις. Η Γερμανία μαζί με την Κίνα είναι δύο χώρες που ευνοήθηκαν πολύ από την παγκοσμιοποίηση. Ειδικά η Γερμανία, μετά την ενοποίηση των δύο τμημάτων της, αποτελεί τη μεγαλύτερη οικονομική και πληθυσμιακή δύναμη της Ε.Ε., επέβαλλε μέσω της Συνθήκης του Μάαστριχτ και του ευρώ μια σκληρή δημοσιονομική πολιτική που την ισχυροποίησε, κατέκτησε και σχεδόν εξάρτησε τον μηχανισμό της Ε.Ε., μετέτρεψε σε δικό της «ζωτικό χώρο» την κεντρική και ανατολική Ευρώπη (η ευρωπαϊκή «Κίνα» της Γερμανίας), επέβαλλε τοκογλυφικούς όρους δανεισμού σε πολλές χώρες μέσω των μνημονίων με χαρακτηριστικότερη περίπτωση την Ελλάδα. Το Βερολίνο κατόρθωσε να συγκεντρώνει οικονομική δύναμη επιβάλλοντας την πανευρωπαϊκή λιτότητα και λειτουργώντας ως «ταμίας» και «παιδονόμος» των υπόλοιπων «άτακτων» της Ευρώπης. Εξυπακούεται ότι η νεοφιλελεύθερες συνταγές αφορούσαν και το εσωτερικό της Γερμανίας, όπου καταγράφεται

ποσοστό φτώχειας 16% και μεγάλη ανισότητα ανάμεσα στο δυτικό και το ανατολικό τμήμα. Βέβαια, οι κυρίαρχες δυνάμεις παρουσιάζουν την σημερινή Γερμανία ως την «καλύτερη που είχαμε ποτέ» και αναφέρονται στις οικονομικές και εξαγωγικές της επιτυχίες και τα χαμηλά ποσοστά ανεργίας που εμφανίζει. Η δεύτερη επισημάνση εδράζεται στο γεγονός ότι καμία πολιτική δύναμη στη Γερμανία δεν έχει επί της ουσίας αμφισβητήσει τον διεθνή και ευρωπαϊκό ρόλο του κράτους, δηλαδή την πολιτική της γερμανικής Ευρώπης και τον ρόλο του Βερολίνου στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Αυτό είναι κεντρικό πολιτικό ζήτημα, γιατί η απλή αντίδραση ή κριτική σε ορισμένες πλευρές δεν συνιστά διαχωριστική θέση από το γενικό ιδεολογικό και πολιτικό, ηγεμονικό εντός της κοινωνίας, σχήμα: «Θα καλυτερεύσουμε τη ζωή μας μέσα σε μια ισχυρή Γερμανία και εις βάρος των άλλων». Ο νέος γερμανικός εθνικισμός στηρίζεται στην ιδέα της κραταιάς Γερμανίας που δικαιούται να έχει πρωταρχικό ρόλο επί των άλλων Ευρωπαίων και πόσο μάλλον επί... απολίτιστων τριτοκοσμικών. Η ιδέα αυτή κερδίζει τη συναίνεση,

έχει μεγάλο κοινωνικό consensus μέσα στη Γερμανία. Η σοσιαλδημοκρατία συγκυβερνούσε το προηγούμενο διάστημα, ο δε επικεφαλής της είχε διατελέσει εξέχων στέλεχος της ευρωενωσιακής γραφειοκρατίας, υιοθετώντας και στηρίζοντας όλες τις υπαγορεύσεις της ιθύνουσας τάξης της Γερμανίας. Είναι εντυπωσιακό, αλλά ούτε η Die Linke δεν ψέλλισε τίποτα για τον ρόλο της Γερμανίας στην Ευρώπη, για τον ρόλο του νέου γερμανικού εθνικισμού που στηρίζεται και τρέφεται από την υπαγωγή όλου του ευρωενωσιακού κρατικού μορφώματος στις στοχεύσεις του. Αυτή η σιωπή για τη γερμανοποίηση της Ευρώπης δεν μπορεί να ισοσκελιστεί με γενικές αναφορές στην αλληλεγγύη και τη δικαιοσύνη. Η Die Linke έχασε εξάλλου ψήφους στην ισχυρή της βάση, την Ανατολική Γερμανία. Μετεκλογικά, τονίζει ότι το AfD είναι τέκνο των CDU και του SPD που συγκυβέρνησαν και εφάρμοσαν νεοφιλελεύθερες πολιτικές, αλλά και πάλι ερμηνεύει την άνοδο του AfD ως αποτέλεσμα των κοινωνικών ανισοτήτων. Δεν βλέπει διόλου το μέγα θέμα του νέου γερμανικού εθνικισμού που από το

Πίνακας 1 - Αποτελέσματα γερμανικών εκλογών			
	Ποσοστά 2017	Διαφορά από 2013	Έδρες 2017
CDU/CSU (Χριστιανοδημοκράτες)	33	-8,5	246
SPD (Σοσιαλδημοκράτες)	20,5	-5,2	153
AfD (Ακροδεξιά)	12,6	+7,9	80
FDP (Φιλελεύθεροι)	10,7	+5,9	94
Die Linke (Αριστερά)	9,2	+0,6	69
Grüne (Πράσινοι)	8,9	+0,5	67
Λοιπά κόμματα	5,1	-1,3	-

Πίνακας 2 - Μετακίνηση ψηφοφόρων προς AfD	
CDU/CSU (Χριστιανοδημοκράτες)	980.000
SPD (Σοσιαλδημοκράτες)	470.000
FDP (Φιλελεύθεροι)	40.000
Die Linke (Αριστερά)	400.000
Grüne (Πράσινοι)	40.000

Πίνακας 3 - Ποσοστά AfD και Die Linke σε δυτική και ανατολική Γερμανία		
	AfD	Die Linke
Δυτική Γερμανία	10,7	7,2
Ανατολική Γερμανία	20,5	17,3

Καμία πολιτική δύναμη στη Γερμανία δεν έχει επί της ουσίας αμφισβητήσει τον διεθνή και ευρωπαϊκό ρόλο του κράτους, δηλαδή την πολιτική της γερμανικής Ευρώπης και τον ρόλο του Βερολίνου στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης



Ελλάδα και γερμανικές εκλογές

Θυμάστε εκείνο το «θα δούμε το ζήτημα του χρέους μετά τις γερμανικές εκλογές»; Σήμερα, μοιάζει με ανέκδοτο να νομίζει κανείς ότι θα μειωθεί η πίεση από την Ε.Ε. και τη Γερμανία. Οι συσχετισμοί πράγματι αλλάζουν, αλλά μάλλον προς το χειρότερο για την Ελλάδα.

Το μήνυμα του κυρίαρχου νέου γερμανικού εθνικισμού, που ενισχύεται από τις εκλογές, είναι πως δεν πρόκειται να γίνει καμιά χάρη στους ασθενέστερους. Εκείνη που είναι πλήρως κατανοητή, είναι η σύγχυση του ΣΥΡΙΖΑ: Ποιον να πρωτοσυχαρεί; Την Linke λόγω πολιτικής συγγένειας; Τον μέγα φίλο της Ελλάδας Σουλτς; Ή την «μπατάκι Μέρκελ» που είναι η φωνή της σύνεσης και ηγέτης της παγκοσμιοποίησης, στην οποία έχουμε προσχωρήσει ψυχρή τε και σώματι; Όποιον και να διαλέξουμε, γενικώς «οι Γερμανοί είναι φίλοι μας»...

1990 έχει καταστεί κυρίαρχη ιδεολογία και τις ανάγκες του γερμανικού ιμπεριαλισμού.

Η Μέρκελ ως εκφραστής των πιο συνολικών γερμανικών συμφερόντων, εκφράζει μια σχετική αυτονομία από τις ακραίες κοινωνικές εκφράσεις του νέου γερμανικού εθνικισμού, άσχετα αν η πολιτική της τον στηρίζει και τον τρέφει. Τα κοσμοπολίτικα παγκοσμιοποιητικά χαρακτηριστικά και οι τέτοιου είδους πινελιές που έχει η πολιτική της, υπαγορεύονται από συγκεκριμένες ανάγκες (στο Μεταναστευτικό, για παράδειγμα, η άρχουσα τάξη της Γερμανίας είχε ανάγκη το 1 εκατομμύριο πρόσφυγες και έχει υπολογιστεί πως είναι αναγκαίες σε έναν βαθμό οι ροές εργατικού δυναμικού). Η Μέρκελ προκρίνει, λοιπόν, τον πολιτικό χειρισμό και τέτοιων πλευρών, ενώ άλλες πτέρυγες θα τα χρησιμοποιούν για να προωθήσουν τις θέσεις τους. Μόνο που αυτή η συνταγή καταλήγει να θρέψει ακραίες φασιστικές λογικές και να προσδώσει ιδιαίτερος επιθετικά χαρακτηριστικά στον νέο γερμανικό εθνικισμό. Αυτή η προσφορά της Μέρκελ και των «παγκοσμιοποιητών» σημαίνει καταρράκωση και συρρίκνωση της δημοκρατίας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και βεβαίως επιφέρει την νέα άνοδο του φασισμού στη Γερμανία και την Ευρώπη.

Είναι υποκριτικό η ολοκληρωτική γερμανική Ευρώπη να παριστάνει πως ανησυχεί για το «αυγό του φιδιού». Η Γερμανία, ως ιθύνουσα δύναμη της Ε.Ε., είναι άκρως επικίνδυνη και υπονομεύει τη δημοκρατία, τη λαϊκή και εθνική κυριαρχία στην Ευρώπη.

Διαβουλεύσεις και δυσκολίες

Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης, και τώρα στην Γερμανία, δυσκολεύει η πολιτική διαχείριση μέσα από τις εκλογικές διαδικασίες. Είναι πιο δύσκολες οι κυβερνητικές λύσεις. Μια λύση «Τζαμάικας» (τι κολακευτικό για μια κυρίαρχη χώρα να επικαλούνται τα χρώματα της σημαίας της για να αποδοθεί ένας πιθανός κυβερνητικό συνεταιρισμός), δηλαδή συνεργασίας Μέρκελ, Φιλελεύθερων και Πράσινων, θα κινηθεί σε πιο σκληρές θέσεις, αφού οι Φιλελεύθεροι διαφωνούσαν με τις επιλογές της «ήπιας» Μέρκελ, ενώ η πίεση που θα ασκούν οι Ακροδεξιόι θα επιφέρει κάποια αποτελέσματα. Η Μέρκελ, αφού σχηματίσει κυβέρνηση με ή χωρίς Σόιμπλε, θα πρέπει να αλλάξει κάποια πράγματα στην Ε.Ε. μαζί με Γαλλία, Ιταλία και Ισπανία, ώστε να εξασφαλίσει όρους συνέχισης της πολιτικής της απέναντι στα μεγάλα εμπόδια που είναι οι ΗΠΑ του Τραμπ και, ανατολικά, ο Πούτιν.

Προεκλογικά συνθήματα

Όπως διακρίνει κανείς με ευκολία, τόσο η Μέρκελ (CDU) όσο και το AfD μίλησαν για τη Γερμανία και το μεγαλείο της. Το μαύρο - κόκκινο - κίτρινο της γερμανικής σημαίας και η αναφορά στη Γερμανία υπήρχε παντού.

Οι ακροδεξιόι μίλησαν για τη Γερμανία, το ευρώ και την Ευρώπη, κάνοντας μάλιστα και μια διαφημιστική καμπάνια που χαρακτηρίστηκε έξυπνη.

Οι Σοσιαλδημοκράτες (SPD) διάλεξαν το «Ωρα για πε-

ρισσότερη δικαιοσύνη, ώρα για Μάρτιν Σουλτς». Στο διαδίκτυο, βέβαια, το σύνθημα έγινε «Ωρα για Μαρτίνι»... Οι Φιλελεύθεροι (FDP) είναι άνθρωποι της αγοράς, έχουν μόνο ανυπομονησία για περισσότερο νεοφιλελευθερισμό και απόρριψη στον Καιάδα των ασθενέστερων (είναι, για παράδειγμα, υπέρμαχοι του Grexit).

Η Αριστερά (Die Linke) είχε ένα μάλλον άχρωμο και άοσμο σύνθημα, σαν να μην καταλάβαινε τι γινόταν. Ήθελε για όλους «το κοινωνικό, το δίκαιο, την ειρήνη».



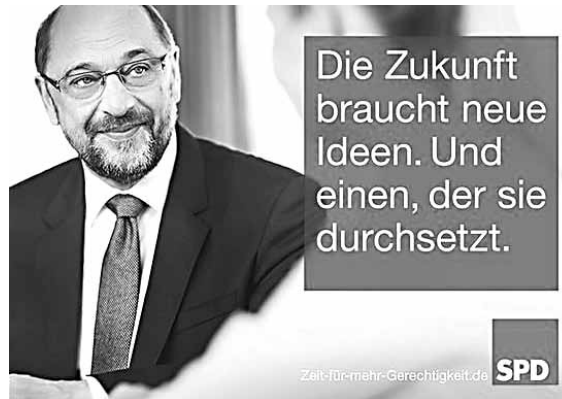
«Για μια Γερμανία, στην οποία όλοι μπορούν να γίνουν τα πάντα» (CDU)



«Για μια Γερμανία, στην οποία θα ζούμε καλά και με χαρά» (CDU)



«Η γη μας, η πατρίδα μας. Εσύ, Γερμανία μου» (AfD)



«Το μέλλον χρειάζεται νέες ιδέες. Και κάποιον να τις προωθεί» (SPD)



«Το μέλλον θα φτιαχτεί με θάρρος» (Πράσινοι)



«Μπούρκες; Εμείς είμαστε με τα Μπικίνι» (AfD)



«Δεν θα μείνουμε άλλο θεατές» (FDP)



«Κοινωνικό. Δίκαιο. Ειρήνη. Για όλους» (Die Linke)

01 **πολιτική****Τις πταίει
για την άνοδο
της ακροδεξιάς;**■ της **Ζηνοβίας Σαπουνά***

Νέο σοκ υπέστη τη βδομάδα που μας πέρασε η γηραιά Ευρώπη -σύμφωνα με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης- από την άνοδο ακροδεξιού κόμματος, αυτή τη φορά στην ηγεμόνα της, τη Γερμανία.

Τόσο μεγάλο σοκ που άρχισαν να πέφτουν και πάλι από τα ροζ συννεφάκια τους διάφοροι πολιτικολογούντες και δημοσιολογούντες, όπως πέφτουν διαρκώς τα τελευταία χρόνια που ένα κύμα φασισμού αρχίζει να σαρώνει τις κοινωνίες που υφίστανται τις συνέπειες της κρίσης που γεννά ο νεοφιλελευθερισμός τους.

Μόνο φέτος είδαμε το ακροδεξιό κόμμα της Μαρί Λεπέν στη Γαλλία να περνά στον δεύτερο γύρο των εκλογών και να κονταροτυπιέται με τον άνθρωπο των τραπεζών, Εμμανουέλ Μακρόν για την προεδρία της χώρας, συγκεντρώνοντας τελικά το 33,9% των ψήφων των Γάλλων. Είδαμε, επίσης, το ακροδεξιό κόμμα του Γκερτ Βίλντερς στην Ολλανδία να καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση στις βουλευτικές εκλογές με ποσοστό 13,1% και προχθές το ακροδεξιό AfD στη Γερμανία να σκαρφαλώνει στην τρίτη θέση του πίνακα των εκλογικών αποτελεσμάτων με ποσοστό 13,5%.

Τις πταίει;

Οι αιτίες προφανώς ποικίλλουν από χώρα σε χώρα λόγω ιδιαιτερωτών κοινωνικοπολιτικών χαρακτηριστικών. Ωστόσο ένας συνδετικός κρίκος αιτιών «ενώνει» τις ευρωπαϊκές κοινωνίες την ώρα που υφίστανται τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές, κι αυτός ο συνδετικός κρίκος δεν είναι άλλος από την καθημερινή εξαθλίωση της πλειονότητας των πολιτών, και κυρίως της κυρίαρχης μεσαίας τάξης που βλέπει πλέον να χάνει -αν δεν έχει χάσει ήδη- την επίπλαστη εργασιακή, οικονομική και κοινωνική ευημερία της.

Τι να σκέφτεται άραγε σήμερα ο Γάλλος πολίτης που ψήφισε τον Μακρόν (για να μην βγει η ακροδεξιά Λεπέν) όταν προχθές ο νεοφιλελέ πρόεδρος πέρασε από τη Βουλή πέντε διατάγματα, με άμεση ισχύ, που μεταρρυθμίζουν τον εργατικό κώδικα; Διατάγματα που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων περισσότερη ελευθερία στις επιχειρήσεις για τον καθορισμό ανώτατων ορίων αποζημιώσεων σε περίπτωση απολύσεων κτλ.

Τι να σκέφτεται άραγε σήμερα ο Γάλλος πολίτης όταν ακούει τον Μακρόν (ο οποίος -σημειώνω και πάλι- ψηφίστηκε για να μην βγει η ακροδεξιά Λεπέν) να λέει για όσους διαδηλώνουν κατά της εργασιακής μεταρρύθμισής του: «σέβομαι αυτούς που διαδηλώνουν αλλά σέβομαι και τους γάλλους ψηφοφόρους οι οποίοι ψήφισαν για την αλλαγή. Πιστεύω στη δημοκρατία, αλλά η δημοκρατία δεν βρίσκεται στον δρόμο»;

Αλήθεια, η «δημοκρατία» τι θέση έχει στη λίστα των αιτιών για την άνοδο της ακροδεξιάς;

Για ποια «δημοκρατία» μιλάμε;

Μιλάμε προφανώς για τη «δημοκρατία» των τραπεζών, των επιχειρήσεων και των αγορών που επιβάλλουν «μεταρρυθμίσεις», για τη «δημοκρατία» του διαίρει και βασιλεύει, για τη «δημοκρατία» που τροφοδοτεί τον κοινωνικό αποκλεισμό... Αλλά και για τη «δημοκρατία» που κατασκευάζει αποδιοπομπαίους τράγους (πρόσφυγες, μειονότητες) για να τους φορτώσει τους φόβους των κοινωνιών για την ανεργία και τη φτώχεια. Το αυγό του φιδιού δυστυχώς επωάστηκε χρόνια τώρα και γέννησε πια φασισμό...

Μην αφήσουμε τον φασισμό να μεγαλώσει.

** Δημοσιογράφος, Ραδιοφωνική Παραγωγή της εκπομπής «Εξαιρέσεις» στα Παραπολιτικά 90,1*

**Το κυβερνητικό
παραμύθι της ανάπτυξης
σε νέες περιπέτειες**■ του **Παύλου Δερμενάκη**

Κυβέρνηση, βουλευτές και παρατρεχάμενοι προσπαθούν με κάθε τρόπο, καθημερινά, να μας πείσουν ότι η κατάσταση της οικονομίας βελτιώνεται... «Καθισμένοι» πάνω στις πάσης φύσεως απολαβές τους, που ορισμένοι δεν τις είχαν δει ούτε στο όνειρό τους, έχοντας χάσει κάθε επαφή με τα λαϊκά στρώματα, θέλουν να αγνοούν, γιατί έτσι τους βολεύει, τα δεινά που περνά καθημερινά ο λαός, όχι μόνο στον οικονομικό τομέα και την επιβίωση αλλά σε όλες σχεδόν τις δραστηριότητές του. Οι «αριστεροί» της κυβέρνησης αντί να εστιάσουν στη δραματική κατάσταση των λαϊκών στρωμάτων φροντίζουν να αντλούν «εικόνα» για την πορεία της οικονομίας από τον κάθε Μελισσανίδη, Σαββίδη και λοιπά νέα τζάκια και τις εύκολες αναλύσεις αριθμών διάφορων παρατρεχάμενων. Τελευταία έκφραση αυτού του αμοραλισμού το άρθρο του υπουργού οικονομίας & ανάπτυξης κ. Δ. Παπαδημητρίου στην ιστοσελίδα *Capital* στις 25/9/2017 με τίτλο *Η ανάκαμψη της οικονομίας και η μυθολογία της*. Ο εξ Αμερικής κ. καθηγητής σε μια έκθεση ιδεών προσπαθεί να μας πείσει για την καλή πορεία της οικονομίας αξιοποιώντας τα οικονομικά μεγέθη όπως τον βολεύουν και αγνοώντας τα προβλήματα που υπάρχουν ή και ενδεχόμενα κρύβονται πίσω από τους αριθμούς.

Ας σταχυολογήσουμε - σχολιάσουμε μερικά από τα επιχειρήματά του:

1 Ανάκαμψη: «... το 2017 αποτελεί έτος ανάκαμψης της οικονομίας». Επικαλούμενος στοιχεία χωρίς να αναφέρει κάποιο νούμερο μιλά για ανάκαμψη στο α' εξάμηνο και παραπέμπει στη συνέχεια στο 1,8% ότι το λένε τρίτοι, όχι ο ίδιος. Δεν μας ενημερώνει ότι στόχος για το 2017, που ο ίδιος ψήφισε και υπερασπίστηκε ήταν το 2,7% και έναντι αυτού στο α' εξάμηνο βρισκόμαστε μόλις στο 0,6%!!! Και αυτή επίδοση πρέπει να συγκριθεί με τη μείωση του ΑΕΠ κατά 24,2% στην περίοδο 2008-2016. Καλό θα ήταν ο κ. καθηγητής να μας πληροφορήσει σε ποια άλλη χώρα στον κόσμο, όχι μετά από 9 συνεχή χρόνια μείωσης του ΑΕΠ, όπως στην περίπτωση

μας, αλλά μετά από τα μισά χρόνια ύφεσης, η «ανάπτυξη» ήταν τόσο ασθενική. Η απάντηση είναι πουθενά.

2 Επενδύσεις: ...στο α' εξάμηνο 2017... *οι ακαθάριστες εγχώριες επενδύσεις αυξήθηκαν κατ' όγκο 2,7%». Είναι το γνωστό σλόγκαν του πρωθυπουργού περί CRinvest. Ας περιμένουμε όμως να έχουμε τα οριστικά μεγέθη, γιατί έτσι πανηγυρίζαν και πέρσι με τα στοιχεία του α' εξαμήνου 2016 ότι αυξάνονται οι επενδύσεις (ήταν +2%), αλλά στο τέλος του έτους το σύνολο των επενδύσεων ήταν και πάλι αρνητικό (-1,8%). Σε κάθε περίπτωση, η όποια αύξηση των επενδύσεων θα πρέπει να συγκρίνεται με τη μείωσή τους κατά 63,7% την περίοδο 2008-2016. Αυτή η καταστροφή στον παραγωγικό ιστό της χώρας δεν διορθώνεται με αύξηση των επενδύσεων κατά 1-2%. Μια τέτοια λογική είναι η «θεραπεία» του καρκινοπαθούς με ασπιρίνες.*

3 Ξένες επενδύσεις: *«οι ξένες άμεσες επενδύσεις που το 2016 είχαν σημειώσει ρεκόρ δεκαετίας αυξήθηκαν περαιτέρω το α' εξάμηνο 2017 κατά 185% ετησίως!»* Η χρησιμοποίηση αυτών των μεγεθών μπορεί να δημιουργεί εντυπώσεις σε κάποιους, αλλά σε όσους γνωρίζουν τι σημαίνουν, οι εντυπώσεις είναι αλγεινές. Πρόκειται για τα χρήματα που εισέρχονται στη χώρα για διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες και δηλώνονται μεν τυπικά ως ξένες άμεσες επενδύσεις, όμως είναι τέτοιες μόνο λογιστικά. Στην περίπτωση της Ελλάδας το μεγαλύτερο μέρος από αυτά τα χρήματα εισέρχεται στο πλαίσιο του πλιάτσικου στην ελληνική, δημόσια και ιδιωτική, περιουσία. Είναι κυρίως τα χρήματα των εξαγωγών, «έναντι πινακίου φακής», επιχειρήσεων και ακινήτων λόγω της κρίσης και της χρηματοπιστωτικής ασφυξίας. Παράλληλα, στον ίδιο λογαριασμό εντάσσονται και μεταβιβαστικές πληρωμές στο πλαίσιο του παγκοσμιοποιημένου σχεδιασμού των πολυεθνικών για φοροαποφυγή. Καλό θα ήταν ο κ. υπουργός αντί να επικαλείται την ευημερία των αριθμών να μας πληροφορήσει που «επενδύθηκαν» αυτά τα χρήματα. Εκεί θα διαπιστώσουμε ότι χρησιμοποιήθηκαν για να αλλάξουν χέρια περιουσίες και όχι για να γίνουν νέες

επενδύσεις. Γι' αυτό και δεν προκύπτει αύξηση των επενδύσεων όπως αναφέραμε παραπάνω. Άλλωστε και επί Σαμαρά το 2013 και 2014 είχαν έρθει, κάθε χρονιά, πάνω από 2 δισ. ευρώ σαν άμεσες επενδύσεις. Ποια ήταν τα αποτελέσματα στην οικονομία;

4 Ανεργία, απασχόληση: ...*οι άνεργοι έχουν μειωθεί κατά 230.000...». Στοιχεία χωρίς καμία ποιοτική αξιολόγηση, ώστε με την απλή αριθμητική να φαίνεται μείωση της ανεργίας. Αν ο κ. καθηγητής ήθελε να είναι συνεπής με τη στατιστική επιστήμη και να μην τη χρησιμοποιεί ως μηχανισμό προπαγάνδας, θα έπρεπε να αναφέρει την πραγματική ανεργία στο 31,3% στο τέλος του 2016, όπως την έχει προσδιορίσει μελέτη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας η οποία περιλαμβάνει και ποιοτικά στοιχεία. Βολεύεται όμως η κάθε κυβέρνηση με τη μετρούμενη από τον ΟΑΕΔ «μείωση» κι ως είναι είναι κάλπικη. Στην ουσία δεν αυξάνεται η απασχόληση. Απλά μία πλήρης θέση εργασίας μοιράζεται σε περισσότερους ήμι-απασχολούμενους. Οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας (55%) που δημιουργούνται δεν είναι πλήρους απασχόλησης αλλά μερικής ή εκπεριτροπής. Και όσον αφορά στους μισθούς, στον ιδιωτικό τομέα τα νερά είναι αχαρτογράφητα και ο κάθε εργοδότης πληρώνει κατά το δοκούν επιβάλλοντας συνθήκες γαλέρας. Εκατοντάδες χιλιάδες εργάζονται με μισθό 200 - 300 ευρώ τον μήνα δημιουργώντας τη στρατιά των εργαζόμενων - φτωχών. Ένα πολύ μεγάλο μέρος μισθωτών εργάζεται χωρίς να λαμβάνει αμοιβή. Εργοδότες οφείλουν δεδουλευμένα πολλών μηνών και στο τέλος οι εργαζόμενοι λόγω της νομοθεσίας (προηγούνται οι τράπεζες) τα χάνουν αν κλείσει η επιχείρηση. Η κυβέρνηση με αυτά τα επιχειρήματα προσπαθεί, αφού πρώτα η ίδια υποβάλλεται σε «ενεσοθεραπεία» αισιοδοξίας, να τη μεταφέρει και στον λαό. Όμως ο λαός δεν τρέφεται με τις αερολογίες και την επίκληση αριθμών. Η πραγματικότητα που βιώνει είναι πολύ σκληρή. Το πότε και πως θα αντιδράσει σε αυτή την λεηλασία της ζωής του αλλά και την κοροϊδία θα κριθεί στην πορεία...*

Αμερικανοί, Κινέζοι και λοιποί «μνηστήρες» σε μια χώρα πολυ-αποικία

Η Ελλάδα πεδίο ισχυρών αντιπαραθέσεων και εκβιασμών από ΗΠΑ και Ε.Ε.

■ ΤΟΥ Μανόλη Μούστου

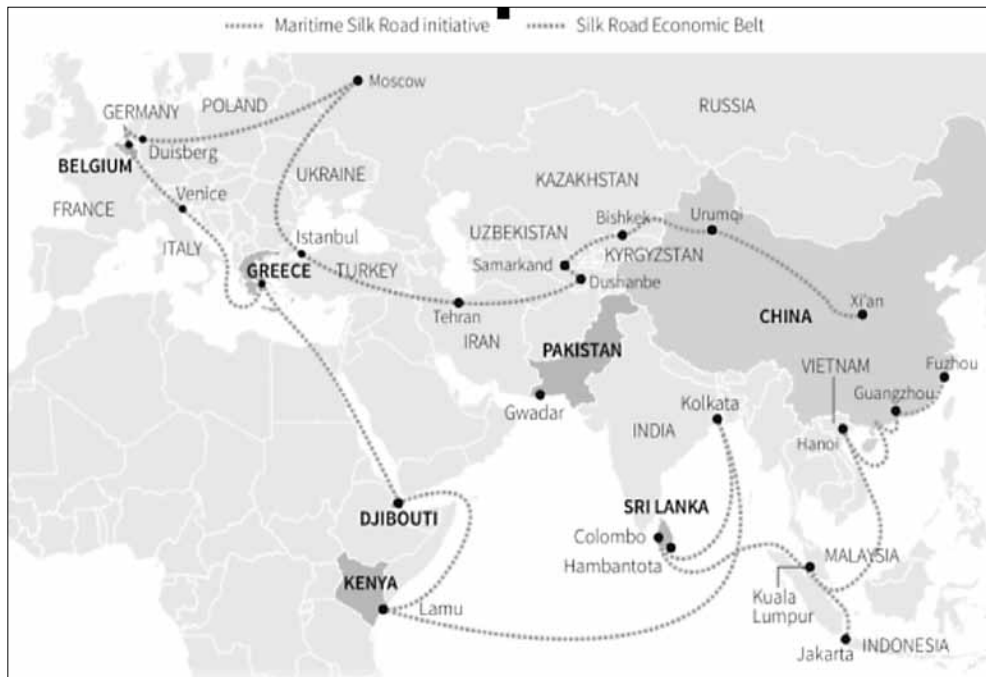
Ο πρωθυπουργός μίλησε στη ΔΕΘ για «δίκαιη ανάπτυξη» και μετατροπή του «Grexit» σε «Grinvest». Ωστόσο, η επενδυτική κινητικότητα των πρώτων ημερών του Σεπτέμβρη επιβεβαιώνει ότι η πραγματικότητα απέχει παρασάγγας από το συριζέικο αφήγημα των επενδυτών, που έρχονται να φέρουν μία «κοινωνικά δίκαιη ανάπτυξη» για τη χώρα μας. Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή.

Πριν δύο εβδομάδες ο Αμερικανός πρέσβης στην Ελλάδα, Τζέφρι Πάιατ βρέθηκε στις εγκαταστάσεις του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης, ενώ το επόμενο διάστημα αναμένεται να επισκεφθεί την πόλη και αντιπροσωπεία από την Κίνα. Η κινητικότητα αυτή έχει άμεση σχέση με την επικείμενη δημοπράτηση του λιμανιού. Άλλωστε, πρόκειται για το πρώτο από τα 10 περιφερειακά λιμάνια που ανήκουν κατά 100% στο ΤΑΙΠΕΔ και έχει δρομολογηθεί η «αξιοποίηση» τους. Ακολουθούν τα λιμάνια της Πάτρας, της Ηγουμενίτσας, της Καβάλας, της Κέρκυρας, της Ελευσίνας, της Ραφήνας, του Ηρακλείου, του Βόλου και του Λαυρίου. Μάλιστα, εκτιμάται ότι, πέρα από τις ΗΠΑ και την Κίνα, ενδιαφέρον θα εκδηλώσουν Ρώσοι και Άραβες επενδυτές - διαχειριστές λιμανιών.

Ο πολυπράγμων πρέσβης

Ο Αμερικανός πρέσβης είναι γνωστός και μη εξαιρετέος. Άνθρωπος ειδικών αποστολών για τις ΗΠΑ και σπεσιαλίστας στην αποσταθεροποίηση ολόκληρων περιοχών (διετέλεσε πρέσβης στην Ουκρανία κατά την «εξέγερση» της πλατείας Μαϊντάν) είχε ένα ιδιαίτερα δραστήριο καλοκαίρι από άκρη σε άκρη της χώρας. Όπως σημειώσαμε στην εφημερίδα μας, επισκέφθηκε τη Ρόδο, τη Σύρο, είδε κυβερνητικούς παράγοντες, δημάρχους και περιφερειάρχες. Στα ενδιαφέροντα του πρέσβη δεν βρέθηκαν μόνο θέματα οικονομικού ενδιαφέροντος αλλά και η αποφασιστική προώθηση των γεωπολιτικών σχεδίων των ΗΠΑ στην περιοχή (απομόνωση Ρωσίας, επέκταση βάσης Σούδας, σχέδια για κατασκευή αμερικανικών πολεμικών πλοίων στη Σύρο).

Σε αυτά τα πλαίσια εντάσσεται και η επίσκεψη του στην Αλεξανδρούπολη. Από το βήμα του ενεργειακού συνεδρίου που διοργανώθηκε στην πόλη άσκησε σκληρή κριτική στην ενεργειακή πολιτική της Ρωσίας και υπερθεμάτισε την ενεργειακή απεξάρτηση της Ελλάδας από το ρωσικό φυσικό αέριο. Στήριξε όλα τα διεθνή έργα διασύνδεσης για τη μεταφορά αερίου από πηγές εκτός Ρωσίας, δηλαδή τον αγωγό Tap, τον διασυνδετήριο αγωγό Ελλάδας-Βουλ-



Η χώρα παραδίδει χαριστικά τον φυσικό της πλούτο και τις υποδομές της προκειμένου να μετατραπεί σε πύλη εισόδου προϊόντων, για συμφέροντα, σε έναν πλανήτη που κλυδωνίζεται υπό το βάρος της οικονομικής κρίσης και των ανταγωνισμών mega-παιχτών

γαρίας IGB, τον τερματικό σταθμό LNG στη Ρεβυθούσα και τον υπό σχεδιασμό τερματικό σταθμό για πλωτό αέριο στο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης.

Ο νέος δρόμος του μεταξιού και η χώρα μας

Ο παλιός δρόμος του μεταξιού ήταν ένα σύστημα διαδρομών που ένωναν την Κίνα με την Ευρώπη. Το νέο σχέδιο της Κίνας με τίτλο «One belt – one road» συνιστά ένα τεράστιο πλάνο κατασκευής υποδομών στο σύνολο της Ευρασίας που θα μπορούσε να αγγίξει γύρω στο 1 τρισ. δολάρια. Μάλιστα, το σύνολο των επενδύσεων που θα γίνουν σε βάθος χρόνου είναι της τάξης μεγέθους των 10 τρισ. δολαρίων. Οι Κινέζοι το διαφημίζουν σαν ένα σχέδιο ανάπτυξης, ειρήνης και συνεργασίας που θα φέρει κοντύτερα τους λαούς και θα μειώσει τις εντάσεις.

Τα σχέδια περιλαμβάνουν κατασκευές αγωγών και λιμανιών στο Πακιστάν, γέφυρες στο Μπαγκλαντές, σιδηροδρομικά δίκτυα στη Ρωσία αλλά και έργα ανοικοδόμησης της Συρίας. Άλλα μεγάλα σχέδια είναι η κατασκευή αυτοκινητόδρομων, εργοστασίων, μονάδων παραγωγής αιολικής ενέργειας στο Πακιστάν, η κατασκευή τεράστιου λιμανιού στη Σρι Λάνκα, ενός αυτοκινητόδρομου στην

Ινδονησία, αλλά και βιομηχανικού πάρκου στην Καμπότζη.

Όπως γίνεται αντιληπτό, το σχέδιο δεν αφορά μόνο ένα πρόγραμμα οικονομικών επενδύσεων αλλά την επέκταση της γεωπολιτικής επιρροής της Κίνας σε όλο τον κόσμο, αγγίζοντας το θέμα της παγκόσμιας κυριαρχίας. Γι' αυτό και το σχέδιο αντιμετωπίζεται από τις χώρες της Δύσης με επιφυλάξεις και αρκετό σκεπτικισμό καθώς βλέπουν την πρόθεση της Κίνας να εκμεταλλευτεί την στρατηγική υποχώρηση της Δύσης και να μπει στην πρωτοπορία της παγκοσμιοποίησης τις επόμενες δεκαετίες. Όπως βλέπουμε στον χάρτη, η Ελλάδα είναι μια από τις πέντε χώρες που για διάφορους λόγους θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικές για το σχέδιο. Η σημασία της χώρας μας οφείλεται κύρια στη γεωγραφική της θέση. Το άμεσο κινεζικό ενδιαφέρον εκδηλώνεται σε δυο σημεία του ελλαδικού χώρου: τον Πειραιά και την Αλεξανδρούπολη.

Μετά τον βασικό τερματικό σταθμό του θαλάσσιου «Δρόμου» που θα καταλήγει στον Πειραιά, οι Κινέζοι επιθυμούν την αναβάθμιση του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης και τη δημιουργία δευτερεύοντος κόμβου. Με το έργο αυτό συνδυάζεται και η αναβάθμιση της σιδηροδρομικής γραμμής Μπουργκάς- Αλε-

ξανδρούπολη που ανακοινώθηκε πρόσφατα, έτσι ώστε φορτία από την Αλεξανδρούπολη να κινούνται βόρεια, προς την Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη. Στο μέλλον αναμένεται και η αναβάθμιση της διαδρομής Αλεξανδρούπολη-Θεσσαλονίκη, για τρένα μεγάλης ταχύτητας. Πάντως, αυτή τη στιγμή δεν είναι γνωστό τι άλλο σχεδιάζουν οι Κινέζοι για την Ελλάδα στα πλαίσια του σχεδίου «Μία ζώνη – ένας δρόμος». Φαίνεται, όμως, ότι ήρθαν για να μείνουν και αργά ή γρήγορα θα πρέπει να περιμένουμε και την εγκατάσταση κινεζικών τραπεζών στη χώρα μας. Και αυτή η πρόθεση μετατρέπει τη χώρα σε πεδίο ισχυρών αντιπαραθέσεων αλλά και εκβιασμών από τις ΗΠΑ και το Ευρωπαϊκό διευθυντήριο.

Ανάπτυξη με όρους τυχοδιωκτισμού εν μέσω γεωπολιτικών συγκρούσεων

Το όραμα του ΣΥΡΙΖΑ απέχει πολύ από τη «δίκαιη ανάπτυξη» παρά τα όσα πανηγυρικά λέγονται. Το υπερ-Ταμείο ιδιωτικοποιήσεων, έχοντας στο πλευρό του το ΤΑΙΠΕΔ, ετοιμάζει τους φακέλους για τη γενική εκποίηση κάθε δημόσιου περιουσιακού στοιχείου. Η χώρα παραδίδει χαριστικά τον φυσικό της πλούτο και τις υποδομές της (λιμάνια, αεροδρόμια, σιδηροδρόμους κλπ) προκειμένου να μετατραπεί σε πύλη εισόδου προϊόντων, για συμφέροντα, σε έναν πλανήτη που κλυδωνίζεται υπό το βάρος της οικονομικής κρίσης και των ανταγωνισμών mega-παιχτών.

Ποιος νοιάζεται αν η αντιπαράθεση ΗΠΑ-Κίνας οδηγηθεί στα άκρα με βάση και τα όσα γίνονται στη Νοτιοανατολική Ασία; Ή μήπως είναι υπερβολή ότι η παγκόσμια τάση για πόλεμο διαρκώς δυναμώνει; Ποιος νοιάζεται για το τι θα απογίνει η «χώρα-πύλη» εισόδου φυσικού αερίου στη Δύση, αν οι αντιπαράθεσεις Δύσης και Ανατολής αλλά και μεταξύ των δυτικών συμμάχων οξυνθούν; Οι κυβερνώντες φαντασιώνονται ότι αξιοποιούν την στρατηγική θέση της Ελλάδας εκμεταλλευόμενοι τις «ενδορήξεις» του παγκόσμιου συστήματος. Στην ουσία εκπληρώνουν κατά γράμμα τις απαιτήσεις των δανειστών για πλήρες ξεπούλημα του δημόσιου πλούτου, κάτι που συνοδεύουν με την απόλυτα τυχοδιωκτική εξυπηρέτηση πολλών διαφορετικών «αφεντάδων», οι οποίοι έχουν πολλές φορές αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα. Σε έναν κόσμο χαοτικό και ρευστό, παραδίδουν την χώρα, ουσιαστικά απροστάτευτη, στη δίνη της παγκόσμιας γεωπολιτικής αναταραχής. Η Ελλάδα μετατρέπεται σε αποικία πολλών χρήσεων με μπόλικες δόσεις συριζέικου ψέματος και «κοινωνικής ευαισθησίας»...

01 **πολιτική****ΡΥΠΑΝΣΗ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ****Στο απυρόβλητο
ο βασικός ένοχος**

Καθυστερήσεις και ερωτήματα αναδεικνύουν
τις κυβερνητικές ευθύνες

■ του **Σπύρου Παναγιώτου**



Ένα ακόμα παροπλισμένο «σαπάκι» βυθίστηκε πριν δύο μέρες στο Σαρωνικό επιβαρύνοντας με νέα ρύπανση τον κόλπο και επιβεβαιώνοντας το καθεστώς αсуδοσίας σε ολόκληρο το λιμάνι

Έχουν περάσει τρεις εβδομάδες από το ναυάγιο του «Αγ. Ζώνη II» και τα ερωτήματα πληθαίνουν αναδεικνύοντας όλο και πιο καθαρά τις κυβερνητικές ευθύνες αλλά και εκείνες που προκύπτουν από την ολοκληρωτική παράδοση του πρώτου λιμανιού της χώρας σε ένα άθλιο κύκλωμα οικονομικών συμφερόντων με έντονη οσμή λαθρεμπορίας καυσίμων.

Η εικονική αντιπαράθεση ανάμεσα στη ΝΔ και την Κυβέρνηση αλλά και η δημοσιότητα που δόθηκε στο ναυάγιο περιορίστηκε στην ανάδειξη των σοβαρότατων ευθυνών, στην ανεπάρκεια και στην εγκληματική ολιγωρία του υπ. Ναυτιλίας που σίγουρα υπήρξαν, αποσιώπησε ωστόσο συνειδητά την διαχρονική πηγή του κινδύνου που δεν είναι άλλη από την παράνομη δράση και την ποινική ασυλία μιας κυριολεκτικά ασύδοτης ναυτιλίας.

Οι καθυστερήσεις δεν είναι τυχαίες

Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι, παρά τις κυβερνητικές ιαχές, το λαθρεμπόριο καυσίμων παραμένει πλημμέλημα που οδηγεί σε παραπομπή τον πλοίαρχο και τον πρώτο μηχανικό του πλοίου

που συλλαμβάνεται και αφήνει στο απυρόβλητο την πλοιοκτήτρια εταιρεία. Η ίδια η διαδικασία της «δίκης» αποτελεί και αυτή χωριστό σκάνδαλο. Οι ασάφειες, σκόπιμες ή μη, των καταθέσεων των αρμοδίων παραγόντων, οι ελλείψεις των δικογραφιών και η παρέμβαση των κυκλωμάτων οδηγούν σε αναβολές και τελικά οι υποθέσεις οδηγούνται στο αρχείο. Ήδη, η υπόθεση λαθρεμπορίας σε βάρος του δεξαμενόπλοιου που «απαντούσε» τα καύσιμα από το βυθισμένο πλοίο έχει αναβληθεί δύο φορές ενώ η πλοιοκτήτρια εταιρεία του «Αγ. Ζώνη II» έχει κατηγορηθεί για υπόθεση λαθρεμπορίας και στο παρελθόν.

Την ίδια στιγμή συνεχίζεται η περιπέτεια και οι καθυστερήσεις απάντησης των υπόλοιπων καυσίμων από το βυθισμένο δεξαμενόπλοιο. Παρότι η παλαιότητα του πλοίου εγκυμονεί τεράστιους κινδύνους συνέχισης των διαρροών, ένας χορός κανιβάλων στήθηκε μεταξύ των εταιρειών για το ποιά θα πάρει την «εργολαβία», που οδήγησε σε τετραήμερη καθυστέρηση των αναγκαιών εργασιών. Η κυβέρνηση παρέμεινε αμέτοχη και απούσα από τις «διαπραγματεύσεις» παρά τον κίνδυνο νέας ρύπανσης και

σε πείσμα της πραγματικής αιτίας της αντιπαράθεσης που ήταν αν το βυθισμένο φορτίο θα θεωρηθεί καύσιμο και θα επιστραφούν οι δασμοί ή όχι.

Παράλληλα, δεν έχει ακόμα ενεργοποιηθεί ο νόμος που προβλέπει την άμεση καταβολή προστίμου ύψους 1,5 εκατ. ευρώ από την εταιρεία που είναι υπεύθυνη για τη ρύπανση.

Ανεξέλεγκτο και σκοτεινό λιμάνι

Στο λιμάνι του Πειραιά διακινούνται καθημερινά 1000 τόνοι ναυτιλιακό πετρέλαιο (gasoil) και 4000 τόνοι μαζούτ. Η παρουσία της Cosco έχει αυξήσει αυτή την αγορά και μαζί τον ανταγωνισμό των εταιρειών που εμπλέκονται στη διακίνηση ναυτιλιακών καυσίμων. Στην αγορά συμμετέχουν μερικές δεκάδες εφοδιαστικά πλοία με δυναμικότητα 1.000-5.000 τόνων, ενώ άγνωστος παραμένει ο αριθμός των παροπλισμένων μικρών δεξαμενόπλοιων που ευκαιριακά συμμετέχουν στη διακίνηση καυσίμων. Τα περισσότερα από τα πλοία αυτά είναι ηλικίας πάνω από 40 χρόνων, συνήθως ανασφάλιστα και παραμένει άγνωστο αν τηρούν της στοιχειώδεις διεθνείς προϋποθέσεις

αξιοπλοίας, καθώς δεν ελέγχονται από τους πιστοποιημένους νηογνώμονες. Είναι χαρακτηριστικό ότι στα λιμάνια όλου του κόσμου επιτρέπεται η πραγματοποίηση τέτοιων δραστηριοτήτων αποκλειστικά σε πλοία ηλικίας μικρότερης των 25 χρόνων, που διαθέτουν διπλό πυθμένα και πλήρη προστασία σε περίπτωση βύθισης.

Τα ασφαλιστικά συμβόλαια σε περίπτωση ατυχήματος φθάνουν σε ύψος εκατοντάδων εκατομμυρίων δολαρίων. Στην περίπτωση του Αγ. Ζώνη II, έγινε γνωστό, ότι ήταν ασφαλισμένο μόνο για ζημιές έναντι τρίτων σε ύψος 5 εκατ. δολαρίων, τη στιγμή που υπολογίζεται ότι το κόστος απορρύπανσης θα ξεπεράσει τα 15 εκατομμύρια. Παραμένει άγνωστο πως θα καλυφθεί το ποσό αυτό.

Κανένα από τα διεθνή στάνταρ δεν ισχύει στην ελληνική αγορά. Αντίθετα, οι πλημμελείς έλεγχοι των πλοίων, η αδυναμία εντοπισμού παρεμβάσεων στα εφοδιαστικά πλοία που διευκολύνουν το λαθρεμπόριο καυσίμων και ένα τεραστίων διαστάσεων δίκτυο παράνομων δεξαμενών συγκροτούν τη σημερινή εικόνα γύρω από το λιμάνι του Πειραιά.

Η Πετρελαιοκηλίδα της ρύπανσης και οι κηλίδες της ντροπής

Από τη δεκαετία του 60 ο Νίκος Γκάτσος είχε περιγράψει στον “Εφιάλτη της Περεσφόνης” όσα συνέβησαν τον μισό και πλέον αιώνα μέχρι τις ημέρες μας στο Σαρωνικό κόλπο. Πιστεύουμε ότι δε θα μπορούσε να έχει γραφτεί κάποιο κείμενο περισσότερο προφητικό για τον εφιάλτη (οικολογικό, οικονομικό και πολιτικό) που ζούμε σήμερα: Είχε προφητεύσει την κυριαρχία των κατασκευαστικών εταιρειών και την καταστροφή του φυσικού τοπίου με την τσιμεντοποίηση του Σαρωνικού (εκεί που φύτευαν φυλσκούνι και άγρια μέντα, τώρα παζαρεύουν τα τσιμέντα). Είχε επισημάνει την υποταγή των ιστορικών μνημείων στις κερδοσκοπικές επιδιώξεις των τουριστικών επιχειρήσεων (εκεί που σμίγανε τα χέρια τους οι μύστες, τώρα πετάνε τα αποσιγάρα οι τουρίστες). Τέλος είχε προβλέψει και την κυριαρχία των πετρελαιοικών εταιρειών (το καινούργιο παν να δουν διυλιστήριο) σε μια από τις

ωραιότερες παράκτιες ζώνες. Είναι φανερό ότι τα οργανωμένα συμφέροντα (εφοπλιστικό κεφάλαιο, πετρελαιοϊκές, κατασκευαστικές και τουριστικές επιχειρήσεις) είχαν σχεδιάσει πολύ νωρίς το πώς θα κερδοσκοπούν στο Σαρωνικό χωρής κανένα έλεγχο, με την αμέριστη βέβαια στήριξη των εκάστοτε κυβερνήσεων, αδιαφορώντας για τις καταστροφικές συνέπειες τόσο στο παράκτιο και θαλάσσιο περιβάλλον και τα ιστορικά μνημεία, όσο και στις τοπικές κοινωνίες (...).

Η κατάσταση αυτή άλλαξε προς το χειρότερο στα χρόνια της εφαρμογής των μνημονίων. Από το 2011 που η κυβέρνηση ΝΔ, ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ, υπηρετώντας πιστά τη μνημονιακή πολιτική, μίλησε δια στόματος του κ. Σαμαρά για την περίφημη “Ριβιέρα” η αυθαιρεσία και η παρανομία στο Σαρωνικό έγιναν νόμος. (...) Όμως το 3ο μνημόνιο και ιδιαίτερα το

Υπερταμείο που ψήφισε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, και έχει αναχθεί σε ύψιστο νόμο του κράτους, καθιστώντας τη χώρα μας αποικία, έχει προκαλέσει και θα συνε-



χίσει να προκαλέσει για έναν αιώνα, και μέχρι να εκπονηθεί όλος ο δημόσιος πλούτος, πολλές μαύρες κηλίδες με ανυπολόγιστες συνέπειες τόσο στην ελληνική οικονομία όσο και στην κοινωνία. Μεγάλο μέρος των κηλίδων αυτών αφορά το Σαρωνικό: Το ξεπούλημα του λιμανιού του Πειραιά, του ιστορικότερου λιμανιού της Μεσογείου, στην κινέζικη εταιρεία Cosco με πλήρη

καταπάτηση της ελληνικής νομοθεσίας, έστειλε το σινιάλο για την επιβολή της νέας φάσης αυθαιρεσίας και παρανομίας στο Σαρωνικό. Ακολούθησε το ξεπούλημα ολόκληρης της χερσονήσου της Βουλιαγμένης στην Αραβοτουρκικών συμφερόντων πολυεθνική Jermyn Real Estate με καταπάτηση της δασικής νομοθεσίας και του νόμου για τις αρχαιότητες. Τώρα έχει σειρά το Ελληνικό. Ολόκληρος ο κρατικός μηχανισμός, κυβέρνηση και υπηρεσίες και από κοντά και ο δήμαρχος του Ελληνικού, Πάννης Κωσταντάτος, ψάχνουν να βρουν τρόπους να παραβιάσουν το νόμο για τις αρχαιότητες και τη δασική νομοθεσία προκειμένου να υπηρετήσουν τα συμφέροντα της Lamda Development και του Λάτση και να τους παραχωρήσουν για τσιμεντοποίηση 6500 χιλιάδες στρέμματα παράκτιου ελεύθερου δημόσιου χώρου στην καρδιά του Σαρωνικού. Ο δήμαρχος Βάρης-Βούλας-

Βουλιαγμένης Γρηγόρης Κωσταντέλος, ανακοίνωσε περηχάρης την πώληση τριών ακτών του Δήμου (π. Κάμπινγκ, Β' Πλαζ και η ελεύθερη ακτή της Βάρκιζας). Το υπουργείο Άμυνας δίνει το πράσινο φως για την τσιμεντοποίηση του μικρού καταπράσινου νησιού Φλέβες, απέναντι από τη Βουλιαγμένη. Το Συμβούλιο της Επικρατείας ανοίγει το δρόμο για τουριστικοποίηση του ιστορικού νησιού Υδρούσα. Το Δίκτυο Προστασίας Σαρωνικού εκτιμά η αποτελεσματική υπεράσπιση του Σαρωνικού προϋποθέτει την ανάγκη συντονισμού των κινημάτων και των συλλογικοτήτων κυρίως αυτών που δραστηριοποιούνται στο παραλιακό μέτωπο και τα νησιά, αλλά και ολόκληρης της Αττικής. Το Δίκτυο θα πάρει άμεσα πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση και παράλληλα θα συμμετάσχει σε όποια πρωτοβουλία έχει τον ίδιο στόχο.

Δίκτυο Προστασίας Σαρωνικού
www.saronikossos.wordpress.com

ζητήματα παιδείας



■ της **Γιάννας Γιαννουλοπούλου***

Ο παραπάνω στίχος είναι από την *Ωδή Πρώτη, ο Φιλόπατρις*, του Ανδρέα Κάλβου που εκδίδεται το 1824. Στην *«Ωδή»* αυτή ο ποιητής υμνεί την ιδιαίτερη πατρίδα του τη Ζάκυνθο, από την οποία έφυγε σε μικρή ηλικία και «εύχεται»: (κγ')

As μη μου δώση η μοίρα μου
εις ξένην γην τον τάφον
Είναι γλυκός ο θάνατος
μόνον όταν κοιμώμεθα
εις την πατρίδα.

Τα πράγματα, όμως, ήρθαν διαφορετικά για τον Κάλβο. Επέστρεψε στην Ελλάδα το 1826, δίδαξε για χρόνια στην Ιόνιο Ακαδημία της Κέρκυρας και αποχωρεί από αυτήν το 1856. Επιστρέφει στην Αγγλία και ζει μέχρι το τέλος της ζωής του εκεί. Πεθαίνει το 1869 στο Λάουθ, στην κομητεία του Lincoln της ανατολικής Αγγλίας. Από ό,τι φαίνεται ο Κάλβος ήθελε να φύγει από την Κέρκυρα. Αυτή την αίσθηση μεταφέρει και ο Σεφέρης, όταν, έναν αιώνα σχεδόν μετά, περιφέρεται στους δρόμους της «Λούθας» το 1960 και γράφει στις *Δοκίμες*:

«Πολλά πρόσωπα νέων στους δρόμους και στα καπηλειά, αγόρια και κορίτσια, φαντάζομαι από τα εργοστάσια. Η Λούθα έχει τώρα μεγάλη βιομηχανία, φτάνει κονσέρβες, μπιζέλια κυρίως. Πρόσωπα υπερβόρεια. Οι Σκανδιναυοί έχουν βάλει τη σφραγίδα τους στην κομητεία. Μέσα στα ξανθά τούτα πρόσωπα, μέσα στους νοτισμένους δρόμους που θέλεις ν' αποκρυπτογραφήσεις, γίνεται βασανιστική η σκέψη που θέλει να λειτουργήσει ανάποδα, προς το παρελθόν, όπως μια μουσική που άκουσες ίσως και παλεύεις να ξαναθυμηθείς, που γυρεύει ν' αρπαχτεί από τα μπρούτζινα σκεύη που γυαλίζουν σ' ένα φωτισμένο δωμάτιο, από μια γυναίκα που έσκυψε στο παράθυρό της, από τον σαββατιάτικο ερωτισμό τούτων των νέων, και ν' ανηφορίσει προς αυτόν τον δύσκολο και πεισματικό χαρακτήρα. Ακούς μονάχα τη φωνή του:

*Αι! των θνητών η ελπίδες
ως ελαφρά διαλύονται
όνειρα βρέφους. χάνονται
ως λεπτόν βόλι εις άπειρον
βάθος πελάγου* (ΧΙ, κα')

Είσαι αποκαμωμένος. Λες: καλύτερα που είναι έτσι η φύση των πραγμάτων. Λες: ίσως το θέλησε να κάψει τα γεφύρια πίσω του. Ίσως το θέλησε να τον αφήσουμε ήσυχο εκεί στον

«Με είδε το πέμπτον του αιώνος εις ξένα έθνη»

πράσινο αυλόγυρο της Αγίας Μαργαρίτας. Τούτη η φωνή είναι για μας. Γι' αυτόν ίσως να είχε φυράνει σαν τα νερά της Βόρειας θάλασσας»

(Γ. Σεφέρης, *Δοκίμες*, Αθήνα: Ίκαρος, 1974, βλ. και Ανδρέας Κάλβος, *Αλληλογραφία*, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη, 2014).

Ο προσεκτικός αναγνώστης της στήλης μας θα παραξενευτεί ίσως με την φιλολογική χροιά του παρόντος σημειώματος. Αφορμή για την αναφορά στον Κάλβο και την σεφερική ανάγνωση της ποίησης και του «πεισματικού χαρακτήρα» του δεν είναι παρά η γενική τάση που παρατηρείται στους νέους και τις νέες μας σήμερα «να πάνε στο εξωτερικό». Νέοι επιστήμονες, φοιτητές, ακόμη και μαθητές μοιάζει να θεωρούν ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει πια κανένα μέλλον και ότι η ελπίδα βρίσκεται μόνο «αλλού», «έξω από δω». Πρόσφατα, η ειδησεογραφία ασχολήθηκε με το πλήθος των θέσεων γιατρών που έμειναν κενές, ενώ προκηρύχθηκαν στις ΤοΜΥ (Τοπικές Μονάδες Υγείας), σε όλη τη χώρα και ιδιαίτερα σε μικρές πόλεις και νησιά. Και, επειδή αυτά τα φαινόμενα δεν είναι πλέον εξαίρεση, πρέπει να στοχαστούμε και να εμβαθύνουμε σε αυτά. Να επιμείνουμε στην ουσία τους πέρα από τα αυτονόητα συνδικαλιστικά επιχειρήματα: ναι, οι θέσεις αυτές των γιατρών δεν είναι μόνιμες, είναι κακοηληρωμένες. Επιπλέον, οι μικρές πόλεις και τα νησιά δεν αφήνουν και περιθώρια για τον προσοδοφόρο ελευθεροεπαγγελματισμό των γιατρών.

Ναι, οι ευκαιρίες για τους νέους επιστήμονες στη χώρα είναι ελάχιστες. Ναι, οι μισθοί για τους επιστήμονες είναι δραματικοί. Ναι, τα πανεπιστήμιά μας –όπως και τα σχολεία και τα νοσοκομεία– λειτουργούν καθημερινά στα όρια της έκτακτης ανάγκης. Και ναι, το κεφάλαιο είναι κοινωνική σχέση και δεν μπορούμε να το πολεμήσουμε ούτε με προσωπικές στάσεις, ούτε με ηθικολογικές επικλήσεις.

Αλλά όμως: για όσους και όσες αγωνίζονται για ένα διαφορετικό μέλλον για τη χώρα, τη νεολαία αλλά και για τους ίδιους δεν έχει έρθει ο καιρός να προχωρήσουν λίγο παραπέρα από το αλήστου μνήμης –και ακαλαίσθητο– σύνθημα του 80 «πτυχία για δουλειά και όχι για κορνίζες»;

Αλλά όμως: το ότι η ηθικολογία είναι άχρηστη και επικίνδυνη σημαίνει ότι δεν υπάρχει ανάγκη ηθικής; Και βέβαια όχι. Έχουμε ανάγκη από την ηθική που θα καλεί τον επιστήμονα να μείνει στον τόπο του και να τον βοηθήσει, να προσφέρει σε αυτόν τις επιστημονικές του γνώσεις, να προσφέρει σε εκείνους που δεν μπορούν –και γιαυτό δεν το σκέφτονται καν– να φύγουν από τη χώρα.

Είναι όντως δύσκολο να γίνει εύληπτο αίτημα η διεκδίκηση των νέων να μείνουν και να δημιουργήσουν στην Ελλάδα, ως εργαζόμενοι και ως επιστήμονες. Τόσο λόγω των αντικειμενικών συνθηκών, όσο και λόγω της καθυστερημένης αντίληψης ότι τα «παιδιά» πρέπει να βρουν κάπου δουλειά και πέραν τούτου ουδέν. Ωστόσο, είναι η επείγουσα ανάγκη των καιρών: η γείωση με τον τόπο σου και η διεκδίκηση της ζωής σε αυτόν. Η νομαδική περιδιάβαση στις μητροπόλεις του καπιταλισμού δεν μπορεί να θεωρείται προοδευτικό αίτημα της νέας γενιάς. Αντιθέτως, είναι ο κυρίαρχος λόγος και η κυρίαρχη επιταγή του διεθνούς κεφαλαίου.

Τα οστά του Κάλβου ήλθαν από το Λονδίνο στην Αθήνα και στη συνέχεια στη Ζάκυνθο το 1960, κατόπιν αιτήσεως της ελληνικής κυβέρνησης. Πρεσβευτής στο Λονδίνο εκείνα τα χρόνια ήταν ο Σεφέρης. Έγιναν οι αναμενόμενες τελετές και η απόδοση τιμών. Η έρευνα για τον Κάλβο τα τελευταία χρόνια έχει αναθερμανθεί και μελετά νέες διαστάσεις του έργου του. Το παρόν πρόχειρο σημείωμα ασ κλείσει με έναν ακόμη στίχο από την *Ωδή Πρώτη: πλουτίζει το πέλαγος από την μυρωδιάν των χρυσών κήτρων*

Ξέρουμε πια ότι οι άνθρωποι φτιάχνουν την ιστορία τους όχι ως αφηρημένες δυνάμεις, αλλά με τα σώματά τους, στη γη τους, με τη μυρωδιά των χρυσών κήτρων...

*Η Πάννα Παννουλοπούλου είναι πανεπιστημιακός (ΕΚΠΑ)



Σχεδόν στον πάτο ο πολιτικός κόσμος

Σήψη, εκβιασμοί, συμβόλαια, συγκαλύψεις, ομερτά και δυσωδία παντού

Για τα κανάλια, ο «λαϊκός» Πολάκης χρησιμοποιεί τη λέξη «βοθροκάναλα». Για τον πολιτικό κόσμο των ημερών μας συνολικά (κι as κραυγάζουν οι πάντες «δεν είμαστε όλοι ίδιοι»), ποια λέξη θα απέδιδε την πραγματική κατάσταση; Όλοι δεν πιστεύουν ότι η πολιτική σφαίρα κοντεύει να πιάσει πάτο, έχοντας μετατραπεί σε χωματερή, αφού όπου κι αν ακουμπήσει κανείς λερώνεται; Κι όμως, ίσως να είναι χειρότερη η πραγματική κατάσταση. Το «ατύχημα» με το πετρελαιοφόρο Αγία Ζώνη έφερε στην επιφάνεια την απίστευτη διαπλοκή του πολιτικού κόσμου με το λαθρεμπόριο καυσίμων και το μαύρο χρήμα, τις σχέσεις πολιτικού κόσμου και κρατικών φορέων με απίθανους κερδοσκόπους εφοπλιστές και μαφιόζικους κύκλους.

Ο πρωθυπουργός της χώρας, της πρώτης και δεύτερης φοράς Αριστεράς(!), κάλυψε πλήρως τον Κουρουμπλή και φυσικά τον συνétaίρό του, Π. Καμμένο. Ο τελευταίος, είχε ιδιαίτερες συνομιλίες με έγκλειστους στον Κορυδαλλό, αλλά και «πιάστηκε» στο καζίνο του Λονδίνου... Ο κ. Τσίπρας, μάλλον κι αυτός θύμα εκβιασμών (γιατί Κουρουμπλήδες και Καμμένοι δεν βγήκαν τυχαία επειδή έκασε η μπίλια σε κάποια θέση στα ψηφοδέλτια, όπως τόσοι άγνωστοι του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά έχουν παράσημα στο πέτο για διάφορα «ανδραγαθήματα»), οφείλει να τους καλύψει πλήρως, ώστε να μακροημερεύσει η κυβέρνηση.

Φαίνεται, όμως, ότι ο πρωθυπουργός έβαλε έναν όρο στον Καμμένο: να ψηφίσει και την τροπολογία για το τουρκικό σωματείο στην Θράκη κι εκείνη για τη διευκόλυνση αλλαγής φύλου με μια απλή αίτηση. Τι να κάνει κι ο Καμμένος; Να αφήσει τη δουλειά στη μέση; Σιγά το πράγμα, εδώ λέγαμε ότι «πάνω από το πτώμα μας θα περάσουν τα μνημόνια», σε αυτά θα κολλήσουμε; Σύνθημά μας, η κυπριακή παροιμία «είπαμε, ξείπαμε, την παρόλα μας την χέζουμε».

Ο καμμένος ο Τσίπρας κάνει ότι δεν καταλαβαίνει. Έχει ανοίξει διάπλατα τις πόρτες στα λαθρεμπορικά, μαφιόζικα, αεριτζήδικα στοιχεία, κάνει γαργάρα ονόματα και διευθύνσεις, κι αφήνει να πέφτουν πυρά μόνο προς την πλευρά Μαρινάκη γιατί εκείνος επέλεξε να πάει ανοικτά με την Ν.Δ. Αυτά που είπε ο Καμμένος στην Βουλή κατά τη σχετική συζήτηση, δίνουν μια εφιαλτική εικόνα για το τι γίνεται με το μαύρο χρήμα, τις εξαγορές εκδοτών, τα στημένα παιχνίδια, τους ψευδομάρτυρες και άλλα θαυμαστά.

Για αυτά όλα, ο Τσίπρας κάνει πως δεν ξέρει ή ότι είναι υπεράνω. Κι όσο αναρριχώνται οι μαφιόζοι, όσο υπόδικοι θέτουν όρους και τελεσίγραφα, μετά θα αναρωτιόμαστε που πήγε η δημοκρατία... Η Ν.Δ. μέσα στο πλέγμα αυτό, προσπαθεί να φθείρει την κυβέρνηση, αλλά και υιοθετεί τον Μαρινάκη και σε λίγο θα πληρώσει τα αντίστοιχα γραμμάτια. Βέβαια, η καραμανλική της πτέρυγα το παίζει δίπορτο, στηρίζοντας την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, μετέχοντας με στελέχη της σε αυτήν (Παπαγγελόπουλος) και έχοντας σαν ενδιάμεσο τον Παυλόπουλο, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας που χαιρέτησε δουλοπρεπώς τον Ντάισελμπλουμ. Στον χώρο της Κεντροαριστεράς (της μη κυβερνώσας), πριν συμφωνήσουν σε πολιτικό πρόγραμμα και θέσεις, μαζεύτηκαν ήδη 10 υποψήφιοι που δεν μπορούν ακόμα να τα βρουν για τη διαδικασία εκλογής αρχηγού. Η αντιπαράθεση σχετικά με την ηλεκτρονική ψηφοφορία αφορά συσχετισμούς αλλά και μεθοδεύσεις νόθευσης των αποτελεσμάτων.

Στη φασιστική Χ.Α., η ανεξαρτητοποίηση του πρώην πρωτοπαλίκਾਰου Μίκου, έγινε με ευθείες βολές για σημεία και τέρατα και στον χώρο αυτό. Σήψη, εκβιασμοί, συμβόλαια, συγκαλύψεις, ομερτά και δυσωδία παντού. Τη ριζική απάντηση λυμάτων που απαιτείται, μόνο ένα αυθεντικό δημοκρατικό, λαϊκό κίνημα μπορεί να την επιφέρει.

Γ.Π.

01 παραπολιτική

Σχόλια: και διηγώντας τα να κλαις...

Όλα καλά στην αποικία...

Η σκηνή με τον Προκόπη Παυλόπουλο να υποδέχεται με τεμενάδες τον Γερούν Ντάισελμπλουμ στο προεδρικό μέγαρο, σφίγγοντας σε μια παρατεταμένη χειραψία και με τα δύο χέρια τον επισκέπτη του, είναι χαρακτηριστική. Ο επισκέπτης «θεσμικά» δεν είναι στην πραγματικότητα τίποτα. Ήταν υπουργός Οικονομικών στη χώρα του, αλλά το κόμμα του «έπαθε ΠΑΣΟΚ», παίρνοντας μόλις 5% από 25%. Ίσως αν είχε θεσμοθετηθεί στην Ευρώπη ο τίτλος του αποτυχημένου πολιτικού της χρονιάς, ο Ολλανδός να αποκτούσε έναν θεσμικό ρόλο. Τώρα, απλά παραμένει –με «βύσμα» Σόιμπλε- «πρόεδρος του Eurogroup» μέχρι τον Ιανουάριο, οπότε και λήγει η θητεία του. Το Eurogroup, όμως, δεν είναι παρά μια άτυπη εξωθεσμική συνάντηση που η κατάντια της Ευρώπης την αναβάθμισε σε «όργανο» το οποίο αποφασίζει και διατάζει, εκβιάζει, τραμπουκίζει και, αν χρειαστεί, στραγγαλίζει χώρες. Η περίπτωση της Ελλάδας είναι η πιο κραυγαλέα (ακολουθεί αυτή της Κύπρου) με τον Ολλανδό να παίζει έναν από τους πρωταγωνιστικούς ρόλους.

Κι όμως, ο φερόμενος ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας εξήρε τον ρόλο του Ντάισελμπλουμ, ενώ έκανε και προτάσεις για αναβάθμιση του Eurogroup και ίδρυση ενός ευρωπαϊκού ΔΝΤ... Το μόνο που μένει να αναρωτηθεί κανείς είναι αν η γελοιότητα ξεπερνά τη δουλοπρέπεια ή το ανάποδο. Παρόμοιο το κλίμα και στην συνάντηση με τον Τσίπρα, ενώ συναντώντας τον Τσακαλώτο (φουλ πρόγραμμα είχε στην Αθήνα ο κ. «πρόεδρος») αναρωτήθηκε γιατί λείπει το πορτρέτο του Βαρουφάκη δίπλα σε αυτά των άλλων υπουργών Οικονομικών, σε μια υπεροπτική και υποκριτική επίδειξη άνεσης και για όσα συνέβησαν τότε. Όλα καλά στην αποικία, λοιπόν... Άλλωστε, και ο ίδιος ο Ντάισελμπλουμ έκανε λόγο για «καθαρή έξοδο» της Ελλάδας από τα μνημόνια, καταργώντας και την τελευταία αμφιβολία για την ποιότητα αυτής της «εξόδου»...



Ο Ιστορική μοναδικότητα

Οι ιστορικοί του μέλλοντος θα ψάχνουν να βρουν έστω μια θέση που κράτησε ο μνημονιακός ΣΥΡΙΖΑ από το πολυσέλιδο πρόγραμμα με το οποίο κέρδισε τις εκλογικές αναμετρήσεις και δεν θα βρίσκουν ούτε μία!

Κι όταν προσπαθήσουν να τον εντάξουν σε κάποια από τις μεγάλες ομάδες που ανήκουν τα ευρωπαϊκά κόμματα, θα δι-

απιστώσουν ότι αποτελεί μία ξεχωριστή κατηγορία από μόνος του, γιατί ποτέ άλλοτε στην ιστορία του κοινοβουλευτισμού δεν υπήρξε κόμμα που να καταπατήσει το πρόγραμμά του, να αθετήσει τις εξαγγελίες του και να ακυρώσει τις παγιωμένες θέσεις του σε ποσοστό 100%!

Τελικά, ο μνημονιακός ΣΥΡΙΖΑ γράφει μοναδική ιστορία, έστω κι από την ανάποδη.

Κώστας Σαλαμάς

Ο Ξεφτίλα και βρώμα

Ότι ο ΣΥΡΙΖΑ, το καλύτερο «μοντέλο» που δημιούργησε η ευρωπαϊκή Αριστερά από το 1990 και είχε αναταράξει τα παγκόσμια κέντρα των τοκογλύφων, θα είχε αυτή την κατάληξη, ούτε ο πιο δογματικός κομμουνιστής και ο πιο φανατισμένος δεξιός δεν θα το φαντάζονταν. Να στήνεται ολόκληρη φάμπρικα ξεπλύματος του άθλιου Καμένου (τι να του πρωτο-

μαρτηρήσεις;!) και του πιο ανοιχτομάτη μηχανορράφου Πασόκου Κουρουμπλή, που ο ένας πάει λέει στο καζίνο με τα λεφτά του κι ο άλλος χορεύει μπροστά στον πλοιοκτήτη του μαυραγορίτικου πλοίου (η σύζυγός του ανέβασε το σχετικό βίντεο στο fb!) που μόλυνε όλο το Σαρωνικό, ξεπερνάει κάθε αριστερή ή δεξιά φαντασία. Από τον πρωθυπουργό και τα πρόβατα-βουλευτές μέχρι τις εφημερίδες-κολαούζους της εξουσίας. Ξεφτίλα και βρώμα που δεν καθαρίζει ούτε με όλα τα πλυντήρια του κόσμου.

Κώστας Ρούσσος

Ο Άντε να τελειώνετε

Αφού εξυγίαναν τα νοσοκομεία, δεν εξυγιάνουν λιγάκι και το χρόνο αναμονής που έχουν οι ασθενείς που περιμένουν επί μήνες για να πάρουν σειρά για μια αξονική ή μαγνητική τομογραφία; Καθημερινά μαθαίνουμε για ανθρώπους που η καθυστέρηση στην εξέταση μπορεί να τους κοστίζει τη ζωή και δεν έχουν λεφτά για να πάνε σε ιδιωτικά κέντρα. Χαρακτηριστική της κυβερνητικής αφασίας, εντελώς άλλη εικόνα απ' αυτή που παρουσιάζει ο πλασιέ υφυπουργός Υγείας, είναι η αρνητική θέση που εξέφρασε το ΔΣ του Ευαγγελισμού για τη δωρεά ενός αγγειογράφου. «Θα αυξηθεί ο αριθμός των πράξεων», γράφουν, και «με δεδομένα τα ανελαστικά όρια πιστώσεων του προϋπολογισμού του νοσοκομείου και τους ελέγχους που καθημερινά υφίσταμεθα για τη συγκράτηση δαπανών» και ο νοών νοετώ.

Δηλαδή, αν δεχτούμε τη δωρεά θα εξυπηρετούμε περισσότερους ασθενείς και δεν θα μπορούμε να καλύψουμε τα λειτουργικά έξοδα αφού συνεχώς μας κάνουν περικοπές! Κατά ΣΥΡΙΖΑ, λοιπόν, όσο γρηγορότερα ξεμπερδεύουμε με τους σοβαρά ασθενείς τόσο καλύτερα προχωράει η εξυγίανση του συστήματος. Τι πιο σαφές. Γιατί, λοιπόν, να μην ανακοινώνει αύξηση κερδών κατά 51,16% φέτος το «Υγεία»; Το μνημόνιο και ο ΣΥΡΙΖΑ να είναι καλά!



μπαγλαμάδες

Τι φοβάται ο κ. Καμένος και «πούλησε» τις θέσεις των ΑΝΕΛ;

Υπάρχουν δυο πολύ σοβαρά ερωτηματικά που ορθώνονται μπροστά στον κ. Καμένο μετά τη στροφή που έκανε το κόμμα του στο θέμα της αλλαγής φύλλου και της Τουρκικής Μειονότητας χτες. Και τα ερωτηματικά

μπορεί να αγγίζουν και ευαισθησίες της Δικαιοσύνης. Αλλιώς θα ήθελε ο ίδιος την Εξεταστική. Όπως κάθε αθώος. Πρώτο ερωτηματικό: Αν ο κ. Καμένος είναι αθώος και δεν έχει παραβιάσει κανέναν νόμο και καμιά κανονικότητα και δεν έχει να κρύψει τίποτε από τις επαφές του με τον καταδικασμένο ναρκέμπορο κ. Παννουσάκη, ποιος ο λόγος να υποχωρήσει από τις βασικές ιδεολογικές θέσεις το κόμμα του και υπαναχωρώντας να παραχωρήσει την ψήφο του στην κυβέρνηση για τα «λεπτά» θέματα της σεξουαλικής συμπεριφοράς και της μουσουλμανικής μειονότητας; Από αυτά τα δύο θέματα αντλεί πολλές ψήφους από το εκλογικό του ακροατήριο. Επομένως, η υπαναχώρησή του (κοινώς κωλοτούμπα) μπορεί να του στοιχίσει τον αποκλεισμό του κόμματος από τη Βουλή στις επόμενες εκλογές. Τόσο κρίσιμο ήταν για τον ίδιο να τον καλύψει η κυβέρνηση;

Το μόνο που έκανε η κυβέρνηση ήταν να υπερασπιστεί στη Βουλή την αθωότητά του στις δύο υποθέσεις Παννουσάκη και –δευτερευόντως- Λονδίνου. Αν είναι αθώος, ποιος ο λόγος «πληρωμής» ανταλλαγμάτων, και μάλιστα τόσο ακριβών, στους υπερασπιστές του; Το καθήκον τους έκαναν προς τον συγκυβερνήτη τους. Δεύτερο ερωτηματικό: Ο κ. Καμένος προθυμοποιήθηκε μόνος του να «πουλήσει» τις ιδεολογικές θέσεις του κόμματός του έναντι της υποστήριξης που του έδωσε η κυβέρνηση ή υποχρεώθηκε από την κυβέρνηση να το κάνει προκειμένου να τύχει υποστήριξης; Και τα δύο ερωτήματα συνοψίζονται στο εξής απλό ένα: Τι φοβάται ο κ. Καμένος, τι έχει να κρύψει και ανταμείβει τόσο πλουσιοπάροχα τους -προσωρινούς- σωτήρες του;

Γιώργος Παπαδόπουλος Τετράδης

Ο Γλείφιμο ολκής

Θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να έκανε κανείς ένα ντοκιμαντέρ, χωρίς λόγια, μόνο με τις υποκλίσεις, τα χτυπηματάκια στην πλάτη, τις αγκαλιές, τα χαμόγελα και όλες τις γλείφτικες κινήσεις που εκδηλώνονται με το σώμα του πρωθυπουργού και των υπουργών της κυβέρνησης σε κάθε τους συνάντηση με τα άλλοτε, κατά τους ιδίους, τέρατα που κατέστρεφαν και λεηλατούσαν την Ελλάδα. Από το κρέμασμα της γραβάτας που έκανε ο Γιούνκερ στον Τσίπρα μέχρι τις ρεβεράντζες του Τσακαλώτου στον Ντάισελμπλουμ και κάθε υπαλληλάκο των Βρυξελλών. Κι αν θεσπιζόταν «ειδικό βραβείο σαλιάρσματος» για πολιτικούς, ο Αλέξης και ο Ευκλείδης εύκολα θα κέρδιζαν τις δύο πρώτες θέσεις. Ασυναγώνιστοι είναι οι μπαγάσες...

Λάμπρος Τόκας

Μίνα Βλάχου

2η μέρα του φεστιβάλ



ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών

(ΑΣΚΤ, Πειραιώς 256, Αγ. Ι. Ρέντης)

Οι σημερινές εκδηλώσεις

12:00, Αμφιθέατρο

Όψεις και πραγματικότητα στην Ελλάδα μετά το 2015

Εκδήλωση – συζήτηση και παρουσίαση των βασικών πτυχών του ελληνικού προβλήματος και πραγματικότητας όπως αυτό εξελίσσεται μετά το 2015. Θα μιλήσουν ο **Μανώλης Γλέζος**, ο δημοσιογράφος και συγγραφέας **Δημήτρης Κωνσταντακόπουλος** και ο εκδότης του *Δρόμου*, **Ρούντι Ρινάλντι**. Παρεμβαίνουν ο **Γιάννης Μαυρής**, πρόεδρος της Public Issue, ο **Παύλος Δερμενάκης**, οικονομολόγος, και ο **Νίκος Λάιος**, πρόεδρος του σωματείου εργαζομένων στα κέντρα πρόληψης.

18:00, χώρος Resistance

Διερευνώντας την ετεροκανονικότητα Ο Δρόμος των Προνομίων

Η ομάδα της «Από Κοινού: Ψυχοκοινωνική Ενδυνάμωση και

Ψυχοθεραπεία» πραγματοποιεί το συγκεκριμένο εργαστήρι με βασικό σκοπό να αναρωτηθούμε μαζί με τους ανθρώπους που θα συμμετάσχουν για τους τρόπους με τους οποίους βιώνουμε στην καθημερινότητά μας την ετεροκανονικότητα.

18:00, Κινηματογράφος

Πτυχές του αγώνα των λαών της Μέσης Ανατολής

Εκδήλωση με τη συμμετοχή εκπροσώπων κινημάτων από Υεμένη και Παλαιστίνη. Από την πολύπαθη Υεμένη θα είναι μαζί μας ο **Γιαχία Σαλέχ**, πρόεδρος της Ένωσης Χαναάν για την Παλαιστίνη. Από την ιστορική Παλαιστίνη (δηλαδή το σημερινό ισραηλινό κράτος) θα έρθει ο νομικός **Τζεχάντ Αμπού Ράγια**, ιδρυτής του κινήματος Falastenyat και τακτικός αρθρογράφος στα Middle East Monitor και Middle East Eye.

19:00, Αμφιθέατρο

Πως αποτιμάται διεθνώς η ελληνική εμπειρία

Ποια είναι η εκτίμηση ξένων διανοούμενων και αγωνιστών για το «πείραμα» Ελλάδα; Η συγγραφέας του βιβλίου *The Syriza Wave* και πανεπιστημιακός, **Έλενα Σίαν**, η ακτιβίστρια και ακαδημαϊκός από το Πουέρτο Ρίκο, **Ντέμπορα Σαντάνα**, καθώς και μέλη διεθνών αντιπροσωπιών από την *Αργεντινή*, τη *Νορβηγία*, την *Ιταλία* κ.ά. περιγράφουν την οπτική τους σχετικά με τη χώρα μας.

20:30, χώρος Resistance

Το μπλοκ της παγκοσμιοποίησης, λαϊκισμός και κινήματα χειραφέτησης

Η εμφάνιση του «λαϊκισμού» στις διάφορες εκφάνσεις του αναταράσσει τις πολιτικές και οικονομικές

ισορροπίες σε παγκόσμια κλίμακα. Σ' αυτά τα πλαίσια αναδύονται νέες μορφές και ζητήματα στη διεξαγωγή της ταξικής πάλης. Στην εκδήλωση θα μιλήσουν ο πολιτικός αναλυτής και συγγραφέας **Κάρλο Φορμέντι** και ο **Τάσος Βαρούνης** (εφημερίδα *Δρόμος*).

20.30, Κινηματογράφος

Ανιχνεύοντας μια νέα γενιά μέσα από την ποίηση

Νέοι καλλιτέχνες διαβάζουν ποιήματα τους και συνομιλούν στο Resistance Festival. Η γενιά που αρνήθηκε τη μετανάστευση, μιλάει για το βίωμα, το ριζώμα και τη κρίση. Μια γενιά, διαβάζει, συνομιλεί και ακούει. Μια γενιά σκιαγραφεί τον καλλιτέχνη, μεσολαβητή του γίνεσθαι σε λόγο, προκειμένου να τον επιστρέψει στον κόσμο. Συμμετέχουν: **Θάνος Γώγος**, **Χάρις Κοντού**, **Μαρία Κουλούρη**, **Δουκάς Διάκος**, **Αλέξιος Μάινας**, **Παυλίνα Μάρβιν**, **Φάνης Παπαγεωργίου**, **Γιώργος Πέππας**, **Δανάη Σιώζιου** και **Γιώργος Ψάλτης**.

Συναυλίες

21:00, Κεντρική Σκηνή

Συναυλία με τους:

- **Γιάννη Αγγελάκα & 100 °C**
- **Nightstalker**
- **Lost Bodies**

21.30, Λαϊκή Σκηνή

Γλέντι από τη Θράκη και τη Σμύρνη, έως την Κρήτη!

Παίζουν οι: **Αλέξης Αλεβιζάκης**, **Peter Jaques**, **Μανώλης Μανουσάκης**, **Σταύρος Μαραγκουδάκης**, **Μαρία Τερζάκη**, **Μανώλης Τζανάκης**.

Άγριοι καιροί

Δημοσιεύουμε εκτεταμένα αποσπάσματα από την ομιλία του αντιπρόεδρου της Βολιβίας, **Άλβαρο Γκαρσία Λινέρα**, για τα 100 χρόνια από τη Ρώσικη Επανάσταση. Ολόκληρη η ομιλία του παρουσιάστηκε σε video χτες, πρώτη μέρα των εργασιών του Resistance Festival

■ ΤΟΥ Άλβαρο Γκαρσία Λινέρα

Γιατί να μιλήσει κανείς για τη Ρώσικη επανάσταση; Έχουν περάσει 100 χρόνια, απέτυχε, έπεσε το τείχος του Βερολίνου.

Γιατί να μιλήσει κανείς για μια αποτυχία; Γιατί να μιλήσει για έναν πολιτικό αρχαισμό; Γιατί να μιλήσει για μια εκκεντρικότητα που βρίσκεται μόνο στα βιβλία της Ιστορίας;

Γιατί πιστεύω πως η Ρώσικη επανάσταση μας θέτει ερωτήματα σήμερα, μας καλεί, μας μιλάει σήμερα. Επειδή το να μιλάμε για την Ρωσική επανάσταση είναι επί της ουσίας μια ευκαιρία για να μιλήσουμε για την επανάσταση, της οποίας η Ρώσικη επανάσταση υπήρξε ένα επεισόδιο. Και επειδή η επανάσταση είναι ένα μοτίβο που επανέρχεται επανειλημμένα στην πορεία

της Ιστορίας των διαφόρων χωρών. Ήταν, είναι και θα συνεχίσει να είναι έτσι.

Έτσι, λοιπόν, το να μιλάμε για τη Ρώσικη επανάσταση σημαίνει να μιλάμε για ένα θέμα του παρόντος. Δεν είναι θέμα ιστορικού αρχαισμού, είναι θέμα του πολιτικού παρόντος.

Μιλάμε για εμάς μέσα από τη Ρώσικη επανάσταση, για τις δυνατότητές μας, μέσα από το τι έγινε πριν εκατό χρόνια. Και μπορούμε να το κάνουμε με έναν τρόπο θα έλεγα νηφάλιο. Ανήκουσε σε μια γενιά που δεν σέρνει πίσω της ούτε την ακολουθία των νεκρών, ούτε των αποτυχιών αυτής της επανάστασης. Δεν είμαστε μια γενιά ένοχη. Λοιπόν, ο δικός μας τρόπος να δούμε την επανάσταση είναι πιο ειλικρινής, πιο άμεσος, πιο ρεαλιστικός. Επιπλέον, δεν έχουμε κάποιου είδους αίσθημα ενοχής απέναντι στην επανάσταση. Αλλά την προσεγγίζουμε προκειμένου να φωτίσουμε αυτό που



κάνουμε, αυτό που θα μπορούσαμε να κάνουμε. (...)

Κάθε επανάσταση είναι εξαιρετική και συγχρόνως αναπόφευκτη. Κάθε επανάσταση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα, αλλά συγχρόνως είναι και αναπόφευκτη. Η επανάσταση είναι μια πράξη καταπληκτική, εξαιρετική, απρόβλεπτη, σπάνια, σπανιότατη στην πορεία της Ιστορίας των λαών. Συνδυάζει με έναν τρόπο καταπληκτικό γεγονότα ανεπανάληπτα. Είναι μια συνισταμένη γεγονότων που ποτέ δεν θα μπορούν να επαναληφθούν

συνέχεια στη σελ. 18

✓ Σε κάθε επανάσταση οι νίκες στο επίπεδο της κουλτούρας προηγούνται οποιουδήποτε τύπου νίκης στο πολιτικό ή στο στρατιωτικό επίπεδο. Οι αγώνες για το ποιος θα ηγηθεί στο επίπεδο της κουλτούρας προηγούνται από οποιονδήποτε τύπο πολιτικής ή στρατιωτικής ισχύος

αφιέρωμα resistance festival 2017

«Για μια ανεξάρτητη και σοσιαλιστική Σκωτία»

Επίθεση από τη βρετανική κυβέρνηση, διπλότητα από τη σκωτσέζικη

■ του **Λιούις Άκερς***

Η αριστερή συμμαχία RISE ιδρύθηκε το 2015 από σοσιαλιστές που τάσσονται υπέρ της Ανεξαρτησίας της Σκωτίας. Το όνομά μας αντανακλά την πολιτική άποψή μας και την οργανωτική σύνθεσή μας. «R» από τη λέξη Respect (σεβασμός), δηλαδή την προσπάθειά μας για μια κοινωνία που μπορεί να υπερβεί το ρατσισμό, το σεξισμό και να τερματίσει όλες τις άλλες μορφές διακρίσεων. «I» από τη λέξη Independence (ανεξαρτησία) που, μαζί με το σοσιαλισμό, είναι βασικές αρχές μας: αγωνιζόμαστε για μια ανεξάρτητη και σοσιαλιστική Σκωτία, για μια κοινωνία που θα υπηρετεί τα εκατομμύρια των ανθρώπων κι όχι τους εκατομμυριούχους. «S» από τη λέξη Socialism (σοσιαλισμός), που είναι μια δημοκρατική και κοινωνική εναλλακτική λύση απέναντι στον καπιταλισμό – δηλαδή θέλουμε μια κοινωνία όπου τα αγαθά θα ανήκουν σε όλους. Τελικά, «E» από τη λέξη Environmentalism (περιβαλλοντισμός), που θα έπρεπε να βρίσκεται στο επίκεντρο κάθε σοσιαλιστικής

θεώρησης ενός μετακαπιταλιστικού μέλλοντος – δηλαδή ενός μέλλοντος βιώσιμου. Είμαστε πεπεισμένοι ότι αυτές οι βασικές αρχές μας βοηθούν να βαδίσουμε στο αναστατωμένο τοπίο της σκωτσέζικης πολιτικής. Η Σκωτία βρίσκεται αντιμέτωπη με τη σφοδρή επίθεση μιας ακόμη Συντηρητικής Βρετανικής κυβέρνησης, που το έχει



στο DNA της να τιμωρεί τους φτωχούς και να δίνει προτεραιότητα στις ανάγκες των μεγαλοεπιχειρηματιών. Βρίσκεται επίσης αντιμέτωπη με μια σκωτσέζικη κυβέρνηση η οποία χρησιμοποιεί αριστερό λεξιλόγιο αλλά δεν υλοποιεί τις τολμηρές διακηρύξεις της. Κι όλα αυτά στο φόντο ενός Συντηρητικού Brexit, με αμφίβολο εάν θα λάβει χώρα ένα δεύτερο δημοψήφισμα για Ανεξαρτησία – δηλαδή μια κατάσταση αρκετά ασφυκτική. Παρ' όλα αυτά εξακολουθούμε να παίζουμε κρίσιμο ρόλο στα κοινωνικά κινήματα, τα συνδικάτα και τις εργατικές γειτονιές μας. Τα μέλη του RISE συνεχίζουν να δουλεύουν σκληρά για να οικοδομήσουν τέτοιους «θεσμούς» και να διασφαλίσουν ότι θα παραμείνουμε βαθιά ριζωμένοι στις κοινότητες που θέλουμε να υπηρετούμε. Κι ενώ σκεφτόμαστε για το τοπικό και το εθνικό, ταυτόχρονα είμαστε διεθνιστές και πάμε παντού – από τη Χώρα των Βάσκων ως την Κούβα. Γι' αυτό και είμαστε πολύ ικανοποιημένοι που θα πάρουμε μέρος στο Resistance Festival, αφού σε τέτοιες διεθνείς συναντήσεις βρίσκουμε νέους συντρόφους για να διδαχτούμε από αυτούς και να αγωνιστούμε μαζί τους. Το Resistance Festival είναι ελκυστικό για έναν ακόμη λόγο: οργανώνεται με ανοιχτό τρόπο και προσκαλεί αγωνιστές από όλο τον κόσμο, που ανήκουν σε ένα ευρύ πολιτικό φάσμα. Αυτός ο τρόπος να κάνεις πολιτική είναι κάτι που κι εμείς στο RISE επιδιώκουμε. Κι ακόμα, είναι ένας τρόπος ανάμιξης της πολιτικής και του πολιτισμού – διότι η μουσική και γενικότερα οι τέχνες ενισχύουν τη σοσιαλιστική οπτική μας και μας βοηθούν να ερχόμαστε κοντά με νέους ανθρώπους, που έλκονται από τη σοσιαλιστική υπόθεση. Προσβλέπουμε να μοιραστούμε με το φεστιβάλ τις εμπειρίες της καμπάνιας για την Ανεξαρτησία της Σκωτίας και το ρόλο που πρέπει να παίζουν οι σοσιαλιστές σε τέτοια κινήματα.

* Μέλος της αντιπροσωπείας της Αριστερής Συμμαχίας της Σκωτίας RISE στο Resistance Festival.

Απόψε στις 6 το απόγευμα πραγματοποιείται στον Κινηματογράφο της Σχολής Καλών Τεχνών, στα πλαίσια του Resistance Festival, μια ακόμη σημαντική εκδήλωση υπό τον γενικό τίτλο «Πυχές του αγώνα των λαών της Μέσης Ανατολής»:

• Από την πολυάριθμη Υεμένη θα είναι μαζί μας ο Γιαχιά Σαλέχ, πρόεδρος της

Ένωσης Χαναάν για την Παλαιστίνη.

• Από το Λίβανο θα συμμετέχει ο Ναμπίλ Χαλάκ, εκτελεστικός διευθυντής του Διεθνούς Φόρουμ για Δικαιοσύνη στην Παλαιστίνη. • Το χαιρετισμό του Λαϊκού Μετώπου για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PFLP) και του Δικτύου Αλληλεγγύης Παλαιστινίων Κρατουμένων Samidoun θα μεταφέρει ο Μοχάμεντ Χατάμ.



«Αλλού η καρδιά του λαού σας, αλλού της κυβέρνησής σας»

Μήνυμα του Αχμάντ Σααντάτ, ηγέτη του PFLP, μέσα από τις ισραηλινές φυλακές



Αγαπητοί σύντροφοι του Resistance Festival, Σύντροφοι σε όλη την Ελλάδα,

Σας γράφουμε σήμερα από τα βάθη των κελιών στις φυλακές της Κατεχόμενης Παλαιστίνης, για να χαιρετίσουμε τον αγωνιζόμενο λαό της Ελλάδας και τους διοργανωτές, τους συντρόφους και τους συμμετέχοντες στο Resistance Festival – ένα σπουδαίο πλαίσιο διεθνιστικής αλληλεγγύης. Με χαρά συμμετέχουμε σε αυτό το σημαντικό φεστιβάλ κάθε χρονιά, όπως και πέρυσι, που η συντρόφισσα



Μήνυμα έστειλε, μέσα από την ισραηλινή φυλακή Ραμόν, και ο έγκλειστος γενικός γραμματέας του PFLP Αχμάντ Σααντάτ – το παραθέτουμε ολόκληρο παρακάτω.

• Τέλος, από την ιστορική Παλαιστίνη, δηλαδή τα εδάφη που ανήκαν στους Παλαι-

στίους ως το 1948, «ισραηλινό έδαφος Τζεχάντ Αμπού του κινήματος PFLP ο οποίος ασχολείται άλλων και με το του Ελληνορθόδοξο αρχείου των Ιεροσολύμων το ρήγμα του με το (κατά 99% Παλαι-

ψεις, που φέρει ρατσισμό, και κατοχή έγιναν στο και της Θεσσαλονίκης μέχρις εδώ, των φυλακών έδειξαν ξεκαθαρίσει το λαού της Ελλάδας μια υπόθεση ριζικής κυβέρνησης σε μια υπόθεση Γνωρίζουμε καθήκον και αντιμετώπισαν ενάντια στην όφελος των εργατών που επιδιώκει και να λεηλατήσει των δύο λαών να κλέψει τα παλαιστινιακά κάνει μέσο και σε ολόκληρη

Η Ανεξαρτησία της Καταλονίας απειλεί ευ

Η κατάσταση στο ισπανικό κράτος και στη Χώρα των Βάσκων

■ του **Λουπ Ρέι***

Αυτές τις μέρες το ισπανικό κράτος βιώνει τη χειρότερη κρίση του εδώ και δεκαετίες.

Δυστυχώς, την καταστολή που γνωρίζει σήμερα η Καταλονία τη ζούμε στο πετσί μας στη Χώρα των Βάσκων εδώ και πολύ καιρό. Για να περιοριστώ στην περίοδο μετά το πέραςμα στην ψευδοδημοκρατία του 1978: κρατική τρομοκρατία, επίθεση ενάντια στη γλώσσα μας, 5.000 πολιτικοί κρατούμενοι (ακόμη και σήμερα είναι περισσότεροι από 300 οι σύντροφοί μας που βρίσκονται έγκλειστοι στις ισπανικές φυλακές), 1.000 θύματα αποδεδειγμένων βασανιστηρίων, 3.000 εξόριστοι, φιμωμένα ΜΜΕ, κόμματα και λαϊκές οργανώσεις εκτός νόμου. Τέλος, η πατρίδα μας είναι η πλέον στρατιωτικοποιημένη ζώνη της Ευρώπης.

Τώρα ο καταλανικός λαός αγωνίζεται για να μπορεί να αποφασίσει ο ίδιος το πολιτικό μέλλον του. Και πώς απαντά η Ισπανία; Με τις ίδιες μεθόδους που χρησιμοποιεί εδώ και 40 χρόνια ενάντια στο βασκικό λαό, δηλαδή με τη χρήση βίας ώστε να κατασταλεί ένα δημο-



κρατικό αίτημα της καταλανικής κοινωνίας. Είναι αυτή η έλλειψη δημοκρατίας που οδηγεί τμήματα της Αριστεράς τα οποία δεν ήταν υπέρ της Ανεξαρτησίας, να ψηφίζουν «Ναι» στην Ανεξαρτησία της Καταλονίας, καθώς αυτή αποδεικνύεται το μοναδικό δυνατό πλαίσιο για την οικοδόμηση ενός λαϊκού σχεδίου και ενός νέου κράτους.

Η Ανεξαρτησία της Καταλονίας συνιστά ένα επαναστατικό σχέδιο, για δύο λόγους: Πρώτον, επειδή οι καταλανικές εργαζόμενες τάξεις βλέπουν μια μοναδική ευκαιρία δημιουργίας ενός νέου κράτους, το οποίο θα ανταποκρίνεται στα ταξικά τους συμφέροντα. Δεύτερον, επειδή η Ανεξαρτησία της Καταλονίας απειλεί ευθέως το ισπανικό καπιταλιστικό σχέδιο, που εδράζεται στη λεγόμενη εθνική ενότητα. Δεν είναι τυχαίο ότι οι φασίστες λένε «Καλύτερα “κόκκινη” Ισπανία, παρά ανύπαρκτη»! Εμείς όμως γνωρίζουμε ότι η μοναδική πιθανότητα να γίνει κάποτε κόκκινη η Ισπανία προϋποθέτει

να έχει προηγηθεί η διάρρηξή της, η απελευθέρωση των εθνών από αυτή τη φυλακή δημιουργία συντακτικών διαδικασιών συζήτηση του μοντέλου σχέσεων που θέλει μεταξύ των λαών μας.

Θα ανοίξουμε το δεύτερο μέτωπο

Από τη Χώρα των Βάσκων, δουλεύουμε να ανοίξουμε ένα δεύτερο μέτωπο κόντρα στον αδυνατισμένο σήμερα ισπανικό κράτος. Τα τελευταία χρόνια είχαμε απωλέσει τη δύναμη αντιστεκόμαστε στην ισπανική καταστολή η βασκική Πατριωτική Αριστερά δεν βρισκόταν στην καλύτερη στιγμή της (αυτό αντανακλάται στην κατάσταση της Αριστεράς στην Ευρώπη). Από την άλλη, δεν κάτασα αβγά μας: δυναμώσαμε ιδεολογικά, συζητάμε και αντιπαρατεθήκαμε για τις στρατηγικές της εθνικής και κοινωνικής απελευθέρωσης και συνεχίσαμε να δίνουμε ζωή σε αγώνες δημιουργούν δυαδικές εξουσίες σε χωρικές γειτονιές – στοιχεία που αποτελούν τη βάση για μια λαϊκή ενότητα με στόχο μια διαδραστική πλήρους χειραφέτησης. Στη Χώρα των Βάσκων υπάρχουν οι αντικειμενικές συνθήκες για μια λαϊκή πορεία προς την

αφιέρωμα

48 και σήμερα αποτελούν
ος», θα έρθει ο νομικός
Ράγια, ιδρυτής
Palestinyat –
ίται μεταξύ
ηρόβλημα
οξου Πατρι-
ολύμων και
τους πιστούς
πτόνους). Πρίγμα



που βαθιάει εξαιτίας της «αγαστής
συνεργασίας» με το σιωνιστικό
ρατσιστικό κράτος και
τους παράνομους
εποίκους. Η ακί-
νητη περιουσία
του Ελληνορθόδοξου
Πατριαρχείου των Ιερο-
σολύμων είναι τεράστιας
έκτασης και ανυπολόγιστης



αξίας – είναι χαρακτηριστικό
ότι σ' αυτό ανήκει ακόμη και
η γη όπου βρίσκεται το κτίριο
της Κνεσέτ (της Ισραηλινής
Βουλής), το πρωθυπουργικό
μέγαρο και το Μουσείο του
Ισραήλ! Ο Τζεχάντ Αμπού Ραγιά
θα μιλήσει στο Resistance Festival και
γι' αυτή την όχι πολύ γνωστή πτυχή του
Παλαιστινιακού αγώνα...

έρουν έναν συμβολισμό
σιωνισμού, απαρτχάιντ
ς. Οι διαδηλώσεις που
ς δρόμους της Αθήνας
σσαλονίκης αντήχησαν
πίσω απ' τους τοίχους
όν στην Παλαιστίνη, και
άθαρα ότι η καρδιά του
λλάδας είναι δοσμένη σε
η, ενώ η θέση της σημε-
νησής σας είναι δοσμένη
ωση πολύ διαφορετική.
ότι έχουμε σήμερα ένα
ινό και σημαντικό: να
ουμε και να αγωνιστούμε
επιβολή συμφωνιών προς
ταιρειών φυσικού αερίου,
ουν να εκμεταλλευτούν
κτήσουν τους πόρους και
όν μας. Το Ισραήλ θέλει
ους φυσικούς πόρους του
υριαρχίας και ηγεμονίας
την περιοχή. Κυριαρχίας

και ηγεμονίας που θα επιβάλλονται
μέσω της «ειδικής σχέσης» του με
τις ΗΠΑ και θα υποστηρίζονται από
μια απειλητική στρατιωτική ισχύ.
Επιδιώκει να συνταχθεί με μεγάλες
ευρωπαϊκές και διεθνείς εταιρείες,
όχι μόνο για να κατασχεσει τον πλούτο
του παλαιστινιακού λαού, αλλά και
για να εκμεταλλευθεί τους πόρους
του ελληνικού λαού – όχι φυσικά για
να χρηματοδοτηθούν οι ανάγκες της
Ελλάδας, μα για να φουσκώνουν οι
τσέπες των καπιταλιστών εκμεταλ-
λευτών.
Σήμερα ο λαός μας μπαίνει στα 100
χρόνια αγώνα ενάντια στον σιωνισμό
και τον ιμπεριαλισμό. Από το 1917,
ο λαός μας αντιπαρatiθεται στην
αποικιοποίηση, την κατοχή εδαφών
από εποίκους, το απαρτχάιντ και τα
αντιδραστικά καθεστώτα. Σταδιακά
έχουμε συσσωρεύσει μια ιστορική
εμπειρία τέτοια που θα διασφαλί-
σει τη συνέχιση αυτού του αγώνα

μέχρι την πλήρη και αναπόδραστη
νίκη μας – την απελευθέρωση όλης
της Παλαιστίνης, απ' τον ποταμό
ίσσαμε τη θάλασσα...
Τέλος, εκφράζουμε την εκτίμησή
μας για τη θερμή αγκαλιά που έχει
ανοίξει ο λαός της Ελλάδας για τους
πρόσφυγες και τους εκτοπισμένους
λαούς, παρά τις σκληρές οικονομι-
κές συνθήκες που δημιουργούνται
από τις πολιτικές της Ε.Ε. και των
διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυ-
μάτων – πολιτικές που αποσκοπούν
να καταβροχθίσουν τον πλούτο του
ελληνικού λαού. Οι λαοί μας στέκουν
μαζί, ως θύματα της ιμπεριαλιστι-
κής επιθετικότητας και επίθεσης.
Και μαζί γυρεύουν όχι μονάχα την
επιβίωση, αλλά και την ελευθερία,
την αντίσταση και την αποτίναξη των
ξένων ζυγών.

Φυλακές Ραμόν, 24 Σεπτεμβρίου 2017
Αχμάντ Σααντάτ

Θέως το ισπανικό καπιταλιστικό σχέδιο

ΣΚΩΝ

ελευ-
κή, η
και η
λουμε

ε για
ρα στο
Τα τε-
μη να
ή, και
κεται
νακλά
ολικά
με στα
τήσα-
ηγικές
ώσης,
ες που
ιά και
βάση
κασία

ξαρτησία δίχως να έχουμε ανάγκη συμπόρευσης
με συντηρητικότερους, αστικούς εθνικιστικούς
σηματισμούς. Το μοναδικό δυνατό μοντέλο
είναι μια πορεία προς την Ανεξαρτησία που
θα καθοδηγείται από το λαϊκό κίνημα. Και το
προετοιμάζουμε. Το σπουδαστικό κίνημα όχι
μόνο απαντά στην απόπειρα εμπορευματο-
ποίησης της εκπαίδευσης, αλλά ταυτόχρονα
κάνει μεγάλα βήματα για την οικοδόμηση του
βασκικού εθνικού σχολείου που θα βασίζεται
σε μια παιδεία φτιαγμένη από και για το λαό.
Το φεμινιστικό κίνημα θέτει τις βάσεις για μια
κοινωνία ισότητας. Το νεολαιίστικο κίνημα είναι
οργανωμένο σε όλα τα χωριά και τις γειτονιές,
προωθώντας αγώνες αντι-εξουσίας κόντρα στο
κεφάλαιο. Η πλειοψηφία των βασκικών συνδι-
κάτων υποστηρίζει την Ανεξαρτησία με προο-
δευτικό κοινωνικό περιεχόμενο. Η διεθνιστική
πάλι χρωματίζει μέρα με τη μέρα τα λαϊκά και
κοινωνικά κινήματά μας. Και η ανάγκη για μια
συμμετοχική και πρωταγωνιστική δημοκρατία
πυρπολεί την πολιτική σφαίρα.

Γιατί συμμετέχουμε στο Resistance Festival

Δεν είναι η πρώτη φορά που συμμετέχουμε

στο Resistance Festival και δεν θα είναι η
τελευταία, επειδή θεωρούμε αυτή τη διεθني-
στική συνάντηση ζωτικής σημασίας για τους
λαούς που αγωνίζονται ενάντια σε κάθε μορφής
καταπίεση. Ανταλλάσσουμε πολιτικές εμπει-
ρίες, ενισχύουμε αμοιβαία τους αγώνες μας,
μαθαίνουμε από τις επιτυχίες και τα λάθη, και
εφαρμόζουμε την αλληλεγγύη που όλοι έχουμε
ανάγκη. Με δυο λόγια, βρισκόμαστε εδώ επει-
δή θέλουμε να είμαστε έμπρακτα διεθνιστές.
Και για έναν ακόμη λόγο: Επειδή ιεραρχούμε
ως πρωταρχικής σημασίας τον αγώνα ενάντια
στην Ε.Ε., και άρα θέλουμε να δυναμώσουμε
τις συναγωνιστικές σχέσεις μεταξύ των λαών
μας και να συνδέσουμε πιο αποτελεσματικά
τους αγώνες που δίνουμε στις χώρες μας. Μ'
αυτήν την έννοια, οι αγώνες του ελληνικού
λαού διδάσκουν πολλά, θετικά και αρνητικά, σε
όσους θέλουμε να απαλλαγούμε από το βραχνά
αυτής της Ευρώπης. Επαναβεβαιώνουμε τη
δίχως όρους υποστήριξή μας στον ελληνικό λαό,
στον αγώνα για εθνική και λαϊκή κυριαρχία.

* Εκπρόσωπος της Βασκικής οργάνωσης
διεθνιστικής αλληλεγγύης Askapena
στο Resistance Festival.

Ποιοι κερδίζουν από την πολιτική του προέδρου Μάκρι;

Όχι η διαρκώς φτωχοποιούμενη πλειοψηφία
του λαού της Αργεντινής...

■ ΤΟΥ Ερνέστο Χουάν*

Από τη στιγμή που ανέλαβε τα καθήκοντά
της, η κυβέρνηση του δεξιού προέδρου της
Αργεντινής Μαουρίσιο Μάκρι επέβαλε μέτρα
που επιδεινώνουν κι άλλο τα βάσανα του λαού μας:
υποτίμηση του εθνικού νομίσματος, απολύσεις, αύ-
ξηση των τιμολογίων των βασικών υπηρεσιών κ.λπ.
Από την πρώτη στιγμή, ο λαός όρθωσε το ανάστημά
του ενάντια σε αυτήν την πολιτική «των πλούσιων
για τους πλούσιους». Με πολύμορφους αγώνες,
καταφέραμε να ακυρώσουμε ή να παγώσουμε μια
σειρά τέτοιων αντιλαϊκών μέτρων.
Αυτοί που κερδίζουν από την πολιτική του Μάκρι
είναι μια χούφτα μεγαλοεπιχειρηματιών και μεγαλο-

κάθε άνεργο) ήταν ένας πολιτικός και κοινωνικός
θρίαμβος, αποτέλεσμα σκληρών αγώνων και μιας
ορθής εφαρμογής της ενιαιομετωπικής πολιτικής.

Η αχίλλειος πτέρνα της κυβέρνησης
Τα αποτελέσματα του πρώτου γύρου των εκλογών,
που πραγματοποιήθηκε στις 13 Αυγούστου, παρείχαν
μια σχετική ενίσχυση στον Μάκρι. Το κυβερνητι-
κό στρατόπεδο εδραιώθηκε στην περιφέρεια του
Μπουένος Άιρες, επικράτησε άνετα στις 4 επαρχίες
που κυβερνά, και ενισχύθηκε σε 6 ακόμη επαρχίες.
Δηλαδή, ενώ πριν ήταν περιορισμένο κυρίως στην
περιοχή της πρωτεύουσας, τώρα απέκτησε εθνική

διάσταση – παρόλο που το
65% των Αργεντινών δεν το
ψήφισαν, εξ ου και η εκτίμηση
ότι είχε σχετική μόνο επιτυ-
χία. Πάντως ο Μάκρι θα την
εκμεταλλευθεί ώστε να επι-
βάλει σε όλο τους το βάθος
τις «μεταρρυθμίσεις» που
επιδιώκει.

Την ίδια στιγμή, η κυβέρνηση
Μάκρι έχει μια αχίλλειο πτέρνα:
πλατιές μάζες εργαζομένων,
αγροτών, ιθαγενών, γυναικών,
νέων κ.ά. Βγαίνουν και πάλι
στους δρόμους ενάντια στη
λιτότητα, το ξεπούλημα και
την καταστολή. Η κυβέρνηση

απαντά με ακόμη μεγαλύτερη καταστολή, ένα παρά-
δειγμα της οποίας είναι η πρόσφατη «εξαφάνιση» του
Σαντιάγκο Μαλντονάδο – ενός νέου ανθρώπου που
πήγε να συμπαρασταθεί στους αγώνες των ιθαγε-
νών Μαπούτσε και «εξαφανίστηκε» πριν δύο μήνες.
Άλλο παράδειγμα είναι η απόπειρα δολοφονίας της
συντρόφισσας Τζούλια Ροζάλες, ηγετικού στελέχους
του PCR και του CCC. Πιστεύουμε ότι είχαν μεγάλη
σημασία οι πρόσφατες κινητοποιήσεις εκατοντάδων
χιλιάδων ανθρώπων τόσο για την υπόθεση Μαλντο-
νάδο όσο και ενάντια στην απόπειρα του Μάκρι να
αποφυλακίσει ορισμένους δολοφόνους και βασανι-
στές της εποχής της δικτατορίας – κινητοποιήσεις
που εξανάγκασαν την κυβέρνηση να εγκαταλείψει
αυτά τα σχέδια.

Ο λαός βρίσκεται λοιπόν στους δρόμους, με τη δική
του ατζέντα, ενάντια σε αυτήν την κυβέρνηση λιτό-
τητας, ξεπουλήματος και καταστολής. Ο κοινωνικός
αγώνας και η πολιτική μάχη, περιλαμβανομένης της
προεκλογικής καμπάνιας, συγκεντρώνουν δυνάμεις
για τη συγκρότηση ενός λαϊκού και εθνικού μετώπου
– το οποίο αποτελεί εκ των ουκ άνευ προϋπόθεση
για να πτηθεί η κυβέρνηση του Μάκρι και να ανοίξει
ο δρόμος προς μια λαϊκή εξουσία που θα ξετινάξει
την ολιγαρχία και την εξάρτηση, δηλαδή τις αιτίες
της κοινωνικής κρίσης και της εθνικής υποταγής.

* Μέλος της αντιπροσωπείας του Επαναστατικού
Κ.Κ. Αργεντινής (PCR) στο Resistance Festival.



αφιέρωμα resistance festival 2017

Άγριοι καιροί

συνέχεια από τη σελ. 15

σε κάποιον άλλο τόπο και χρόνο. Αλλά συγχρόνως, είναι γεγονότα αναπότρεπτα στη μακρά διάρκεια της Ιστορίας κάθε χώρας. Γιατί αργά η γρήγορα ολόκληρη η κοινωνία βρίσκεται σε μία στιγμή όπου οι ηθική ανοχή των κυβερνώνμενων απέναντι στους κυβερνώντες σπάει. Και τη στιγμή που αυτή η ηθική ανοχή σπάει, βρισκόμαστε μπροστά σε μια επαναστατική πράξη. (...)

Οι επαναστάσεις είναι γεγονότα εξαιρετικά και δεν υπάρχει ακόμα καμία φόρμουλα, κανένας κοινωνικός αλγόριθμος που να μας επιτρέπει να τις προβλέψουμε. Η ικανότητα εξαρτάται από τον βαθμό της κοινωνικής γνώσης, αλλά όσο μεγάλη προσπάθεια και να κάνουμε τα επαναστατικά γεγονότα υπερβαίνουν στη γέννησή τους την ικανότητα πρόβλεψης που έχει ο νους, η επιστήμη, η πολιτική ανάλυση ή και αυτή η ατομική διαίσθηση.

Ένα έκτακτο γεγονός που μπορεί να σχεδιαστεί

Η επανάσταση είναι ένα έκτακτο γεγονός, που, όμως, μπορεί να σχεδιαστεί. Αρχικά μια επανάσταση είναι μια έκρηξη τυχαιοτήτων, μεγάλου πλήθους ιστορικών τυχαιοτήτων, που είναι αδύνατο να προβλεφθούν και που κινούνται στα όρια του στρατευμένου βολонταρισμού, κομμάτων, οργανώσεων και ακτιβιστών. Μπορεί να ξεσπάσει από μια όξυνση των ελλείψεων, μπορεί να ξεσπάσει από την απώλεια κάποιων αγαθών που πριν ήταν διαθέσιμα ενώ τώρα αφαιρούνται, μπορεί να προκύψει από διαδικασίες παρεμπόδισης της κοινωνικής ανέλιξης ή διαδικασίες κοινωνικής καθίζησης (προλεταριοποίησης), μπορεί να προκύψει από πολιτικές κρίσεις ή από ένα άθροισμα τέτοιων ή και άλλων παραγόντων. (...)

Μπορεί να είναι η φτώχεια, αλλά δεν είναι πάντα η φτώχεια. Πολλές φορές η φτώχεια μπορεί να οδηγήσει επίσης σε μεγαλύτερη ανεκτικότητα. Μην ξεχνάτε πως οι άνθρωποι αντιστοιχούν τις προσδοκίες τους στις δυνατότητές τους. Κι αρκετές φορές η φτώχεια γεννά οργανωτική φτώχεια, ενώ άλλες φορές όχι.

Μπαίνουν, λοιπόν, στο παιχνίδι κι άλλα στοιχεία. Μπορεί να είναι μια ηθική προσβολή, μπορεί να είναι η απαλλοτρίωση κάποιου κεκτημένου, ή μπορεί να είναι η πεποίθηση ότι θα αποκτηθεί κάτι. Αλλά το ενδιαφέρον είναι ότι άπαξ και εκραγεί, σαν ιστορική τυχαioτητα ή άθροισμα ιστορικών τυχαιοτήτων, είναι οι οργανωμένες πολιτικές θελήσεις, οι τακτικές, οι στρατηγικές, τα συνθήματα, οι πρωτοβουλίες αυτές που προσανατολίζουν, ενισχύουν, αποδυναμώνουν ή κατευθύνουν τις δημιουργικές δυνατότητες της κινητοποιημένης κοινωνίας. Υπάρχει, λοιπόν, ένα έκτακτο γεγονός που είναι αδύνατο να σχεδιαστεί, αλλά υπάρχει συγχρόνως ένας σχεδιασμός που είναι αδύνατον να αφεθεί να άγεται από τις συμπτώσεις.

Μη μεμονωμένη ενέργεια

Η επανάσταση δεν είναι μια μεμονωμένη ενέργεια. Δεν είναι η κατάληψη των χειμερινών ανακτόρων. Δεν είναι μια εκλογική νίκη, δεν είναι μια εξέγερση ή ένα αντάρτικο.

Μια επανάσταση είναι μια διαδικασία. Είναι μια διαδικασία και ήδη πλησιάζουμε να δώσουμε έναν ορισμό της επανάστασης: είναι ένα δημοκρατικό ξεχείλισμα της κοινωνίας. Κι αυτό δεν συμπίπτει με μια δεδομένη στιγμή στο χρόνο. Η επανάσταση είναι μια χρονική διάρκεια αναφερόμενη σε συγκεκριμένο τόπο εκεί όπου συμβαίνει. (...) Αυτή η άποψη θεωρεί πως μια επανάσταση είναι μια ρήξη με τους μηχανισμούς κυριαρχίας, με τους θεσμοποιημένους ρόλους των πολιτικών αρχών, των κυβερνώντων, των θρησκευτικών αρχών, των καθηγητών, των αφεντικών, των πατέρων, των συζύγων, όπου σε μια δεδομένη στιγμή η κοινωνία αρχίζει να υπερβαίνει αυτά τα όρια. (...)

Μια επανάσταση, λοιπόν, είναι ένα είδος ρευστοποίησης της ηθικής ανοχής απέναντι στους κυβερνώντες και μια μαζική πολιτικοποίηση των υποτελών τάξεων, που αποφασίζουν και ενεργούν άμεσα για τα κοινά θέματα. Από τη μια στιγμή στην άλλη όλοι γίνονται ειδικοί στα πάντα. Είναι μια στιγμή καθολικότητας του λαού. Σ' αυτή τη στιγμή ο κόσμος αρχίζει να νοιάζεται για τους άλλους ανθρώπους. Και τότε αρχίζει

να συμβαίνει μια κοινωνικοποίηση των μέσων επιρροής τα οποία περνάνε από τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης στα εναλλακτικά ραδιόφωνα, στα φυλλάδια, στις τηλεφωνικές κλήσεις, στις συνελεύσεις και σε άλλου είδους κοινωνικές δράσεις, νέες, δημιουργημένες από τον κόσμο μέσα στο ρεύμα του εθελοντισμού, της συμμετοχής. (...) Υπάρχει επανάσταση όταν υπάρχει κόσμος που ενώ ήταν προηγούμενος απαθής, δίχως ενδιαφέρον για την πολιτική ζωή της κοινωνίας ή της περιοχής του, αρχίζει να ενδιαφέρεται, να αισθάνεται υποχρεωμένος ηθικά, να ωθείται να κατανοήσει, να συμμετάσχει και να αποφασίσει μιας και η φωνή του τώρα πια μετράει.

Αυτή η κατάσταση εισάγει ένα νέο στοιχείο. Στην πραγματικότητα, μια επανάσταση είναι πολλαπλές επαναστάσεις. (...)

Δεν είναι μια ομοιογενής πράξη

Καμία επανάσταση δεν είναι μια ομοιογενής πράξη. Κάθε επανάσταση είναι ένα μπερδεμένο, πολλές φορές ασυντόνιστο, άθροισμα από πολλές επαναστάσεις, από πολλούς τύπους συμμετοχής, από πολλές ανησυχίες που παρουσιάζονται και εμφανίζονται κάτω από αυτόν τον μανδύα αυξανόμενης διαβούλευσης. Μια επανάσταση είναι μια κατ' εξοχήν δημοκρατική πράξη, είναι μια πράξη εξαιρετικής ποιότητας μαζικής συμμετοχής του κόσμου στα ζητήματα που τον ενδιαφέρουν.

Πεδίο οικοδόμησης ηγεμονίας

Μια επανάσταση είναι ένα έντονο πεδίο αγώνων πολιτικής και κουλτούρας, μέσα στο οποίο και γύρω από τις κατακτήσεις και τους στόχους που τίθενται, διαρκώς ανανεούμενοι και μεταβαλλόμενοι, κρίνεται το ποια θα είναι η πολιτική, ηθική και διανοητική ηγεσία που καθοδηγεί αυτούς τους αγώνες. Είναι μια σκηνή όπου μπαίνουν με οξύτητα σε κρίση οι λόγοι, οι λέξεις, οι προτάσεις, οι πρωτοβουλίες, οι ηθικές αρχές που κατατίθενται.

Συγκρούονται θέσεις περισσότερο συντηρητικές, με θέσεις περισσότερο κορπορατιστικές και με άλλες πιο οικουμενικές.

Και όπου η επανάσταση είναι προορισμένη να καθοδηγηθεί από εκείνες τις δρώσες μέσα στην ίδια την επανάσταση δυνάμεις που θα βρεθούν να έχουν την ικανότητα τακτικής, συμμαχιών, προτάσεων, οικοδόμησης βεβαιότητων, δημιουργίας κινητοποιητικών πεποιθήσεων, πρακτικών ενεργειών, οργάνωσης, ηθικής επιβολής, εισαγωγής συλλογικών διαδικασιών μάθησης, που είναι ικανές να απευθυνθούν με τον καλύτερο τρόπο στο μεγαλύτερο

μέρος της κοινωνίας.

Μια επανάσταση είναι μια συμπυκνωμένη διαδικασία οικοδόμησης κινητοποιημένων πλειοψηφιών. Και αυτό είναι μια πράξη κουλτούρας και πολιτικής εξορισμού.

Και αυτές οι πλειοψηφίες σχηματίζονται και ανασχηματίζονται. Αυτό που σήμερα είναι δρώσα πλειοψηφία γύρω από ένα θέμα, αύριο το πρωί γίνεται μειοψηφία και την επόμενη καταλήγει ένα θραύσμα, ενώ αργότερα μπορεί εκ νέου να γίνει μια πλειοψηφία.

Εάν θέλετε, μια επανάσταση είναι μια μορφή συμπυκνωμένης οικοδόμησης ηγεμονίας κατά την γκραμσσιανή έννοια. (...) Σε κάθε επανάσταση οι νίκες στο επίπεδο της κουλτούρας προηγούνται οποιουδήποτε τύπου νίκης στο πολιτικό ή στο στρατιωτικό επίπεδο.

Οι αγώνες για το ποιος θα ηγηθεί στο επίπεδο της κουλτούρας προηγούνται από οποιονδήποτε τύπο πολιτικής ή στρατιωτικής ισχύος. (...)

Διαρκής γνωστική ανανέωση

Αυτό σημαίνει ότι το καθοριστικό αυτής της στιγμής, της στιγμής της ισχύος στο επίπεδο της κουλτούρας, εδράζεται στην ικανότητα να επιφέρουν βαθιές αλλαγές στα οργανικά στοιχεία της συμπεριφοράς του πληθυσμού, ειδικά στον τρόπο που σχεδιάζουν οι άνθρωποι τις ενέργειες για την πραγματοποίηση ενός στόχου, στην ικανότητα να προκαλούν βαθιές αλλαγές στα πλαίσια των κανόνων συμπεριφοράς, στο πλέγμα των παραδόσεων και των κανονικών μορφών οργάνωσης της ζωής. Ο μετασχηματισμός των λογικών σχημάτων, καλό-κακό, εφικτό-ανέφικτο, αναγκαίο-μη αναγκαίο, και των ηθικών πλαισίων συμπεριφοράς. Σε αυτούς τους 4 πυλώνες-πώς διαχειρίζεσαι, πώς τροποποιείς, πώς επιτίθεσαι και πώς μετασχηματίζεις- είναι που κρίνεται η δυνατότητα νίκης και η απόκτηση ισχύος στο επίπεδο της κουλτούρας, από μέρους μιας επαναστατικής διαδικασίας. (...)

Με αυτήν την έννοια, η επανάσταση είναι μια διαρκής γνωστική ανανέωση. Η κοινή αίσθηση της κοινωνίας, αλλά και η πράξη στο επίπεδο της κουλτούρας, υπήρξε το κεντρικό στοιχείο για την ρώσικη επανάσταση, αλλά και για κάθε επανάσταση που πάντα πρέπει να κερδίσει νίκες στο επίπεδο της κουλτούρας πριν από την πολιτική νίκη, η κατάκτηση της οποίας (...) είναι η στιγμή κατά την οποία η πολιτική εμφανίζεται σε μια καθαρή, βάρβαρη και άμεσα απογουμένη μορφή, σαν συσχετισμός δυνάμεων, σαν υλική πράξη ενός συσχετισμού δυνάμεων.

✓ Το να μιλάμε για την Ρωσική επανάσταση είναι επί της ουσίας μια ευκαιρία για να μιλήσουμε για την επανάσταση, της οποίας η Ρώσικη επανάσταση υπήρξε ένα επεισόδιο. Το να μιλάμε για τη Ρώσικη επανάσταση σημαίνει να μιλάμε για ένα θέμα του παρόντος. Δεν είναι θέμα ιστορικού αρχαισμού, είναι θέμα του πολιτικού παρόντος



συνέχεια στη σελ. 29

Είναι εφικτή μια εξέγερση στην Ελλάδα σήμερα;

ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΠΥΡΟΔΟΤΟΥΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

■ ΤΟΥ **Αντώνη Ανδρουλιδάκη**

Αν ο αναγνώστης δεν έχει κάτι καλύτερο να κάνει και θέσει στον εαυτό του το ερώτημα «Ποιός είμαι;» είναι βέβαιο ότι η απάντηση θα αποκαλύψει, μεταξύ άλλων, και διάφορες αυτοπεριγραφές που θα αναφέρονται στη συμμετοχή του σε διάφορες ομάδες. Οι «ομολογίες» αυτές θα είναι είτε ρητές του στυλ «είμαι μέλος του ΣΥΡΙΖΑ» (sic) ή «Ολυμπιακός» (ξανά sic) είτε κάπως έμμεσες, συναρτημένες με την απασχόληση (π.χ. είμαι Δημόσιος Υπάλληλος ή αρχιτέκτονας ή εργάτης ή... αφεντικό σε δικό μου ψιλικατζίδικο), με το φύλο (π.χ. είμαι γυναίκα ή -ας είμαστε προσεκτικοί- είμαι ωραία γυναίκα) ή με την εθνικότητα (π.χ. Είμαι Έλληνας/ίδα).

Σε γενικές γραμμές αυτή είναι η ιδέα της Κοινωνικής Ταυτότητας, που προέρχεται από τη συμμετοχή του ατόμου σε μια κοινωνική ομάδα/συλλογικότητα. Αυτή η Κοινωνική Ταυτότητα μαζί με την Προσωπική Ταυτότητα (ψηλός, χοντρός, γελαστός ή μουρτζούφλης κλπ) συνιστούν αυτό που θα έλεγε κανείς Εαυτό... ή Self όπως λένε οι ελληνόφωνοι.

Τι σχέση όμως μπορεί να έχει αυτή η κάπως δασκαλίστικη εισαγωγή με το ερώτημα που θέτει ο τίτλος; Έχει, και εξηγούμαι αμέσως!

Ήταν μόλις το 2008, τη χρονιά του καθ' ημάς «Δεκέμβρη», που τρεις ερευνητές οι Tom Postmes, Martijn van Zomeren και Russell Spears διενήργησαν μια έρευνα-μελέτη (μετα-έρευνα) με βάση 180 μελέτες συλλογικής δράσης. Αφορμή τους τα γεγονότα της λεγόμενης «αρabisκής άνοιξης» και στόχος τους να εντοπίσουν τις κυρίαρχες κοινωνιοψυχολογικές συνθήκες που πυροδοτούν τα φαινόμενα της Συλλογικής Δράσης. Με άλλα λόγια, να απαντήσουν στο ερώτημα -που δεν θέτει το ΚΚΕ- «πότε επιτέλους ωριμάζουν αυτές οι γαμημένες οι συνθήκες;». Πότε, δηλαδή, μια ομάδα ανθρώπων, μια συλλογικότητα, αναλαμβάνει δράση με σκοπό την ενίσχυση της κατάστασης - θέσης της; Για να είμαστε και επιστημονικά σοβαροί, οι τρεις επιστήμονες έθεσαν το ερώτημα: Ποιες είναι οι αναγκαίες συνθήκες στις τρεις βασικές μεταβλητές, (1) την αδικία/στέρση που υφίσταται η ομάδα, (2) την ταυτότητα της και (3) την πιθανή αποτελεσματικότητα του στόχου της, που χρειάζεται να προϋπάρχουν για να οδηγούν στη συλλογική δράση;

Στο άρθρο τους λοιπόν αυτό, πρότειναν ένα ολοκληρωμένο μοντέλο που συσχετίζει αυτούς τους τρεις προγνωστικούς παράγοντες με την ανάληψη συλλογικής δράσης.

Το μοντέλο έχει μια ενδιαφέρουσα και σημαντική παραδοχή. Σημαντική, όχι μόνο για τον ρόλο της στην επιστημονική και έγκυρη διαμόρφωση του προτύπου, αλλά και για λόγους που μπορεί κανείς να αρχίσει κάπως να φαντάζεται. Η «μικρή» αυτή παραδοχή λέει ότι οι άνθρωποι τείνουν να ανταποκρίνονται σε υποκειμενικές

καταστάσεις στέρησης, αδικίας κλπ, οι οποίες μπορεί να απορρέουν ή και όχι από την αντικειμενική φυσική και κοινωνική πραγματικότητα. Δηλαδή οι άνθρωποι τείνουν να αναλαμβάνουν ή όχι Συλλογική Δράση με βάση την υποκειμενική αντιληπτή τους πραγματικότητα και όχι την «πραγματική» πραγματικότητα. Άρα, αν οι συστημικοί μηχανισμοί χειραγώγησης, η κοινωνική μηχανική, μπορεί να διαμορφώνει την αντιληπτή υποκειμενική πραγματικότητα των ανθρώπων, τότε αυτοί ακριβώς οι συστημικοί μηχανισμοί μπορούν να «αποφασίζουν» τη Συλλογική Δράση



ή τη μη δράση. Αν η αντιληπτή πραγματικότητα είναι άδικη τότε έχουμε εξασφαλίσει μια από τις τρεις προϋποθέσεις δράσης. Αν η αντιληπτή πραγματικότητα δεν είναι και τόσο άδικη, γιατί, παραδείγματος χάριν, φταίμε αφού «όλοι μαζί τα φάγαμε» ή «όλοι μαζί ρυπάναμε τον Σαρωνικό» και άρα «δικαιώς πληρώνουμε», πάει περίπατο η πρώτη αναγκαία συνθήκη για την ανάληψη Συλλογικής Δράσης.

Αλλά, ας δούμε λίγο αναλυτικότερα τις τρεις βασικές συνθήκες - προαπαιτούμενα ανάληψης Συλλογικής Δράσης.

1. Αντιληπτή στέρηση / αδικία

Εδώ θα χρειαστούμε τη βοήθεια της Θεωρίας Σχετικής Στέρσης. Η θεωρία αυτή επικεντρώνεται σε μια υποκειμενική κατάσταση αδικίας και στέρησης, που προκαλεί στη θιγόμενη υποτελή ομάδα μια άδικη μειονεκτική κατάσταση σε σύγκριση προφανώς με μια άλλη κυρίαρχη ομάδα. Ο αναγνώστης ας κάνει τις ανάλογες συνεπαγωγές - παραλληλισμούς, αναγνωρίζοντας στην ελληνική πραγματικότητα την κυρίαρχη και την αδικούμενη - μειονεκτούσα ομάδα. Με βάση τη θεωρία αυτή, τα συναισθήματα που προκύπτουν από την αντιληπτή σχετική αδικία -σε σύγκριση με την κυρίαρχη ομάδα- θα ενθαρρύνουν τη συλλογική δράση, στοχεύοντας στην αποκατάσταση της άδικης στέρησης που υφίσταται η υποτελής ομάδα. Επαναλαμβάνουμε: Ναι, θα ενθαρρύνουν τη Δράση, στο βαθμό που

η αντιληπτή αδικία «είναι» αντιληπτή αδικία και όχι το αντιληπτό δίκαιο αποτέλεσμα των επιλογών μας, αφού «εμείς φταίμε που όλοι μαζί τα φάγαμε!». Και όλα αυτά είναι εντελώς αντιληπτά, δηλαδή υποκειμενικά και άρα και πιθανόν χειραγωγήσιμα, στον βαθμό που «κάποιος» μπορεί να «φτιάχνει» τις αντιλήψεις μας. Ο βαθμός εμπλοκής του κάθε μέλους της μειονεκτούσας συλλογικότητας στη Συλλογική Δράση, εξαρτάται προφανώς από διάφορους παράγοντες και κινείται μέσα σε ένα ευρύ φάσμα από την απόλυτη αδράνεια και παθητικότητα μέχρι την ακραία επαναστατικότητα. Εκείνο όμως που έχει σημασία είναι ότι με βάση τη μελέτη αυτή, των Postmes, Zomeren και Spears, επιβεβαιώθηκε ότι, πράγματι, οι επιπτώσεις της αδικίας προκαλούν την συλλογική δράση... αρκεί βέβαια η αδικία να γίνεται αντιληπτή.

2. Αντιληπτή αποτελεσματικότητα

Ο δεύτερος παράγοντας - συνθήκη τον οποίο διερεύνησαν οι μελετητές ήταν η Αντιληπτή Αποτελεσματικότητα, δηλαδή οι πιθανότητες επιτυχίας του εγχειρήματος. Διότι στις μέρες μας, της θεοποιημένης αποτελεσματικότητας, κανείς δεν είναι τόσο ήρωας να πάει να σκοτωθεί για μια αποτυχία. Διότι ως γνωστόν «αξίζει φίλε να ζεις για ένα όνειρο, αλλά όχι να σε κάψει κι η φωτιά του!». Καλύτερα, πήγαινε γράψου στον ΣΥΡΙΖΑ.

Οι μελετητές δηλαδή κατέληξαν, εν προκειμένω, στο συμπέρασμα ότι εκτός της αντιληπτής αίσθησης της αδικίας, οι εξεγερόμενοι πρέπει να διαθέτουν τους αντικειμενικούς πόρους που είναι απαραίτητοι για τη Συλλογική Δράση. Και πόροι σημαίνει οικονομικοί - υλικοί πόροι, συναισθηματικοί - ψυχικοί πόροι, πνευματικοί πόροι κλπ. Αυτή η ύπαρξη των πόρων διαμορφώνει και τις υποκειμενικές αντιληπτές προσδοκίες για την επίτευξη ή όχι του στόχου. Στα εύλογα πιθανά ερωτήματα, αν στις ανά καιρούς επαναστάσεις - εξεγέρσεις κλπ οι επαναστάτες διέθεταν πράγματι κάθε φορά αυτούς τους απαιτούμενους πόρους, η απάντηση είναι ότι ναι, αντιληπτά -τουλάχιστον- τους διέθεταν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό ή με άλλα λόγια έτσι αντιλαμβάνονταν - πίστευαν.

3. Κοινωνική ταυτότητα

Η τρίτη συνθήκη, σύμφωνα με την μετα-μελέτη αυτή, είναι η κοινωνική ταυτότητα. Με βάση την ειδικότερη θεωρία της Κοινωνικής Ταυτότητας, και σε συνέχεια των όσων αναφέραμε εισαγωγικά, οι άνθρωποι προσπαθούν να πετύχουν, αλλά και να διατηρήσουν, μια θετική κοινωνική ταυτότητα συνδεδεμένη με την ιδιότητα τους ως μέλη της εκάστοτε ομάδας - συλλογικότητας. Μέσα από την Κοινωνική Ταυτότητα οι άνθρωποι επιθυμούν να αντλούν, εύλογα, αυτοεκτίμηση και γι' αυτό ακριβώς η έννοια της κοινωνικής ταυτότητας είναι σε σταθερή αλληλεπίδραση με την Κοινωνική Ταυτότητα. Έτσι, για παρά-

δειγμα, μπορεί κανείς να αυτοπροσδιορίζεται π.χ. ως «φίλαθλος του Ολυμπιακού» αν θεωρεί ότι μέσα από αυτήν την κοινωνική ταυτότητα, την αίσθηση του ανήκειν στην «Ομάδα του Ολυμπιακού», αυξάνεται η αυτοεκτίμηση του. Και τώρα μπορεί ο αναγνώστης να αντικαταστήσει την φράση «Ομάδα του Ολυμπιακού» και να βάλει στη θέση της όποια άλλη κοινωνική ταυτότητα -από τις διαθέσιμες στο ελληνικό κοινωνικό σούπερ μάρκετ- και να σκεφτεί αν ο ίδιος, με τη συμμετοχή του σ' αυτή τη συλλογικότητα, αντλεί πράγματι αυτοεκτίμηση... ή μήπως μειονεξία. Πολύ περισσότερο μπορεί να σκεφτεί τι συμβαίνει με τη συμμετοχή του στην «ελληνική ταυτότητα» ή ακόμη περισσότερο στην «εργατική - ταξική του ταυτότητα». Για να το πούμε πιο καθαρά, «ο Τιτανικός» και η «διεφθαρμένη χώρα» του ΓΑΠ ηχούν ακόμη στα αυτιά των «υπερήφανων Ελλήνων», για να μην αναφέρουμε τις καθημερινές επί δεκαετίες ομιωγές του στυλ «μόνο εδώ συμβαίνουν αυτά», «γίναμε διεθνώς ρεζίλι», «με μια βροχή διαλύεται το κράτος» (που όμως στην καταστολή μια χαρά κρατεί) ή οι «ζήτουλες της Ευρώπης» κλπ αυτομαστιγωτικά στερεότυπα που απομείωσαν κρίσιμα τα επίπεδα αυτοεκτίμησης της ελληνικής κοινωνικής ταυτότητας. Για δε την ταξική ταυτότητα -ποιά είναι αυτή;

Τι συμβαίνει λοιπόν όταν η κοινωνική ταυτότητα είναι μειονεκτική όπως εν προκειμένω; Η θεωρία της Κοινωνικής Ταυτότητας προτείνει τρεις πιθανές μεταβλητές:

α) τη διαπερατότητα των ορίων ανάμεσα στην κυρίαρχη και στην κυριαρχούμενη ομάδα, έτσι ώστε αν για παράδειγμα τα όρια αυτά είναι διαπερατά, διασπάσιμα, μπορεί κάποιος μέλος της κυριαρχούμενης ομάδας να «δραπετεύσει» και να αλλάξει «πίστα» προσκολλούμενο στην κυρίαρχη ομάδα (ονόματα δεν λέμε, υπολήψεις δεν θίγουμε)

β) τη νομιμότητα - νομιμοποίηση των διομαδικών δομών, ή με άλλα λόγια τη νομιμοποίηση του κοινωνικού συστήματος, η οποία εν προκειμένω -και παρά την ανά περιόδους σχεδόν πλήρη απονομιμοποίηση- καλά κρατεί, μέσω του «θεάτρου» της ολιγαρχικής «δημοκρατίας» που παριστάνει την αντιπροσωπευτική.

γ) τη σταθερότητα αυτών των σχέσεων.

Συνοπτικά, για να προκληθεί Συλλογική Δράση, σε περίπτωση μειονεκτούσας Κοινωνικής Ταυτότητας, προϋπόθεση είναι α) να μην είναι εύκολη η μεταπήδηση από την υποτελή στην κυρίαρχη ομάδα, β) να μην έχει ισχυρή νομιμοποίηση η κυρίαρχη ομάδα και γ) οι σχέσεις μεταξύ των δύο ομάδων να είναι ασταθείς.

Λοιπόν, αγαπητέ αναγνώστη, τί πιστεύεις; Είναι εφικτή μια εξέγερση -με όρους καθεστωτικής αλλαγής- στην Ελλάδα σήμερα; Οι θεωρητικές προϋποθέσεις εκπληρώνονται; Κι αν όχι, τι χρειάζεται να γίνει για να «ωριμάσουν»;

02 **διεθνή**

Όταν κλαίει η Μέρκελ, τρέμουν οι Βρυξέλλες

Μετεκλογικοί κραδασμοί
στον ακρογωνιαίο λίθο
της... ευρωπαϊκής σταθερότητας

■ του **Ντάντε Μπαροντίνι**

Ηταν το χειρότερο αποτέλεσμα που θα μπορούσαν να ευχηθούν «οι αγορές». Όχι μόνο επειδή η ευρωσκεπτικιστική και ξενοφοβική άκρα δεξιά πέτυχε να αναδείξει μια ισχυρή ομάδα βουλευτών (ανάμεσα στους οποίους και μερικοί αρκετά γνωστοί νεοναζί), αλλά περισσότερο επειδή ο ακρογωνιαίος λίθος της ευρωπαϊκής σταθερότητας – το κόμμα CDU της Άνγκελα Μέρκελ – βγήκε δραματικά συρρικνωμένο (έπεσε κατά περίπου 10%). Ενώ το SPD αγγίζει ένα ιστορικό χαμηλό και δεν μπορεί να συμμετάσχει σε οιοδήποτε ενδεχόμενο μεγάλου συνασπισμού.

Στην πραγματικότητα ήταν ακριβώς αυτή η συμμαχία ανάμεσα στους δύο ιστορικούς γίγαντες της γερμανικής πολιτικής που αποτελούσε για καιρό ένα γρανιτένιο μπλοκ που υποστήριζε τις εσωτερικές «μεταρρυθμίσεις» και την ηγεμονία του Βερολίνου στο χώρο της Ευρώπης. Κι όλοι οι σχολιαστές των γερμανικών εκλογών για μια ακόμη φορά αποδείχτηκαν σκέτοι έμμισθοι προπαγανδιστές των «αγορών», όπως ακριβώς είχε γίνει με το δημοψήφισμα για το Brexit και τη «συνταγματική μεταρρύθμιση» του Ρέντσι, αλλά και με τις αμερικανικές προεδρικές εκλογές.

Ο «λαϊκισμός» – πολλές φορές της άκρας δεξιάς, και άλλες της ρεφορμιστικής αριστεράς που άρχιζε να ριζοσπαστικοποιείται (πχ Σάντερς, ΠΟΔΕΜΟΣ, Κόρμπυν, Μελανσόν, ακόμη και η περίπτωση της Καταλωνίας αλλά με έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο) – φάνηκε να ασφυκτιά μετά τη νίκη του Μακρόν στη Γαλλία και το αρνητικό αποτέλεσμα των ολλανδικών εκλογών. Σήμερα εκκρήγνυται στην καρδιά της Ενωμένης Ευρώπης, με το ανησυχητικό προσωπείο της άκρας δεξιάς που προκαλεί ανατριχίλα σε κάθε ευρωπαϊκό λαό. Οι ιδεολόγοι των «αγορών»

ήταν σίγουροι για το αντίθετο – συγχέοντας ως συνήθως την ελπίδα με την αντικειμενική ανάλυση – για ένα λόγο που φαινόταν εξαιρετικός: η Γερμανία εκμεταλλεύτηκε την οικονομική κρίση για να γίνει ο κεντρικός άξονας της ευρωπαϊκής παραγωγής, απορροφώντας θυγατρικές και «περιφέρειες» σαν να είναι δικόι της υπερβολάβοι. Ή εξαναγκάζοντας τους σε χρεωκοπία. Σήμερα η Γερμανία έχει γίνει πιο πλούσια. Αλλά οι κάτοικοι της ζουν πολύ χειρότερα από πριν.

Οι «μεταρρυθμίσεις» αυτές που επέτρεψαν τον επαναπροσδιορισμό της αγοράς εργασίας, καθιστώντας την άγρια και εντελώς επισφαλής για τις νέες γενιές, καλλιέργησαν οργή, αγανάκτηση, απόρριψη του καθεστώτος, στη Γερμανία, όπως και σε άλλες χώρες. Οι «μεταρρυθμίσεις Χαρτζ» φέρουν την υπογραφή του σοσιαλδημοκράτη Γκέραρντ Σρέντερ, και είναι αδύνατον να μην το θυμάται αυτό ο κάθε σοσιαλδημοκράτης.

Η ευγενέστατη και... βελουδένια γερμανική πολιτική συζήτηση, πέρα από τα πασιφανή τακτικά σφάλματα της προέδρου του κόμματος, στην ουσία εμπόδισε την απορρόφηση της λαϊκής αγανάκτησης από το Die Linke. Η συνηθισμένη ηλίθια προσπάθεια να «μην αφήσουμε στη δεξιά» θέματα που η ίδια επινόησε και έθεσε στην ημερήσια διάταξη (όπως την «εισβολή των μεταναστών»), για μια ακόμη φορά νομιμοποίησε την επιρροή της άκρας δεξιάς στα λαϊκά στρώματα, ειδικά στην πρώην ανατολική Γερμανία.

Κάποιοι, μεταξύ των οποίων κι εμείς, επιχείρησαν να εξηγήσουν πως η γερμανική κοινωνική διαστρωμάτωση έγινε παρόμοια με αυτή της υπόλοιπης Ευρώπης, βλέποντας να διογκώνονται και να πιέζονται ασφυκτικά τα κατώτερα στρώματα από τις πολιτικές λιτότητας, περικοπών των δημοσίων δαπανών (άρα

και του Κράτους Προνοίας και της κοινωνικής διαμεσολάβησης), ενώ μια όλο και πιο περιορισμένη ελίτ είχε απροσμέτρητα κέρδη και απολαβές. Ας μην εκπλησσόμαστε λοιπόν αν και στο πολιτικό και εκλογικό επίπεδο έγινε και δημόσια ορατή αυτή η εν τοις πράγμασι ουσιαστική διευρωπαϊκή ομογενοποίηση. Το σημαντικό νέο στοιχείο δεν είναι λοιπόν «μόνο» η αύξηση της ξενοφοβικής και ρατσιστικής δεξιάς, αλλά η απροσδόκητη αδυναμία διακυβέρνησης της κοινωνικής φτωχοποίησης που έχει δρομολογηθεί από την ορντοφιλελεύθερη διαχείριση της κρίσης. Ακόμη κι εκεί όπου οι κοινωνικές επιπτώσεις των πολιτικών αυτών σε γενικές γραμμές ήταν ελαφρύτερες. Όμως η ψήφος αυτή κάνει τη μεγαλύτερη ζημιά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η τεχνογραφειοκρατική δομή που δημιουργήθηκε ακριβώς για να διαχωρίσει και χωρικά, τα κέντρα των πολιτικών αποφάσεων του «δήμου» (σ.μ. ελληνικά στο κείμενο) – μεταβιβάζοντας την «κυριαρχία» των Κρατών απευθείας στις «αγορές» – περίμενε την ψήφο αυτή για να ξανατονώσει τον γαλλο-γερμανικό άξονα και να ανάψει το πράσινο φως στην «Ευρώπη των δύο ταχυτήτων», πιο συγκεντροποιημένη, και όσον αφορά τη λήψη των αποφάσεων (ακόμη και με απλή πλειοψηφία), περισσότερο στρατιωτικοποιημένη και με πιο πρωταγωνιστικό ρόλο στα πολεμικά σενάρια που αφορούν τα σύνορα της (Βόρεια Αφρική και Μέση Ανατολή).

Η αντικειμενική εξασθένηση της Άνγκελα Μέρ-

Η συνηθισμένη ηλίθια προσπάθεια να «μην αφήσουμε στη δεξιά» θέματα που η ίδια επινόησε, για μια ακόμη φορά νομιμοποίησε την επιρροή της άκρας δεξιάς στα λαϊκά στρώματα, ειδικά στην πρώην ανατολική Γερμανία

κελ, (μοναδική επικεφαλής κράτους απόλυτα σταθερή), θέτει τώρα σε κίνδυνο όσα προαναφέραμε. Οι φιλελεύθεροι του Fdp, απαραίτητοι σήμερα για τον σχηματισμό κυβέρνησης, είναι τόσο ευρωσκεπτικιστές όσο σχεδόν και το AfD, όσο κι αν και χρησιμοποιούν πιο «κόσμια» ορολογία και προβάλλουν λιγότερο φενακισμένα αιτήματα. Όμως, αν εξαρτιόταν από τη θέληση τους, η Ελλάδα, η Ιταλία και η Ισπανία θα ήταν ήδη με το ένα πόδι εκτός της Ε.Ε. Και ο ανταγωνισμός που προωθεί στους κόλπους της δεξιάς το AfD θα μπορούσε να εξωθήσει, τόσο τις χώρες αυτές όσο και την εσωτερική δεξιά πτέρυγα του Cdu να απορρίψει οιαδήποτε «αναθεώρηση των συμφωνιών» που ενδεχομένως θα εμπεριείχε το ρίσκο κάποιας μορφής κοινού προϋπολογισμού της ευρωζώνης.

Κι όλα αυτά ενώ η ΕΚΤ – υποχρεωμένη αργά ή γρήγορα να ακολουθήσει τη σκία της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) – προσανατολίζεται σιγά σιγά να θέσει τέλος στην πολιτική των χαμηλών επιτοκίων και στο ποσοτική χαλάρωση, δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για μια εκτίναξη του δημόσιου χρέους σχεδόν όλων των χωρών της Ε.Ε. (ακόμη και της Γερμανίας...).

Συνεπώς είναι εύκολο να φανταστούμε ότι όλο το πρόγραμμα των Βρυξελλών θα αναγκαστεί να επιβραδύνει τους ρυθμούς του (για τον σχηματισμό κυβέρνησης αναμένονται και οι εκλογές στην Κάτω Σαξωνία, τον Οκτώβριο), με δεδομένο ότι το Βερολίνο θα πρέπει να βρει τρόπο να «καθησυχάσει τη δεξιά» αν θέλει να συνεχίσει την προγραμματισμένη πορεία. Είναι εύκολο να φανταστούμε πως πρώτα οι μετανάστες θα κληθούν να πληρώσουν το αντίτιμο μιας πιο «αντρίκιας» συμπεριφοράς, χωρίς από αυτό να επωφεληθούν ακόμη και στο ελάχιστο, τα εκατομμύρια των επισφαλώς εργαζομένων που είναι παγιδευμένοι στη μικροεργασία (σ.μ. mini jobs) των JOB CENTERS (σ.μ. Κέντρα επανένταξης στην εργασία ευπαθών κοινωνικών ομάδων...)

Όμως είναι σήμερα μέσα στον πανικό όλοι εκείνοι οι φορείς εξουσίας – από το ιταλικό Partito Democratico μέχρι τον Ραχόι και τον Μακρόν – που είχαν δώσει μεγάλη βαρύτητα στην αναθεώρηση των συμφωνιών για να οικοδομήσουν έστω και μια στοιχειώδη «οικονομική και βιομηχανική πολιτική» – και γιατί όχι «κοινή» – τουλάχιστον πιο καλά συντονισμένη. Εν τέλει είναι δύσκολο να πετύχεις μια σταθερά «μεγαλύτερη ευελιξία στους λογαριασμούς», με ένα πλαίσιο διακυβέρνησης που στοχεύει στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση. Ταυτόχρονα είναι η κατάλληλη ευκαιρία, για τη ριζοσπαστική αριστερά, να αντιληφθεί επιτέλους ότι «το Κράτος» ενάντια στο οποίο αγωνίζεται, δεν είναι πλέον ή μόνο, η αστυνομική βία του Μιννίτι (σ.μ. υπουργός εσωτερικών στην νυν κυβέρνηση Τζεντιλόνι) αλλά η Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο εσωτερικό της οποίας μόνο η Γερμανία έχει το δικαίωμα να αντιπαραθέσει τους κρατικούς της θεσμούς και το εθνικό της Σύνταγμα στις κοινοτικές δομές εξουσίας.



«Ανεξάρτητη Καταλανική Δημοκρατία, τίποτα λιγότερο!»

Αύριο το κρίσιμο δημοψήφισμα, με τη Μαδρίτη σε υστερική κατάσταση

■ Συνέντευξη εκπροσώπου του CUP στον Ερρίκο Φινάλν

Χτες, λίγο πριν κλείσει η ύλη του *Δρόμου*, καταφέραμε να επικοινωνήσουμε και πάλι με την Άινα Τέλα, εκπρόσωπο του καταλανικού αριστερού ριζοσπαστικού κόμματος CUP (Λίστα Λαϊκής Ενότητας), συνέντευξη της οποίας είχαμε δημοσιεύσει και στο προηγούμενο φύλλο. Σκοπός μας ήταν να έχουμε για άλλη μια φορά ενημέρωση από πρώτο χέρι για την κατάσταση στην Καταλονία, όπου από την προηγούμενη εβδομάδα βρίσκεται σε εξέλιξη μια βίαιη επέμβαση της κυβέρνησης της Μαδρίτης ώστε να αποτραπεί η πραγματοποίηση του μεθαυριανού δημοψηφίσματος για Ανεξαρτησία.

Καλησπέρα, πώς είναι τα πράγματα αυτή τη στιγμή στην Καταλονία;

Σε μιάμιση μέρα, μεθαύριο το πρωί [δηλαδή αύριο Κυριακή, καθώς η συννομία έγινε την Παρασκευή], πάμε να ψηφίσουμε για την Ανεξαρτησία. Σήμερα ολοκληρώθηκε η προεκλογική καμπάνια. Τις τελευταίες μέρες είχαμε μεγάλες παλλαϊκές συγκεντρώσεις και κινητοποιήσεις, στις οποίες πήραν μέρος εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι απ' άκρη σ' άκρη της Καταλονίας. Ο κόσμος είναι αποφασισμένος να πάει να ψηφίσει, να υλοποιήσει αυτό το αναφαίρετο δημοκρατικό δικαίωμα. Είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε οποιοδήποτε σενάριο. Υπάρχει τεράστιος βαθμός λαϊκής αυτοοργάνωσης σε όλη τη χώρα. Παντού, σε πόλεις, γειτονιές και χωριά, οι πολίτες έχουν σχηματίσει επιτροπές και βρίσκονται σε διαρκή κινητοποίηση για να διασφαλίσουν την υλοποίηση του δημοψηφίσματος, όσο αυτό είναι δυνατό. Στις λαϊκές επιτροπές συμμετέχει πλατύς κόσμος, απλοί άνθρωποι που έχουν εξοργιστεί από τη στάση της Μαδρίτης. Μπορώ να σας πω ότι αυτή τη στιγμή πάνω από το 80% των Καταλανών απαιτούν από την κυβέρνηση Ραχόι να τους

αφήσει να εκφραστούν ελεύθερα. Αλλά ακόμη και εκτός Καταλονίας, σε όλο το ισπανικό κράτος, εκατομμύρια είναι αυτοί που αντιτίθενται στη φίμωσή μας. Γίνεται ολοένα και πιο σαφές ότι αυτό το κληρονομημένο από τον φρανκισμό καθεστώς δεν μπορεί να αλλάξει, δεν μπορεί να εκδημοκρατιστεί, ούτε καν να ανεχτεί έστω και τη συζήτηση για ένα διαφορετικό κράτος.

Είναι εντυπωσιακό αυτό που λέτε, για αυτοοργάνωση των πολιτών σε μαζική κλίμακα.

Ναι, είναι ένα... παράπλευρο κέρδος από την επέμβαση της Μαδρίτης. Εκατομμύρια άνθρωποι μαθαίνουν να κάνουν πολιτική διαφορετικά, να μην αναθέτουν την επίλυση του προβλήματός τους σε κάποιο κόμμα ή πρόσωπο. Και βέβαια είναι αισθητή η γρήγορη ριζοσπαστικοποίηση της καταλανικής κοινωνίας, αφού είναι πια φανερό στον καθένα ότι ο Ραχόι, κι όσοι τον στηρίζουν ή τον ανέχονται, δεν αφήνει το περιθώριο της ψευδαισθήσεως μιας ενδιάμεσης λύσης. Δεν ξέρουμε τι τελικά θα γίνει την Κυριακή, αλλά ξέρουμε ότι ο κόσμος μαθαίνει να αυτοοργανώ-

Ενός δημοψηφίσματος που πραγματικά απειλεί τη σαθρή «ενόπτα» του διεφθαρμένου και καταπιεστικού ισπανικού μοναρχικού καθεστώτος, και την ίδια στιγμή αποτελεί μια μοναδική δυνατότητα διεξόδου για πλατιές λαϊκές μάζες όχι μόνο της Καταλονίας αλλά και άλλων «επαρχιών» της Μαδρίτης. Γι' αυτό και η ενεργητική υποστήριξη της διεξαγωγής του δημοψηφίσματος έχει διευρυνθεί πολύ πέρα από το κίνημα της Ανεξαρτησίας, περιλαμβάνοντας πλέον και οπαδούς μιας ομοσπονδιακής δημοκρατικής Ισπανίας, οι οποίοι αντιδρούν στην πρωτοφανή καταστολή που έχει εξαπολύσει η δεξιά κυβέρνηση του Ραχόι.

νεται και να υπερασπίζεται ο ίδιος την υπόθεσή του – κι αυτή είναι μια μεγάλη, πολύτιμη παρακαταθήκη για τους αγώνες που έτσι κι αλλιώς έχουμε μπροστά μας.

Πρακτικά, υπάρχουν αυτή τη στιγμή οι όροι διεξαγωγής του δημοψηφίσματος;

Τα περισσότερα εκλογικά τμήματα βρίσκονται σε σχολεία. Πριν λίγες μέρες η αστυνομία, κατ' εντολή του Εισαγγελέα της Μαδρίτης, επέδωσε σε αρκετούς διευθυντές σχολείων επίσημες προειδοποιήσεις ότι είναι δική τους ευθύνη να διασφαλίσουν ότι τα σχολεία θα παραμείνουν κλειδωμένα την Κυριακή. Όλοι βέβαια ξέρουμε, κι εμείς και η ισπανική κυβέρνηση, ότι πρόκειται για πυροτέχνημα: έτσι δεν θα κλείσει κανένα σχολείο. Γι' αυτό και ο Εισαγγελέας έδωσε νέα εντολή στην αστυνομία, να σφραγίσει τα σχολεία από σήμερα το βράδυ ως και την Κυριακή. Να δούμε όμως, πώς και ποιος θα υλοποιήσει αυτή τη διαταγή. Διότι οι πολίτες ετοιμάζονται να υπερασπίσουν τα εκλογικά τους κέντρα. Αυτή τη στιγμή που μιλάμε σε όλη την Καταλονία οι γονείς πηγαίνουν και εγκαθίστανται στα σχολεία των παιδιών τους για να τα

περιφρουρήσουν από τυχόν αστυνομική εισβολή. Το δημοψήφισμα γίνεται εν τέλει εργαλείο εκμάθησης του πώς κερδίζεις και υπερασπίζεις την ελευθερία σου. Θα δυσκολευτεί πολύ η Μαδρίτη να κλείσει όλα τα εκλογικά κέντρα – ιδίως αφού, πέρα από τα σχολεία, πολλά εδρεύουν σε δημόσια κέντρα υγείας, δημαρχεία και άλλες υπηρεσίες.

Την προηγούμενη εβδομάδα λέγαμε για τις κατασχέσεις 9-10 εκατομμυρίων ψηφοδελτίων από την Guardia Civil... Τι γίνεται μ' αυτό το ζήτημα; Τα ψηφοδέλτια ξανατυπώθηκαν. Έχουν επίσης αναρτηθεί και ηλεκτρονικά, ώστε εν ανάγκη να μπορούν οι πολίτες να τα εκτυπώσουν από την ιστοσελίδα της εθνικής εφορευτικής επιτροπής. Για τις κάλπες, δεν γνωρίζουμε πού βρίσκονται – είναι ευθύνη της καταλανικής κυβέρνησης. Οι λαϊκές επιτροπές είναι σε ετοιμότητα να περιφρουρήσουν τη μεταφορά ψηφοδελτίων και καλπών στα εκλογικά κέντρα μόλις τους ζητηθεί. Αυτό δεν σημαίνει ότι όλα είναι έτοιμα. Υπάρχουν ακόμη πολλά ερωτήματα, ακόμη κι αν η Guardia Civil [η ισπανική στρατοχωροφυλακή] δεν επιχειρήσει, ή δεν καταφέρει, να κλείσει τα εκλογικά τμήματα. Για παράδειγμα, πώς θα διασφαλιστεί η απρόσκοπτη και αδιάβλητη καταμέτρηση, και πώς και πού θα μεταφερθούν τα ψηφοδέλτια; Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε για όλα αυτά είναι να είμαστε σε επαγρύπνηση για να βοηθήσουμε έμπρακτα. Ένα ακόμη ερώτημα είναι τι θα κάνουν οι ισπανοί ακροδεξιοί και νοσταλγοί του Φράνκο: στην Καταλονία δεν μπορούν να κινητοποιηθούν για να εμποδίσουν τη διαδικασία, θα τους πνίξει ο κόσμος. Όμως μπορεί να επιχειρήσουν ευκολότερα κάτι σε άλλες περιοχές του ισπανικού κράτους, όπου επίσης θα υπάρχουν εκλογικά τμήματα για τους Καταλανούς πολίτες.

Από παντού αναδύεται ο αποφασιστικός ρόλος του λαού...

Φυσικά. Η πορεία προς την Ανεξαρτησία δεν θα είχε ξεκινήσει εάν δεν είχε πρωταγωνιστήσει ο λαός μας. Τέτοια κινήματα δεν φτιάχνονται με κομματικές αποφάσεις. Η υπόθεση είναι στα χέρια του λαού, εμείς είμαστε απλοί υπηρέτες της. Μ' αυτήν την έννοια, το μόνο σίγουρο είναι ότι την Κυριακή ο λαός θα είναι στους δρόμους για να ψηφίσει και να υπερασπιστεί την επιλογή του, προβάλλοντας μη βίαιη αλλά αποφασιστική αντίσταση. Σε ό,τι μας αφορά, είμαστε πραγματικά ευτυχισμένοι διότι το πολιτικό μήνυμα του CUP δυναμώνει, αλλά ακόμη

περισσότερο επειδή η λαϊκή διαθεσιμότητα και ενεργοποίηση βρίσκεται σε πρωτοφανή επίπεδα.

Πέραν του CUP, οι υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις που υποστηρίζουν τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος, πώς στέκονται έναντι της ολομέτωπης αντιπαράθεσης την οποία συνεχίζει η Μαδρίτη;

Όντως, η ισπανική κυβέρνηση επιμένει στη σκληρή γραμμή της. Οπότε ναι, είναι πιθανό ότι συντηρητικότερα τμήματα του καταλανικού πολιτικού κόσμου θα επιχειρήσουν να έρθουν σε διαπραγμάτευση με τη Μαδρίτη. Αν το δοκιμάσουν, θα αντιμετωπίσουν ένα μεγάλο πρόβλημα – πέρα από τη δεδομένη αδιαλλαξία της ισπανικής κυβέρνησης: δηλαδή ότι η λαϊκή πλειοψηφία βρίσκεται πλέον σε άλλη γραμμή πλεύσης, και δεν δείχνει τη διάθεση να υπαναχωρήσει. Εδώ οργανώνονται οι οικογένειες, ποιος θα πάει πού για να βοηθήσει. Οι φοιτητές έχουν καταλάβει τα πανεπιστήμια – χτες είχαμε μια τεράστια φοιτητική διαδήλωση 80.000 νέων στη Βαρκελώνη. Όλοι κατανοούμε ότι αυτή τη στιγμή μας κοιτούν οι άλλοι λαοί, κι ότι γράφουμε Ιστορία. Και η Ιστορία είναι υπόθεση του λαού, όχι των κομμάτων και των πολιτικών. Όποιος επιχειρήσει να παζαρεύει με τη Μαδρίτη, θα χάσει πολλά.

Μια τελευταία ερώτηση, κι ευχαριστούμε για το χρόνο που μας διαθέσατε σ' αυτές τις κρίσιμες στιγμές: Διαβάζουμε εκφοβιστικές δηλώσεις επιχειρηματιών κ.ά. για την καταστροφή που θα επέλθει με το δημοψήφισμα...

Φυσικά, οι μεγαλοεπιχειρηματίες, τραπεζίτες και βιομήχανοι, Καταλανοί και μη, δεν θέλουν με τίποτα να διεξαχθεί το δημοψήφισμα. Και τρέμουν την ιδέα μιας ανεξάρτητης Καταλονίας, γιατί τις μπιζνες τους τις κάνουν με το ισπανικό κράτος – που κι αυτό τρέμει τον αποχωρισμό, διότι θα πληγεί οικονομικά πολύ περισσότερο από την Καταλονία. Γι' αυτό εξάλλου και η Γερμανία, που νοιάζεται για το πώς θα αποπληρωθεί το ισπανικό χρέος, επίσης στηρίζει τη Μαδρίτη. Με δυο λόγια, κι αυτά δείχνουν ότι η υπόθεση της Ανεξαρτησίας δεν είναι ένα «δεξιόστροφο εθνικιστικό σχέδιο». Αντίθετα, χρωματίζεται από αριστερές και δημοκρατικές ιδέες και συσπειρώνει τη λαϊκή πλειοψηφία – περιλαμβανομένων των πολυπληθών μικροαστών, που δεν έχουν τα ίδια συμφέροντα με την ολιγάριθμη καταλανική μεγαλοαστική τάξη. Το λαϊκό στρατόπεδο έχει κάνει την επιλογή του, και θα τη διεκδικήσει μέχρι τέλους: Ανεξάρτητη Καταλανική Δημοκρατία, τίποτα λιγότερο!

03 ΚΟΙΝΩΝΙΑ

1.000 ευρώ η «τιμή» της ελευθερίας

Τα πολλαπλά μηνύματα της «παραδειγματικής» τιμωρίας ενός άνεργου που είχε αρνηθεί να πληρώσει διόδια

Εγινε κι αυτό! Η Δικαιοσύνη καταδίκασε πολίτη που είχε αρνηθεί να πληρώσει διόδια Καλαμάτα-Αθήνα. Ο συγκεκριμένος συμπολίτης μας, Στράτος Δασκαρόλης είναι το όνομά του, άνεργος, καταδικάστηκε σε 40 μέρες φυλακή. Αρνήθηκε τον συμβιβασμό (1.000 ευρώ εν προκειμένω, αυτή είναι η «τιμή» της ελευθερίας του) κι από χτες βρίσκεται στα κρατητήρια της ασφάλειας. Υπερασπίστηκε την άρνησή του να πληρώνει διόδια ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του κι επικαλέστηκε το ακροτελεύτιο άρθρο του Συντάγματος. Η απόφαση τού Στράτου, να μην πληρώνει διόδια και να μην δεχτεί τον συμβιβασμό, είναι βαθιά πολιτική. Αντίθετα, η πολιτεία την άρνησή του αυτή την κατατάσσει στις ποινικά κολάσιμες πράξεις...

Οι αλληλέγγυοι συμπολίτες του θέλησαν να αναλάβουν την εξαγορά της ποινής, μα ο Στράτος ήταν κατηγορηματικά αρνητικός! Γι αυτόν ήταν θέμα παραβίασης του Συντάγματος και της ελεύθερης διακίνησης των πολιτών μέσα στην ίδια τους την Πατρίδα.

Το θέμα δεν είναι προσωπικό του συγκεκριμένου

πολίτη. Αφορά όλους μας, εκείνους που αισθάνονται και βιώνουν με πολλούς τρόπους την ποινικοποίηση των δικαιωμάτων, της πολιτικής δράσης και ανυπακοής, την ποινικοποίηση ακόμη και των διαπροσωπικών σχέσεων. Η καταδίκη του δηλώνει την αποφασιστικότητα του κράτους να επιδείξει πυγμή σε όποιον δεν είναι... νομοταγής -ανεξάρτητα από την οικονομική-κοινωνική του κατάσταση. Όσο πιο αδύναμος ο πολίτης τόσο πιο «αδέκαστο» το κράτος...

Ταυτόχρονα, η ανυπακοή του Στράτου, επαναφέρει αιτήματα που έμειναν ανεκπλήρωτα, ενός λαϊκού κινήματος που πάνω στην άνδρωσή του έμεινε μετέωρο από τη μετάλλαξη ενός κόμματος που άλλα πάλευε και υποσχόταν και άλλα έπραξε και πράττει ως κυβερνών κόμμα με συγκυβερνήτη ένα πολύ μικρότερο ακροδεξιό κόμμα, προς χάριν της δεδηλωμένης... υποταγής του, πλέον, στο σύστημα.

Ο Στράτος με τη στάση του, ξανάβαλε το «μαχαίρι» στην πληγή. Αρνείται να υποταχτεί στις συνέπειες της κοινωνικής και πολιτικής ήττας. Ανήκει στους κοινωνικά ανυπότακτους, σε αυτούς που επιμένουν ότι τίποτα δεν πάει χαμένο,



πως η κοινωνική και πολιτική «αγγρανάπαυση» κάνει κακό στο νου των ανθρώπων...

Η Αριστερά, σε όποια έκφανσή της, κομμουνιστική, ριζοσπαστική, αναρχοαυτόνομη, είχε θέσει με έμφαση τα τελευταία χρόνια των μνημονίων και της επιτροπείας, ως προμετωπίδα της την πολιτική ανυπακοή.

Το ερώτημα παραμένει και πλανιέται στα κεφάλια των ξεροκέφαλων περιμένοντας ΔΡΑΣ-τική απάντηση: Ανυπακοή ή υποταγή; Σωστά;

Εκηβόλος Άρτεμις

Στήλη... άλατος



■ ΤΟΥ **Αντώνη Σκλαβενίτη**

Σεπτέμβρης καλύτερος από καλοκαίρι

«Σεπτέμβρης καλύτερος από καλοκαίρι ρε φίλε. Αυτά είναι». Ο Αχιλλέας Λιαζόταν χαμογελαστός στην πιο κοντινή στην πόλη παραλία. Ο καιρός ήταν όντως καλοκαιρινός και μάλλον ακόμα καλύτερος, γιατί, ενώ την μέρα είχαμε τριανταπεντάρια, τα βράδια δρόσιζε αρκετά και δεν είχε καύσωνα.

«Καλά είμαστε εμείς εδώ. Οι πάνω την πατήσανε και δεν έχουν παραλία κοντινή να πάνε να βάλουν πόδι στην θάλασσα» του απάντησα, ξαναπιάνοντας την αγαπημένη μας κουβέντα των τελευταίων ημερών. Σαν Αθηναίοι, ξέραμε το παραλιακό μέτωπο της Αττικής που είχε πληγεί και σχολιάσαμε συνέχεια, απ' όταν έγινε το ναυάγιο και μετά, την εξάπλωση της μόλυνσης.

«Οι πάνω την πατήσανε και όχι για φέτος, για πολύ καιρό. Δεν υπάρχει κράτος να μαζέψει τη μόλυνση. Και λογικό ρε φίλε, όταν δεν έχεις κυβέρνηση, αλλά επιτροπεία, πολλά δεινά θα συμβούν στη χώρα». Δεν ξέρω αν οφειλόταν στις μπύρες που είχαμε πει, αλλά ο συνδυασμός του καφενεϊακού στυλ που τα έλεγε, με τα σοβαρά επιχειρήματα που χρησιμοποιούσε, με έκανε να χαμογελάω. «Ολοκληρωτική τοποθέτηση. Δεν υπάρχει κάτι άλλο να ειπωθεί» τον τσίγκλησα λιγάκι για να συνεχίσει. Ήμουν περιέργως να δω πως θα το πάει. «Είναι ολοκληρωτική γιατί πηγαίνει κατευθείαν στην πηγή του ζητήματος. Και είναι η ίδια κουβέντα που κάνουμε εδώ και χρόνια. Πυρκαγιές που δεν υπάρχουν πυροσβέστες να τις σβήσουν, ναυάγια που δεν υπάρχει μηχανισμός να διασώσει τους ναυαγούς, δρόμοι που έχουν γεμίσει λακκούβες, φανάρια στους δρόμους που τους λείπουν τα μισά φώτα. Και ξεπουλάνε ότι μπορεί να ξεπουληθεί μπας και δείξουν πλεόνασμα και δεν μπει ο κόφτης. Και Σκουριές, και Μονή Τοπλού που πριν από 10 χρόνια δεν την θέλανε τώρα την προχωράνε και εξέδρες θα μας κάνουνε στο Νότιο, μπας και βγάλουν λίγο πετρέλαιο, ενώ οι κίνδυνοι για μόλυνση είναι πολύ μεγάλοι. Όσο είμαστε σε αυτόν τον δρόμο, δεν υπάρχει σωτηρία.» Ο Αχιλλέας ξεφύσηξε. Τα είχε πει όλο μονομιάς. Και δεν υπήρχε κάτι άλλο να πούμε.

Αγνάντεψα τον ήλιο που έδυε στο βάθος. «Πάμε να φύγουμε, θα πιάσει ψύχρα σε λίγο».

Όλα για όλους

Το commonsfest και το φεστιβάλ Αλληλέγγυας και Συνεργατικής Οικονομίας ενώνουν τις δυνάμεις τους σε ένα τριήμερο φεστιβάλ στην ΑΣΚΤ

Εξήντα τρεις συλλογικότητες, συνεταιρισμοί, κινήματα και δίκτυα από την Ελλάδα και την Ευρώπη, 25 παραγωγοί, 19 μουσικοί, καλλιτέχνες και συγκροτήματα, 10 ακτιβιστές,

παραγωγοί, ερευνητές και δημιουργοί συνευρίσκονται, συζητάνε, σχεδιάζουν και δοκιμάζουν την ανάπτυξη συμπράξεων, συνεργειών, κοινών τόπων, μορφών δράσης, εργαλείων και τεχνολογιών, πολιτικών και μορφών συμμετοχικής πολιτικής δράσης με βάση τα Κοινά και την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

Η συνάντησή τους θα γίνει το τριήμερο 6,7 και 8 Οκτωβρίου στην Σχολή Καλών Τεχνών με ελεύθερη είσοδο για το κοινό. Το *φεστιβάλ των Κοινών* αποτελεί την πρώτη μεγάλη δοκιμασία της νεοσύστατης Συμμαχίας για τούτο και η επιθυμία των διοργανωτών είναι να αποτελέσει ένα πανηγυρικό σημείο συνάντησης όσων παράγουν και προασπίζουν τα Κοινά, αλλά και ένα εργαστήριο για τα Κοινά και την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

«Επιθυμούμε», σημειώνουν οι ίδιοι διοργανωτές, «με εφελτήριο το Φεστιβάλ των Κοινών να εκτεθούν κάθε είδους ιδέες, προτάσεις, προκλήσεις και εμπειρίες και να συσταθούν ομάδες εργασίας για την ανάπτυξη και δοκιμασία παραγωγικών συμπράξεων, πολιτικών, πολιτικής κουλτούρας και θεσμίσεων που αντιστοιχούν και ενδυναμώνουν ολόκληρο το οικοσύστημα των Κοινών. Επιθυμούμε οι δεκάδες δράσεις του φεστιβάλ όχι απλά να αποτυπώνουν τον υπαρκτό κόσμο των Κοινών στην χώρα μας, αλλά να συμβάλουν στον εντοπισμό

των δυνατοτήτων και των προκλήσεων αλλά και των πρακτικών αντιμετώπισης τους.»

Το πρόγραμμα

Ανάμεσα στις πλούσιες δράσεις του Φεστιβάλ των Κοινών, ξεχωρίζουν:

«Κοινά και Μορφές Ανοικτού Συνεταιρισμού», με τη συμμετοχή του Michel Bouwens (P2P Foundation), του Πύργου Παπανικολάου και του Αλέκου Πανταζή (P2P Lab), την Παρασκευή 06/10 στις 8:00 μ.μ.

«Πόλη – Δήμος – Κοινά. Εξεγερμένες Πόλεις στην εποχή της κρίσης», συμμετέχει ο Steven Forti (Barcelona en Comú), ο Yavor Tarinski (TRISE - Transnational Institute of Social Ecology) και ο Αλέξανδρος Κιουπκιολής (Καθηγητής ΑΠΘ, Heteropolitics), το Σάββατο 07/10 στις 8:00 μ.μ.

«Αγώνες για τα Κοινά στην Ελλάδα σήμερα», με εκπροσώπους από το Συντονιστικό ενάντια στο mall στην Ακαδημία Πλάτωνα, το Παρατηρητήριο Μεταλλευτικών Δραστηριοτήτων (Σκουριές), το Πανελλαδικό Δίκτυο Μεσοχώρα Αχελώος SOS και την Πρωτοβουλία «ένα πάρκο για όλους στο Ελληνικό», Σάββατο 07/10 στις 6:00 μ.μ.

Στον χώρο του φεστιβάλ θα υπάρχει η Γωνιά Αλληλέγγυας που θα συντονίζει ο *Σκόρος*, με ανταλλακτικό παζάρι ρούχων και βιβλίων, συγκέντρωση φαρμάκων, γραφικής ύλης και σχολικών ειδών.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ
ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ www.commonsg.gr - Συμμαχία των Κοινών

ΟΛΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ • ΕΡΓΑΖΙΑ • ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ • ΣΥΝΑΓΕΣ • ΠΑΙΧΝΙΑ • ΕΚΘΕΣΕΙΣ • ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΔΟΥΧΟΝΤΩΝ • ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ

6/7/8 ΟΚΤΩΒΡΙΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 20.00
MICHEL BOWENS (P2P FOUNDATION)
ΣΑΒΒΑΤΟ, 20.00
STEVEN FORTI (BARCELONA EN COMU)
/ΣΚΟΥΡΙΕΣ/ ΕΛΛΗΝΙΚΟ - ΑΧΕΛΩΟΣ
/ΕΣ/ ΣΚΟΥΡΙΕΣ - ΕΛΛΗΝΙΚΟ - ΑΧΕΛΩΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ, 18.00
ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ

ΑΣΚΤ
(Καλών Τεχνών)
ΠΕΙΡΑΙΩΣ 256

η άλλη Θεσσαλονίκη 03

■ ΤΟΥ **Σπύρου Κουζινόπουλου**

Να γίνει υπόθεση όλης της κοινωνίας το ζήτημα του ΚΑΠΠΑ 2000

Η υπόθεση του αθλητικού κέντρου ΚΑΠΠΑ 2000 στην Περαιά του δήμου Θερμαϊκού, έρχεται πάλι το τελευταίο διάστημα στην επικαιρότητα μετά την απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης να απορρίψει για καθαρά τυπικού λόγους, χωρίς να μπαίνει στην ουσία, την προσφυγή που είχε καταθέσει η δημοτική παράταξη «Συμπολιτεία Θερμαϊκού», κατά της απόφασης της πλειοψηφίας του δημοτικού συμβουλίου Θερμαϊκού, συνεπικουρούμενης και από την προσκείμενη στη Ν.Δ. μείζονα αντιπολίτευση, να προχωρήσει στην εκποίηση για 25 και πλέον χρόνια, των αθλητικών εγκαταστάσεων του ΚΑΠΠΑ 2000 και του περιβάλλοντα χώρου, συνολικής έκτασης 130 στρεμμάτων.

Κατά περίεργο τρόπο, στο θέμα της εκποίησης του ΚΑΠΠΑ, εμπλέκεται και η Αντιπεριφερειάρχης Θεσσαλονίκης, Βούλα Πατουλίδου, η οποία μάλιστα πραγματοποίησε και μία «ενημερωτική» συνεδρίαση της Μητροπολιτικής Επιτροπής Θεσσαλονίκης, ενώ εξήγγειλε ότι σύντομα θα προχωρήσει και σε δεύτερη ενημέρωση, αυτή τη φορά από τον δήμαρχο Θερμαϊκού κ. Μαυρομάτη, χωρίς να καταδεχτεί να ακούσει καν την αντίθετη άποψη των δύο παρατάξεων της ελάσσονος αντιπολίτευσης, της «Συμπολιτείας Θερμαϊκού» και της «Δαϊκής Συσπείρωσης Θερμαϊκού».

Τι λέει για το θέμα αυτό η «Συμπολιτεία»; Ότι είναι απαράδεκτη η εκποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων του ΚΑΠΠΑ 2000, την ώρα που τα αθλητικά σωματεία του Δήμου ασφυ-



κτιούν και οι νέοι του Θερμαϊκού δεν έχουν αθλητικούς χώρους για να γυμναστούν. Κι ακόμη, πως για την ενέργεια αυτή της δημοτικής αρχής, δεν υπήρξε διαβούλευση με τους αθλητικούς συλλόγους της περιοχής του Θερμαϊκού και πρωτίστως τους συλλόγους παιδιών ΑΜΕΑ, για τα οποία δημιουργήθηκαν οι εγκαταστάσεις του ΚΑΠΠΑ 2000, στο πλαίσιο της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας 2004.

Είναι τραγικό, αθλητικοί χώροι, όπως ο συγκεκριμένος, να βγαίνουν στην εκποίηση, για να ικανοποιήσουν τα συμφέροντα κάποιου ιδιώτη, τη στιγμή που στο κλειστό γυμναστήριο της Περαιάς συνωθούνται 7-8 αθλητικοί σύλλογοι, με συνέπεια να αναγκάζονται να κάνουν ακόμη και μεταμεσονύχτιες προπονήσεις.

Η «Συμπολιτεία» θεωρεί επίσης ασαφές το σκέλος της απόφασης για τη χρήση του χώρου από τον υποψήφιο εκμισθωτή, καθώς όπως κατ' επανάληψη ανέφερε στο δημοτικό συμβούλιο, με την επίκληση του Ν.2160/1993, θα επιτρέπεται «η μακροχρόνια μίσθωση ακάλυπτης δημοτικής έκτασης με σκοπό, πέραν των τουριστικών δραστηριοτήτων που διέπονται από τις διατάξεις του όπως ισχύει, την εγκατάσταση και εκμετάλλευση στο μίσθιο επιχειρήσεων αθλητικών δραστηριοτήτων πάσης φύσεως και υποστηρικτικών προς αυτές υπηρεσιών, καθώς και με σκοπό την ανάπτυξη δραστηριοτήτων της πρωτογενούς παραγωγής που προϋποθέτουν ουσιώδεις δαπάνες του μισθωτή, για διάρκεια μέχρι 50 έτη, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 610

του Αστικού Κώδικα».

Είναι χαρακτηριστικό, ότι τις εγκαταστάσεις του ΚΑΠΠΑ 2000, που θέλει η διοίκηση του δήμου Θερμαϊκού να τις ξεπουλήσει σε ιδιωτικά συμφέροντα, τις πλήρωσε πανάκριβε ο ελληνικός λαός, καθώς η δημιουργία τους στοίχισε το αστρονομικό ποσό των 25 εκατομμυρίων ευρώ, κατά το μεγάλο φαγοπότη που έγινε με τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας. Όπως είχαμε καταγγείλει στο δημοτικό συμβούλιο, με βάση μια σειρά εγγράφων που καταθέσαμε, η διοίκηση του κ. Μαυρομάτη σκόπιμα δεν ζήτησε να ενταχθεί το ΚΑΠΠΑ στο πρόγραμμα κατασκευής-ανακατασκευής και συντήρησης αθλητικών εγκαταστάσεων, που από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού βρίσκεται σε πλήρη εφαρμογή τους τελευταίους μήνες, από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, με δεκάδες Δήμους όλης της χώρας να έχουν επωφεληθεί για τη βελτίωση των αθλητικών τους εγκαταστάσεων.

Νομίζουμε ότι το ζήτημα είναι πολύ σοβαρό και πρέπει να απασχολήσει όλη την κοινωνία του δήμου Θερμαϊκού και όχι μόνο, προκειμένου, έστω την ύστατη ώρα, να γίνει ουσιαστική διαβούλευση με τους φορείς και την κοινωνία του Θερμαϊκού για την σωστή αξιοποίηση του χώρου, αλλά και να συνταχθεί μία ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη μελέτη αξιοποίησης των αθλητικών και πολιτιστικών εγκαταστάσεων του ΚΑΠΠΑ 2000 και της γύρω έκτασης, προς όφελος πρωτίστως των ΑΜΕΑ και των κατοίκων του Δήμου.

Όταν το σινεμά ευώδιαζε επανάσταση

■ ΤΟΥ **Βασίλη Κεχαγιά***

Ο ι αρχές του εικοστού αιώνα ζητούσαν απάντηση στην έκρηξη της βιομηχανικής επανάστασης της προηγούμενης εκατονταετίας, η οποία δίχως χρονοτριβή και δισταγμό, δούλευε για την ανέγερση των καπιταλιστικών φυλακών. Η δυναμική της δε θα μπορούσε να την αφήσει ασυνόδευτη από τον απαραίτητο συμβίο, που εμπνεύστηκε από τα δόγματα της ταχύτητας και της ορμητικής κίνησης, ονόματι «φουτουρισμός». Έφτυσε να λατρευτεί ακόμη και αυτός ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος, ως εκφραστής της απαραίτητης για κάθε ριζική αναμόρφωση σύγκρουσης. Στην άκρη αυτού του γαμήλιου σύμφωνου καιροφυλακτούσε ο φασισμός. Ο Τσιακομέτι, ο Κάρα, ο Μποτσιόνι και οι άλλοι είδαν στην πατρίδα τους τον Μουσολίνι να βαπτίζει με τη σειρά του την πολιτική του ως πράξη δυναμικής αναμόρφωσης.

Λίγο παραπέρα, στη Ρωσία των κουλάκων και του τσάρου, η κυοφορούμενη επανάσταση είχε κι αυτή τη δική της έννοια να μιλήσει με το στόμα μιας τέχνης ανθρω-

ποκεντρικής και όχι «μηχανοκινούμενης». Ο κινηματογράφος, ως τη στιγμή εκείνη, προφανώς και ζευγάρωνε τέλεια με τους φουτουριστές, χάρη στην υλική του φύση, φτιαγμένη από το ανυπόμονο να τρέξει, σελλοιντ. Στα χέρια των Ρώσων πρωτοπόρων, η έβδομη τέχνη αναδεικνυόταν ως τέτοια, αφού έφευγε από την κούνια του επιστημονικού αξιοπερίεργου για να βρεθεί στην αγκαλιά μερικών φωτισμένων σκηνοθετών. Ο Αϊζενστάιν, γιος ρηξίκελευθου αρχιτέκτονα, δίπλα με τον Τζίγκα Βερτόφ, τον Πουντόβκιν, τον Ντοβζένκο, ακόμη και αυτός ο Μαγιακόφσκι συγκρότησαν μια κινηματογραφική παρέα - ομάδα, η οποία απομακρύνθηκε από τη φτώχεια της «αναπαράστασης» για να ζήσει με τον πλούτο της «σύνδεσης», δηλαδή του μοντάζ. Μέσα από τον «δυναμισμό» του, όπως έλεγαν, συναντάει κανείς τη βασική μαρξική μέθοδο της διαλεκτικής. Υψώθηκε έτσι ο απέναντι πόλος του φουτουρισμού, με πολλές αισθητικές συγγένειες, όχι όμως και ιδεολογικές. Εν τέλει, συμβαίνει συχνά αυτό, η τέ-

χνη, σε όλες της τις εκδοχές (κινηματογραφικές, εικαστικές, λογοτεχνικές) μακροημέρευσε περισσότερο από τον πολιτικό της σύντροφο, την Οκτωβριανή Επανάσταση. Ο Αϊζενστάιν βρήκε τρόπο να μεταποιήσει την παραινετική του τέχνη σε «κριτική», ο Βερτόφ πατικώθηκε, ο Μαγιακόφσκι είψε «αντίο», ψυχή τε και σώματι, κάποιοι άλλοι... προσκύνησαν τον σοσιαλιστικό ρεαλισμό. Είχε μόλις γεννηθεί το αδερφάκι της ρωσικής πρωτοπορίας. Ίσως τερατογένεση, όμοια με το γενιτόρά του, πατερούλη. Ευτυχώς, όμως, ο,τι ζύμωσε τα καλύτερα όνειρα, που μπορούν να... ξυπνήσουν τον αδικημένο, εξακολουθεί να φωτίζει την κινηματογραφική επανάσταση, αντίθετα με το πολιτικό σκότος, το οποίο σκεπάζει δεκαετίες τώρα τη Ρωσία. Μια σύγχρονη γενιά Ρώσων δημιουργών, με προεξάρχοντα τον Ζβιαγκίντσεφ, μας πείθει ότι όλα μπορούν να ξαναρχίσουν...

* Ο Βασίλης Κεχαγιάς είναι κριτικός κινηματογράφου, δημοσιογράφος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
Παρασκευή 29/9, ώρα 20.00 • Ο Βασίλης Κεχαγιάς, κριτικός Κινηματογράφου – δημοσιογράφος, προλογίζει με θέμα «Όταν ο κινηματογράφος ευώδιαζε επανάσταση». • Ο ποιητής Γιάννης Βρεττός, διαβάζει το ποίημα του Ανδρέα Εμπειρίκου «ΕΕ-ΕΕ-ΕΕ-ΕΡ Ρωσία». Τον συνοδεύει ο καθαρίστης Θανάσης Πίτσας. • Προβολή του αραιοσυρμηματικού ντοκιμαντέρ «Ο άνθρωπος με την κινηματογραφική μηχανή» του Τζίγκα Βερτόφ (1929), 60'. Η ταινία θα προβληθεί με τη συνοδεία ζωντανής μουσικής.	Κυριακή 01/10, ώρα 20.00 • Ο Γιάννης Μπίλς, ιστορικός τέχνης του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, παρουσιάζει την περίφημη «Συλλογή Κωστάκη» με έργα της Ρωσικής πρωτοπορίας. Θα προβληθεί σχετικό video. • Ο συγγραφέας Ισίδωρος Ζουργός, διαβάζει αποσπάσματα, που αναφέρονται στην περίοδο της Οκτωβριανής Επανάστασης, από το τελευταίο του ιστορικό μυθιστόρημα «Λίγες και μια νύχτες». • Μικρό μουσικό δράμα με τον καθαρίστη, Γιώργο Κουκουμπέτη. • Προβολή του «Θαμμένου» για 80 περίπου χρόνια εξαιρετικού ντοκιμαντέρ «Από τον Τσάρο στον Λένιν», του αμερικανού σκηνοθέτη Χέρμαν Αξελμάν (1938-70).
Σάββατο 30/9, ώρα 20.00 • Ο Χρήστος Λάσος, εκπαιδευτικός – οικονομολόγος, προλογίζει με θέμα: «Τα μινύματα της Οκτωβριανής Επανάστασης σήμερα». • Ο ποιητής – εκδόχης του περιοδικού ΕΝΕΚΕΝ, Γιώργος Παννιόπουλος, διαβάζει: «Συμβουλές ενός θεατή», του Βλαντίμιρ Πίτερ Λένιν. Τον συνοδεύει με φασκίτο, η Μαρίνα Ηλιοπούλου, ευλακτικό μέλος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης. • Προβολή του ντοκιμαντέρ «Η Φεβρουαριανή Επανάσταση» (1964), 17', παραγωγή του Β.Β.Σ. • Προβολή του θρυλικού έργου του μεγάλου Σεργκέι Αϊζενστάιν «Θωρακικό Ποτάμι», (1925), 90' για ταπεινά σταθμός στον παγκόσμιο κινηματογράφο.	Δευτέρα 02/10, ώρα 20.00 • Ο πανεπιστημιακός Σπύρος Μαρκέτος, προλογίζει με θέμα: «Η μνήμη της επανάστασης μέσα από την τέχνη». • Ο συγγραφέας Βασίλης Τσιράκης, διαβάζει αποσπάσματα από το τελευταίο του ιστορικό μυθιστόρημα, «Τα χρόνια ανάμεσα», που αναφέρονται στην περίοδο της Οκτωβριανής Επανάστασης. • Μικρό μουσικό δράμα. • Προβολή επιλέκτου ανέκδοτου κινηματογραφικού υλικού της περιόδου της επανάστασης, από το αρχείο του σκηνοθέτη Τάσου Ψορρά. • Προβολή του αραιοσυρμηματος του Αλεξάντερ Ντοβζένκο «Η ΓΗ», Ένα υπέροχο υπόμνημα εν κινήσει.....

με την υποστήριξη του Κέντρου Μελετών για το Σινεμά (ΚΕ.ΜΕ.Σ.)

Στην Λίβουσα «Ι. Μανωλεδάκης» θα λειτουργεί έκθεση βιβλίου

03 η άλλη Θεσσαλονίκη



Σκουριές: Νίκη του κινήματος σε μια δίκη ορόσημο

■ του **Στέλιου Νικητόπουλου** *

«**Ε**ίναι θλιβερό μια τοπική κοινωνία να δικάζεται. Το δικαστήριο θεωρεί ότι εκφράζει το σύνολο της κοινωνίας. Ομόφωνα κηρύσσει αθώους τους κατηγορούμενους». Η απόφαση αυτή του μικτού ορκωτού κακουργιοδικείου Θεσσαλονίκης για την υπόθεση του δημαρχείου Αριστοτέλη, όπως την ανακοίνωσε η πρόεδρος του δικαστηρίου, αποτελεί όχι απλά μία νίκη του κινήματος ενάντια στην εξόρυξη χρυσού, αλλά και μία παρακαταθήκη για τις άλλες δύο κακουργηματικές δίκες, που θα γίνουν επίσης στη Θεσσαλονίκη, αλλά και για πλήθος άλλων δικών στον Πολύγυρο. Το κατηγορητήριο

εναντίον της τοπικής κοινωνίας κατέρρευσε και αποδείχτηκε μία μεθοδευμένη προσπάθεια κατασκευής ενόχων από το σύστημα που υπηρετεί την Eldorado και καταστρέφει τη Χαλκιδική.

Στο άκουσμα της απόφασης του δικαστηρίου ο κόσμος που είχε κατακλύσει την αίθουσα ξέσπασε σε χειροκροτήματα, ζητωκραυγές και συνθήματα: «Με ΜΑΤ, βία και καταστολή, χρυσάφι δεν θα πάρετε απ' τη Χαλκιδική», «Το πάθος για τη λευτεριά είναι δυνατότερο απ' όλα τα κελιά», «Εδώ δεν είναι Καναδάς, δεν είναι Eldorado, εδώ είναι ο τόπος μας και κάνουμε κουμάντο». Οι κατηγορούμενοι μίλησαν για τον αγώνα τους ενάντια στην εξόρυξη και ενάντια στην καταστροφή του τόπου. Η εισαγγελέας πρότεινε την απαλλαγή τους τονίζοντας πως δεν προέκυψε ότι τέλεσαν

τις κακουργηματικές πράξεις που τους αποδίδονται. Δεν αθώωθηκαν μόνο 20 κάτοικοι της Χαλκιδικής, αποδείχτηκε η στημένη βιομηχανία διώξεων. Ο 21ος κατηγορούμενος ήταν ανήλικος όταν έγινε η διαμαρτυρία στο δημαρχείο Ιερισσού και θα δικάσσει στο μονομελές ανηλίκων Πολυγύρου. Οι κάτοικοι δικάστηκαν μετά από μηνυτήρια αναφορά του τότε δημάρχου Αριστοτέλη, Χρήστου Πάχτα. Με το βούλευμα με το οποίο παραπέμφθηκαν σε δίκη κατηγορήθηκαν για κατασκευή, προμήθεια, κατοχή και χρήση εκρηκτικών υλών. Ο κόσμος από νωρίς άρχισε να έρχεται στα δικαστήρια Θεσσαλονίκης για να εκδηλώσει την αλληλεγγύη του στους διωκόμενους. Όταν άρχισε η δίκη η αίθουσα ήταν ασφυκτικά γεμάτη από κατοίκους της Χαλκιδικής, αγωνιστές του κινήματος και αλληλέγγυους σε αυτόν τον μεγάλο αγώνα, με αποτέλεσμα αρκετοί να παραμείνουν στους διαδρόμους. Όταν εμφανίστηκε ο πρώην δήμαρχος Χρήστος Πάχτας που έχει κινήσει και τη διαδικασία διώξεων, ακούστηκαν αποδοκιμασίες. Κανένας από τους μάρτυρες δεν αναγνώρισε τους κατηγορούμενους ως υπαίτιους επεισοδίων ενώ ο πρώην δήμαρχος, Χρήστος Πάχτας, κατέθεσε ότι δεν είδε κανέναν κατηγορούμενο να δημιουργεί επεισόδια, καθώς ήταν μέσα στο δημαρχείο, αλλά ότι είχε πληροφόρηση από τρίτα άτομα που δεν κατονόμασε γιατί είπε ότι θέλουν να κρατήσουν την ανωνυμία τους. Προκάλεσε έτσι την έντονη αντίδραση της έδρας καθώς πλέον γινόταν σαφές ότι μία κοινωνία σέρνεται στα δικαστήρια με σαθρό κατηγορητήριο. Ένας μάρτυρας κατηγορίας ομολόγησε ότι του έδωσαν «τυποποιημένες» τις καταθέσεις. Όταν τον ρώτησαν ποιος τις έδωσε, είπε «δεν θυμάμαι». «Στα πρακτικά φαίνεται ότι καταθέσατε 13 άτομα το ίδιο λεπτό. Σε στικάκι τις δώσατε τις καταθέσεις;» ρώτησε κάποια στιγμή η υπεράσπιση για τις

Το κατηγορητήριο εναντίον της τοπικής κοινωνίας κατέρρευσε και αποδείχτηκε μία μεθοδευμένη προσπάθεια κατασκευής ενόχων από το σύστημα που υπηρετεί την Eldorado και καταστρέφει τη Χαλκιδική

τυποποιημένες καταθέσεις. «Δεν είδα κανέναν να πετάει καπνογόνα ή μολότοφ» είπε άλλος μάρτυρας κατηγορίας. Στο βήμα, ενάντια στους διωκόμενους, κατέθεσε ένας διμοιρίτης των ΜΑΤ που δεν αναγνώρισε κανέναν κατηγορούμενο. Ο υποτιθέμενος εμπρησμός του δημαρχείου ήταν απλώς στρακαστρούκες. Ένας πυροσβέστης κατέθεσε ότι δεν κλήθηκε καν η υπηρεσία της Πυροσβεστικής! «Δεν είμαστε ποινικοί εγκληματίες. Είμαστε ενάντια στους χρυσοθήρες και για αυτό μας κυνηγούν» είπε ένας κατηγορούμενος. «Είμαι εδώ γιατί έχω θέση και άποψη ενάντια στην εξόρυξη και στην καταστροφή του τόπου μου. Δικάζομαι γιατί θέλουν να βουλώσουν το στόμα μου» είπε ένας άλλος κατηγορούμενος. Συνήγοροι υπεράσπισης τόνισαν: «Έχουν στοχοποιηθεί και διώκονται 500 άνθρωποι οι οποίοι αντιδρούν για την καταστροφή της υγείας, του νερού και της ζωής των παιδιών τους. Προσπάθησαν να φιμώσουν τον κόσμο ώστε να μην αναφέρεται στην αντίθεσή του στην εξόρυξη. Είναι τραγικό να στήνεται βιομηχανία διώξεων κατά της κοινωνίας». «473 άτομα από την ευρύτερη περιοχή έχουν βρεθεί ενώπιον δικαστηρίων. 78 σε βαθμό κακουργήματος. Έξι προσωρινά κρατούμενοι. Γιατί έπρεπε να καμφθεί το φρόνημα στην περιοχή».

Ιδιαίτερη αίσθηση προκάλεσε η αγόρευση συνηγόρου υπεράσπισης που είπε: «Η πταισματοδίκης Αρναίας δέχτηκε να μπουν όλοι μαζί μέσα και να δώσουν προτυπωμένες καταθέσεις. Η πταισματοδίκης δεν ρώτησε τους μάρτυρες κατηγορίας ούτε καν αν γνωρίζουν αυτούς που κατηγορούν. Ακόμη και οι δοσίλογοι στην κατοχή, αυτούς που υποδείκνυαν στους Γερμανούς τους γνώριζαν. Αυτοί που κατηγορήσαν τους 21 δεν τους γνώριζαν καν. Δεν είμαστε σε κράτος Δικαίου. Είμαστε σε μία τρύπα του κράτους Δικαίου που λέγεται Χαλκιδική».

Η υπεράσπιση ζήτησε να ασκηθεί δίωξη στους μάρτυρες κατηγορίας και να υποχρεωθούν σε υλική αποζημίωση.

Η δίκη 26 κατοίκων για την κινητοποίηση στον Λάκκο Καρατζά των Σκουριών τον Μάιο του 2013 και για περιστατικά που έλαβαν χώρα και στη Μ.Παναγία καθώς και στην ευρύτερη περιοχή της Ιερισσού Χαλκιδικής από τις αρχές Μαΐου μέχρι και τις 25 Αυγούστου 2013, αναβλήθηκε από το τριμελές εφετείο κακουργημάτων Θεσσαλονίκης για τις 10 Μαΐου του 2018. Η επόμενη κακουργηματική δίκη 21 κατοίκων, με κατηγορίες για τον εμπρησμό του εργοταξίου των Σκουριών, θα γίνει στις 9 Νοεμβρίου, επίσης στη Θεσσαλονίκη.

*Ο Στέλιος Νικητόπουλος είναι δημοσιογράφος στην ΕΡΤ3

EPT open

www.ertopen.com
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΦΩΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
106.7 FM

04 πολιτισμός



Όταν ο Σηκουάνας βάφτηκε κόκκινος

Για την ταινία *120 χτύποι το λεπτό*, του Ρομπέν Καμπιγιό

■ της **Ιφιγένειας Καλαντζή***

Τρίτη σκηνοθετική δουλειά του Ρομπέν Καμπιγιό, η βραβευμένη στις Κάννες ταινία *120 χτύποι το λεπτό* ακολουθεί την κοινωνικοπολιτική σχολή που εδράζει στον Κεν Λόουτς και στον ωμό ρεαλισμό του ρουμάνικου σινεμά, με τους διαλόγους στο επίκεντρο της κινηματογραφικής δημιουργίας, ως εργαλείο παραγωγής πολιτικής σκέψης.

Διπλάσιοι περίπου των χτύπων της καρδιάς, οι 120 χτύποι το λεπτό στον τίτλο αντιστοιχούν στον μέσο όρο ρυθμού δημοφιλών τραγουδιών, που όπως έχει παρατηρηθεί, συγχρονίζεται άψογα με το ανθρώπινο τέμπο, επηρεάζοντας τη διακύμανση των συναισθημάτων.

Τοποθετημένη το 1990, εν μέσω έκρηξης του AIDS, με νεαρά θύματα όσους δεν ακολουθούν το «φυσιολογικό», κατά τα ΜΜΕ, μοντέλο σεξουαλικών προτιμήσεων, η ταινία επικεντρώνεται στην ερωτική σχέση και τους αγώνες κατά του AIDS, του Νατάν (Αρνό Βαλουά), άρτι ενταγμένου στην οργάνωση ACT UP Παρισιού, με τον δυναμικό 26χρονο οροθετικό Σον (Ναυέλ Περέζ-Μπισκαγιάρ).

Από την πρώτη σκηνή παρακολουθούμε, σαν σε ντοκιμαντέρ, τις συνελεύσεις της ακτιβιστικής ομάδας στο πανεπιστημιακό αμφιθέατρο, με διαλόγους φορτισμένους με το πολιτικό σημαινόμενο, όπως και στην ταινία *Ανάμεσα στους τοίχους*, του Λοράν Καντέ, όπου σεναριογράφος ήταν ο Καμπιγιό. Με σεβασμό στη διαλεκτική των δημοκρατικών διαδικασιών, οι μορφές αγώνα, τα αιχμηρά συνθήματα και οι προκλητικές αφίσες συνδιαμορφώνονται μέσα από αντιπαραθέσεις, που αποκαλύπτουν διαφορετικούς χαρακτήρες, έρωτες και αντιπάθειες, ενώ ανακοινώνονται νέες θεραπείες. Κυρίως όμως γίνεται αισθητή η απελπιστική φούρια ανθρώπων δίχως χρόνο ζωής, που τα δίνουν όλα, ζώντας έντονα τα πάντα.

Στα χέρια ενός πολιτικοποιημένου σκηνοθέτη,

το επερχόμενο τέλος δεν έχει γεύση απόγνωσης, σε αντίθεση με το αυτοκαταστροφικό σλόγκαν «Ζήσε γρήγορα, πέθανε νέος» του περιθωριακού τρίπτυχου «σεξ-ναρκωτικά-ροκ εν ρόλ». Εδώ, κυριαρχεί ένα αγωνιστικό όραμα ανατροπής, με συλλογική διεκδίκηση που εμπεριέχει προ-επαναστατική διάσταση σε μικρή κλίμακα. Ενωμένοι σε μια πολιτική συλλογικότητα, οι γεμάτοι ερωτικό πάθος νέοι της ταινίας αγωνίζονται, ψυχή τε κα σώματι, να ανοίξουν το θέμα, από πρόβλημα μιας κακότυχης μειοψηφίας, σε ζήτημα δημόσιας υγείας, διεκδικώντας σωστή ενημέρωση, μέτρα πρόληψης και άμεσα προσιτή θεραπεία. Με σύνθημα «σιωπή=θάνατος, δράση=ζωή», αντιδρούν δυναμικά στην εγκληματική αδιαφορία της Πολιτείας και κατεβαίνουν στον δρόμο, προτάσσοντας ως αφοπλιστικό όπλο το λαβωμένο κορμί τους.

Ανακαλώντας τον ριζοσπαστικοποιημένο ακτιβισμό του '70, σε σκηνές που κινηματογραφούνται με αμεσότητα, όπως στην ταινία *Μετά τον Μάη* (2013), του Ολιβιέ Ασαγιάς, η κάμερα καταγράφει από κοντά τις δράσεις της ACT UP. Μπουκάρουν στα γραφεία φαρμακευτικών εταιριών, λερώνοντας τα πάντα με κόκκινη μπογιά σαν αίμα, μοιράζουν ενημερωτικά φυλλάδια και προφυλακτικά στα σχολεία και διακόπτουν συνέδρια και ομιλίες, αντιμετωπίζοντας άγρια καταστολή και συλλήψεις. Παράλληλα, διοργανώνουν τις περίφημες «γκέι πράνιντ» παρελάσεις, με χρώματα, ερωτισμό, χορό και μουσική, ξορκίζοντας τον θάνατο με τις πολύβουες σφυρίχτρες, ενώ διασκεδάζουν χορεύοντας ασταμάτητα με εκκωφαντική μουσική στα κλαμπ, με όση ενέργεια τους έχει απομείνει, σε σκηνές με αργή κίνηση, δίχως λόγια.

Με την ορμητική ματιά ενός κινηματογραφικού ρεαλισμού που δανείζεται στοιχεία από το σινεμά-βερίτέ και το ντοκιμαντέρ, η ταινία αποτυπώνει έναν ισχυρό συναισθηματικό

αντίκτυπο, με αεικίνητη κάμερα στον ώμο, τοποθετημένη στον πυρήνα του συγκεκριμένου πολιτικοποιημένου περίγυρου, που καταγράφει τότε σε λήψεις διαρκείας, από τον έναν στον άλλον, τότε μέσα από κοφτά, πολύ κοντινά πλάνα, τον πολιτικό λόγο που εμπεριέχεται στους διαλόγους, με ηλεκτρισμένες ερμηνείες, νεανικά πρόσωπα και εφηβικά σώματα σε πρώτο πλάνο. Ακολουθώντας τα σκηνοθετικά διδάγματα του αγωνιστικού '70, δημιουργείται μια συνέχεια από το παρόν της ταινίας (1990) μέχρι σήμερα, που γυρίστηκε η ταινία, μια εποχή ακυρωμένων αγώνων σε αναμονή.

Στα χνάρια του Αμπντελατίφ Κεσίς, που με αφορμή την ταινία του Η Ζωή της Αντέλ (2013) είχε δηλώσει, εν μέσω αραβικής άνοιξης, πως «Μια επανάσταση δεν μπορεί παρά να είναι και σεξουαλική», ο Καμπιγιό επιμένει στην άρρητη σύνδεση επαναστατικής διεκδίκησης και ελευθεριακής σεξουαλικότητας.

Αντίστοιχες συγκλονιστικές σκηνές με τον ετοιμοθάνατο πρωταγωνιστή στο νοσοκομείο έχουν αποτυπωθεί εδώ και σχεδόν τρεις δεκαετίες σε ντοκιμαντέρ, με συντρόφους και συγγενείς που ξεπροβοδίζουν τους δικούς τους, στο τελικό στάδιο αυτής της εκφυλιστικής ασθένειας, αλλά και σε μυθοπλασία, δίνοντας έμφαση στην κυρίαρχη μοιρολατρική αισθητική θυματοποίησης των ασθενών. Δημοφιλή παραδείγματα το εμπορικό *Φιλάδελφεια* (Τζόνθαν Ντέμι/1993), με τον Τομ Χανκς και το πιο «ανεξάρτητο» *Dallas Buyers Club* (Ζαν-Μαρκ Βαλέ/2013), με τον Μάθιου Μακόνάχι, χαρίζοντας οσκαρικές ερμηνείες σε αβανταδόρικούς, μη ερωτικούς ρόλους. Αντιθέτως, βασισμένος σε προσωπικές εμπειρίες, ο Καμπιγιό προσπάθησε με ειλικρίνεια να ανατρέψει την εικόνα των απισχασμένων ασθενών του AIDS, ενισχύοντας το τέλος της ταινίας του με ελπιδοφόρα αγωνιστική διάσταση και σεξουαλική ορμή ζωτικής σημασίας, που θυμίζει έντονα τη λησμονημένη γαλλική

ταινία *Άγριες Νύχτες* (1992), του Συρίλ Κολάρ, που πέθανε από AIDS στα 35 του.

Το πολιτικό στίγμα της ταινίας αποκρυσταλλώνεται στην πρώτη νυχτερινή νεκρώσιμη πομπή μαύρων φέρετρων στους δρόμους του Παρισιού, για τον νεαρό φοιτητή Ιστορίας, με την εκτός κάδρου αναφορά στα οδοφράγματα, στους ίδιους δρόμους, κατά τη διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης του Φεβρουαρίου του 1848, που έβαλε οριστικό τέλος στην Ιουλιανή Μοναρχία και απετέλεσε τη «σπίθα» σειράς επαναστάσεων ανά την Ευρώπη.

Στη συνέντευξη τύπου στην Αθήνα, προσκεκλημένος στις 23ες Νύχτες Πρεμιέρας, ο Καμπιγιό δήλωσε πως υπήρξε μέλος της ACT UP Παρισιού το 1992, ως 20χρονος ομοφυλόφιλος που είχε χάσει τον σύντροφό του από AIDS και τόνισε πως η ημιβιογραφική αυτή ταινία αποτελεί συλλογικό αυτόπορτρέτο του, αποσκοπώντας να δώσει νέα οπτική στη σημερινή, αποκλειστικά διαδικτυακή ριζοσπαστικοποίηση της νεολαίας, γιατί πολιτικός αγώνας μονάχα με ιδέες δεν γίνεται. Η διεκδίκηση απαιτεί την ενσάρκωση των αγώνων σε πραγματικό τόπο και χρόνο, με τους νέους ξανά στους δρόμους. Το 1990, πρόσθεσε, προσπαθούσαν να αποπολιτικοποιήσουν το AIDS, ένα καυτό ζήτημα δημόσιας υγείας. Σήμερα, ο Μακρόν θεωρεί όλη τη Γαλλία μια ιδιωτική επιχείρηση προσπαθώντας να αποπροσανατολίσει, αποπολιτικοποιώντας την οικονομία... Κλείνοντας, τόνισε πως το απότομο μοντάζ, δίχως σκηνές μετάβασης, ενισχύει την ένταση μιας ζωής στα άκρα, από τις συνελεύσεις, στις πορείες. Σε μικρές δόσεις, η απλή μουσική σύνθεση του Αρνό Ρεμποτινί δίνει το τέμπο, μέσα από τρεις κατιούσες νότες, παράλληλα με χορευτικές ρυθμικές χάουζ συνθέσεις του. Την ταινία ωστόσο στοιχειώνει το ρεμίζ του εμβληματικού τραγουδιού της γκέι κοινότητας του '80 «smalltown boy» των Bronski Beat, που ακολουθεί τις συμβολικές πένθιμες εικόνες με τα κοκκινισμένα νερά ενός αιματοβαμμένου Σηκουάνα.

* Η *Ιφιγένεια Καλαντζή* είναι θεωρητικός-κριτικός κινηματογράφου
ifigenia.kalantzi@gmail.com

04 πολιτισμός/πρόσωπα

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΓΙΑΝΝΙΣΗΣ, συγγραφέας

Η ισορροπία ανάμεσα στο καλό και το κακό είναι δική μας επιλογή

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ **Κώστα Στοφόρο**

Το *Μίσος*, το *Κάστρο*, *Ο χορός των νεκρών*. Είναι τα τρία μυθιστορήματα του Βαγγέλη Γιαννίση, με ήρωα τον επιθεωρητή Άντερς Οικονομίδα, τα οποία διαδραματίζονται στη σχεδόν άγνωστη πόλη -για τους περισσότερους από εμάς- το Έρεμπρο της Σουηδίας. Και τα τρία κυκλοφορούν από τις εκδόσεις «Διόπτρα».

Από το πρώτο μυθιστόρημα που έπιασα στα χέρια μου ομολογώ ότι με συνάρπασε τόσο η πλοκή, όσο και η προσωπικότητα αυτού του Ελληνοσουηδού επιθεωρητή, τον οποίο θεωρώ μια από τις πιο ενδιαφέρουσες μορφές της σύγχρονης αστυνομικής λογοτεχνίας.

Όμως, δεν είναι μόνο αυτά τα δυο που χαρακτηρίζουν την προσέγγιση του νεαρού συγγραφέα. Οι πολιτικές

αναφορές και ο στιγματισμός της ακροδεξιάς που αναδύεται -ή μάλλον έχει αναδυθεί- σε όλη την Ευρώπη, δίνονται με τον πλέον γλαφυρό τρόπο. Όπως αναδεικνύεται και η διαπλοκή της πολιτικής εξουσίας.

Στο στόχαστρο του Γιαννίση και η αστυνομία: Ο Άντερς Οικονομίδα αποτελεί την εξαίρεση σε μια σφηκοφωλιά που μόνο το κυνήγι του εγκλήματος δεν έχει στο μυαλό της. Η αστυνομική εξουσία και οι άνθρωποι που την απαρτίζουν χρησιμοποιούν κάθε μέσο για να κρατήσουν τη θέση και να επεκτείνουν την επιρροή τους... Πολλά ήταν τα ερωτήματα που έρχονταν στο μυαλό μου και όταν συνάντησα τον συγγραφέα σε μια παρουσίαση βιβλίου σκέφτηκα πως θα άξιζε να μοιραστεί κάποιες σκέψεις μαζί μας κι έτσι προέκυψε αυτή η συνέντευξη.

Γιατί επιλέγετε τη Σουηδία ως τόπο δράσης των μυθιστορημάτων σας; Παίζει ρόλο η «σκανδιναβική σχολή» αστυνομικού μυθιστορήματος ή είναι κάτι βαθύτερο;

Η επιλογή της Σουηδίας ήταν «μοιραία», μιας και όταν ο Άντερς με επισκέφτηκε για πρώτη φορά, διένυα τους πρώτους μήνες της διαμονής μου στη χώρα. Επίσης, το Έρεμπρο είναι μία πόλη ανεξερευνήτη, όσον αφορά στην αστυνομική λογοτεχνία και ως νέος κάτοικός του, σκέφτηκα ότι θα μπορούσε να αποτελέσει τον

τόπο μίας ιστορίας. Το *Μίσος* κατά κάποιον τρόπο αποτέλεσε ένα ερωτικό γράμμα προς μία πόλη με την οποία είμαι αθεράπευτα ερωτευμένος.

Θα γράφατε ένα «ελληνικό» μυθιστόρημα;

Μπορώ να απαντήσω με βεβαιότητα μόνο για αυτή τη φάση της ζωής μου: σίγουρα όχι. Οι ιστορίες που έχω στο μυαλό μου αυτή τη στιγμή δεν θα μπορούσαν να σταθούν στα γνώριμα ελληνικά μέρη δίχως να προκαλέσουν ένα σήκωμα του φρυδιού από τους αναγνώστες. Θα ήταν παράταιρες, όπως ένας άνθρωπος ντυμένος ζεστά, με γούνινο παλτό, σε μία παραλία στη μέση του καλοκαιριού. Υπάρχουν συγγραφείς, οι οποίοι ξέρουν να ενσωματώνουν καταπληκτικά τον ελληνικό χώρο στις ιστορίες τους, φοβάμαι ωστόσο ότι για την ώρα δεν θα μπορούσα να το κάνω. Στο μέλλον ίσως. Σίγουρα δεν θέλω να αποκλείσω την πιθανότητα.

Ποια δικά σας στοιχεία έχει ο ήρωάς σας ο Άντερς Οικονομίδα;

Και οι δυο μας προσπαθούμε να βρούμε το νόημα της ζωής ψάχνοντας για ένα σημείο ισορροπίας σε έναν χαώδη

κόσμο. Και οι δύο αγαπάμε υπερβολικά τον καφέ και προσπαθούμε να φανούμε χρήσιμοι στο κοινωνικό σύνολο, κάνοντας όσο το δυνατόν καλύτερα αυτό στο οποίο πιστεύουμε ότι είμαστε ικανοί. Μοιραζόμαστε μία αρβανίτικη καταγωγή, η οποία μας κάνει πεισματάρηδες σε βαθμό παρεξηγήσεως. Και (παρόλο που δεν φαίνεται στα βιβλία) είμαστε και οι δύο πληγωμένοι Παναθηναϊκοί.

Είναι έντονες οι πολιτικές αιχμές στα μυθιστορηματά σας. Κύριος στόχος σας η ανάδυση της ακροδεξιάς, αλλά κριτικάρετε και το σημερινό μοντέλο κοινωνίας, τη διαπλοκή και τη διαφθορά. Πώς επιλέξατε έναν τέτοιο δρόμο;

Δεν θα έλεγα πως είναι θέμα επιλογής. Το έγκλημα υπάρχει σε έναν κόσμο ο οποίος έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Σκοπός μου δεν είναι τόσο να τα αναδείξω, ούτε να τα σχολιάσω «διδασκτικά», περνώντας στον αναγνώστη την κοσμοθεωρία μου. Δρω περισσότερο ως καμεραμάν, ο οποίος βιντεοσκοπεί μία ιστορία και από εκεί και πέρα ο αναγνώστης βγάζει τα δικά του συμπεράσματα. Κρίνοντας από την εμπειρία μου ως αναγνώστης, εννιά στις δέκα φορές βλέπουμε αυτό που θέλουμε να δούμε, βάσει των δικών μας αντιλήψεων όσον αφορά στο πώς λειτουργεί ή το πώς θα πρέπει να λειτουργεί ο κόσμος.



«Εννιά στις δέκα φορές βλέπουμε αυτό που θέλουμε να δούμε, βάσει των δικών μας αντιλήψεων όσον αφορά το πώς λειτουργεί ή το πώς θα πρέπει να λειτουργεί ο κόσμος»

Δεν είναι ψυχοφθόρα η διαδικασία ανάλυσης της προσωπικότητας ενός δολοφόνου ή η περιγραφή ενός εγκλήματος;

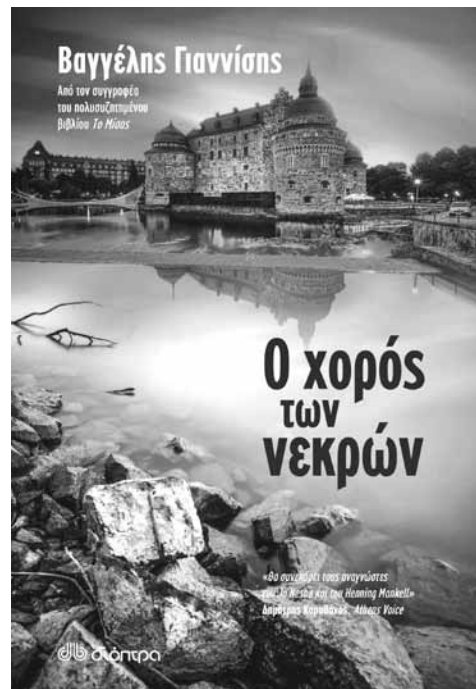
Είναι δύσκολη, αλλά όχι ψυχοφθόρα. Δύσκολη, επειδή πάντοτε το να μπαίνεις στα παπούτσια του άλλου είναι μία διαδικασία που σε βγάζει από τον ασφαλή σου χώρο. Ωστόσο πάντοτε υπάρχει η αποστασιοποίηση. Μέσα σε όλους υπάρχει το κακό -και αυτό δεν είναι κάτι που πρέπει να μας φοβίζει. Και αυτό επειδή η ισορροπία ανάμεσα στο καλό και το κακό μέσα μας, ποιο από τα δύο στοιχεία υπερισχύει, είναι πάντοτε επιλογή μας.

Ο πραγματικά ελεύθερος άνθρωπος δεν φοβάται αυτή την ελευθερία επιλογής που βρίσκεται μπροστά του κάθε μέρα, κάθε στιγμή. Την

αποδέχεται και καθημερινά κάνει μία ενσυνείδητη επιλογή: να μην υποκύψει στα ένστικτά του και να πράξει το σωστό.

Θα διαβάσουμε και άλλες περιπέτειες του Άντερς Οικονομίδα στο προσεχές μέλλον;

Υπάρχει υλικό για ακόμα μία τριλογία με πρωταγωνιστή τον Άντερς στο σύμπαν του Έρεμπρο. Σιγά - σιγά οι ιστορίες αυτές βγαίνουν στο χαρτί. Φαντάζομαι πριν από την ολοκλήρωση του έκτου βιβλίου, θα πρέπει να πάρω αποφάσεις για το μέλλον του Άντερς, ωστόσο για την ώρα η σκέψη αυτή βρίσκεται αρκετά πίσω στο μυαλό μου. Θα βγει στο προσκήνιο όταν έρθει η ώρα. Προς το παρόν, απολαμβάνω τη δημιουργία των επόμενων ιστοριών.





■ του Κώστα Λιβιεράτου

Δεν υπάρχει πόλη χωρίς θέατρο. Δεν υπάρχει πολιτική χωρίς πολιτισμό. Ούτε πολιτισμός χωρίς φύση. Δεν υπάρχει λόγος χωρίς πάθος. Και δεν υπάρχει αντίσταση χωρίς θυμό

Λόγος, θυμός, πολιτισμός

1 Αν προσέξει κανείς τις επιφυλλίδες συντηρητικών δημοσιογράφων και δημοσιολόγων τα τελευταία χρόνια, θα διακρίνει ένα βασικό δίπολο που οργανώνει τη σκέψη τους: από τη μια ο *λόγος* (και η λογική, η σωφροσύνη, η σοβαρότητα) που επαγγέλλονται, από την άλλη το *θυμικό* (και ο θυμός, η αγανάκτηση, η εξαλλοσύνη) που κατακεραυνώνουν. Ο πρώτος πόλος είναι η ευλογία που σώζει τη χώρα ή τον κόσμο από τη συμφορά στην οποία τη σπρώχνει ο δεύτερος. Ο πρώτος, λένε, έλκει την καταγωγή του από το διαφωτισμό, αρχαίο και νεότερο, και επιδιώκει τον εκσυγχρονισμό, ενώ ο δεύτερος κρατάει από το ρομαντισμό και την παράδοση και ξεπέφτει στο λαϊκισμό. Δύσκολο βέβαια να πάει κανείς εν γνώσει του κόντρα στη λογική. Κι έπειτα η ανάδυση του λόγου μέσα από το μύθο είναι μια κοσμοϊστορική πολιτισμική εξέλιξη που δεν μπορεί να εξεταστεί εδώ. Περι-ορίζομαι σε μια κάπως ειδικότερη όψη: τη σχέση του λόγου με την εξουσία, τη μεσολάβησή του δηλαδή στη σχέση των (λίγων) αρχόντων προς τους (πολλούς) αρχόμενους. Η σχέση αυτή διέπει βέβαια όλες τις διαιρεμένες ιστορικές κοινωνίες (ταξικές ή άλλες), για την ακρίβεια, συνιστά αυτή η ίδια το γεγονός της διαίρεσης, συνήθως στη βάση της ωμής δύναμης. Μπορούμε να πούμε, πολύ σχηματικά, πως η ιδιαιτερότητα του Δυτικού πολιτισμού είναι ότι παρέχει και μια άλλη βάση σ' αυτή τη σχέση, το

το οποίο έρχεται να διαφοροποιήσει και να εξωραΐσει. Εδώ ακριβώς εμφανίζεται το θυμικό, ως ο άλλος πόλος τον οποίο θέτει στη υπηρεσία του ο λόγος για να παίξει απέναντί του τον διπλό ιδεολογικό και κατασταλτικό του ρόλο. Πηγή ανεξέλεγκτων συναισθημάτων και οριακών συμπεριφορών, είναι αυτό που ο λόγος αναλαμβάνει να το εμφανίσει ως επικίνδυνο και άρα να το ελέγξει, να το κατευνάσει, να το εξημερώσει. Κι αντίστοιχα, οι πολλοί, που παραδίδονται υποτίθεται στο θυμικό τους, είναι εκείνοι τους οποίους οι λίγοι, οι ελίτ, που εμφορούνται περισσότερο από το λόγο, παρουσιάζουν ως παραστρατημένους και (αυτο)καταστροφικούς, ώστε να τους υποτάξουν αναπόφευκτα στην εξουσία τους.

2 Όλα αυτά πρωτοπαρουσιάζονται με δραματική σαφήνεια σ' ένα από τα ιδρυτικά κείμενα του Δυτικού πολιτισμού, την *Πολιτεία* του Πλάτωνα. Δίπολα, για την ακρίβεια τρίπολα, εμφανίζονται κι εδώ, έτσι ώστε η τριμερής σύσταση της ψυχής να αντιστοιχεί στην τριμερή οργάνωση της πόλης: όπως το *λογιστικόν* (έδρα του λόγου) ελέγχει το *θυμοειδές*, που τιθασεύει με τη σειρά του το *επιθυμητικόν*, έτσι και οι φύλακες-άρχοντες διευθύνουν τους φύλακες-επίκουρους, που χαλινάγουν με τη σειρά τους τους βάνουσους δημιουργούς. Προκειμένου να ετοιμαστούν για τον κομβικό τους ρόλο στη διοίκηση της πόλης και την αστυνόμευση του ευρύτερου πληθυσμού της, οι φύλακες υποβάλλονται από παιδιά σε συστηματική αγωγή: στόχος, η μετάβαση από το ανθρώπινο ζώο στο εξημερωμένο άτομο, που έχει μάθει να απωθεί τις ακατέργαστες ψυχσωματικές εκδηλώσεις και τη ροπή προς τις καταχρήσεις και την ακολασία, επιδεικνύοντας συγκράτηση, σωφροσύνη και ευπείθεια προς τους άρχοντες. Προκύπτει έτσι ένα ολοκληρωμένο πολιτισμικό και παιδαγωγικό πρότυπο με άξονες την καταπολέμηση της δεισιδαιμονίας, τον εξορθολογισμό αντιλήψεων και συμπεριφορών, την κυριαρχία πάνω στη σωματική και την ψυχική φύση. Το ότι οι παιδαγωγικές αντιλήψεις του Πλάτωνα, όπως γίνεται φανερό κι από άλλους διαλόγους του, μπορεί να είναι πολύ πιο πλούσιες και ανοιχτές δεν αίρει τον σκληρό πυρήνα της πρότασής του, που αποκρυσταλλώνει το διαχωρισμό και την ιεραρχία ανάμεσα στα πεδία της ψυχής, την εξουσία του νου πάνω στα αισθήματα, τα πάθη και τις ορμές· κι αυτό σε συνάρτηση με μια ολόκληρη σειρά κοινωνικών διακρίσεων

που, για να εμπεδωθούν, επιστρατεύεται ένα θεμιτό *γενναίον ψεύδος*: ο μύθος ότι οι άνθρωποι είναι εξαρχής διαχωρισμένοι σε τρεις ιεραρχικές κατηγορίες με βάση την ποσότητα ευγενούς μετάλλου (χρυσού, αργύρου, χαλκού) που τους έχει δοθεί. Η ιδεολογία εμφανίζεται έτσι αλληλένδετη με την καταστολή, και ο διαφωτισμός μπλεγμένος σε μια μοιραία διαλεκτική με την κυριαρχία.

3 Το αντίπαλο δέος όλου αυτού του προγράμματος εμφανίζεται αποκρυπτικά στο τελευταίο έργο του Πλάτωνα, τους *Νόμους*. Εκεί καταφέρεται ενάντια σ' αυτό που ονομάζει επιτιμητικά *θεατροκρατία* (701α): κάτι μεταξύ δημοκρατίας και οχλοκρατίας, που το εντοπίζει μεν στο πλαίσιο της τραγωδίας, αλλά διαβλέπει την ανατρεπτική δυναμική του απέναντι σ' όλους τους «νόμους» – της μουσικής, της ψυχής, της πολιτείας. Κι αυτό επειδή πρόκειται για μια μοναδική εμπειρία, όπου η ιερή κατάνυξη και η αισθητική απόλαυση συντονίζονται με τις ριζοσπαστικές πολιτικές αξιώσεις του κοινού, του αναδυόμενου *δήμου*. Αυτή τη σημαδιακή εμπειρία απέδωσε ο Νίτσε ως τεταμένη σύνθεση δύο αντινομικών στοιχείων: του *απολλώνειου* και του *διονυσιακού*, αναβαθμίζοντας με το δεύτερο σε ασυγκράτητη ζωτική και αισθητική δύναμη τον σκοτεινό κόσμο του θυμικού και της επιθυμίας που είχε προσπαθήσει να ελέγξει ο Πλάτωνας. Κι αυτή την εναλλακτική οργάνωση του ψυχισμού έρχεται να ριζοσπαστικοποιήσει ο Κώστας Παπαϊωάννου: η μάζα, υποστηρίζει, βιώνοντας σαν διονυσιακός χορός τους τραγικούς μύθους και τα κοσμοϊστορικά συμβάντα, βρίσκει τη δύναμη να εμφανιστεί ως δήμος στην κεντρική πολιτική σκηνή και να αντιμετωπίσει ως δραματουργικό πρόβλημα την ιστορία και την εξουσία.

Βλέπουμε έτσι να διαγράφεται, μέσα από το φαινόμενο της θεατροκρατίας, η δυνατότητα μιας σύνθεσης λόγου και θυμικού διαφορετικής από κείνη που υπαγορεύει η κυρίαρχη ιδεολογία. Εδώ το έργο του Φρόντ έδωσε μια πολύτιμη θεωρητική και κλινική βάση, χαρτογραφώντας εκ νέου την ψυχή –το ασυνείδητο στη συνάρτησή του με το εγώ και το υπερεγώ– και αποκρυπτογραφώντας την κυριαρχική σχέση πολιτισμού και φύσης (εξωτερικής όσο και εσωτερικής), που έχει ασφαλώς πολλά να κάνει με τη διαγνωσμένη δυσφορία στον πολιτισμό. Μια ανάλογη δυνατότητα νέας ψυχοσύνθεσης προϋπέθεταν άλλωστε τα διάφορα καλλιτεχνικά και κοινωνι-

κά κινήματα του 20ού αιώνα (σουρεαλισμός, χιπισμός, φεμινισμός κ.λπ.), βάζοντας στο στόχαστρο τις συμβατικές πειθαρχικές ρυθμίσεις και τεχνολογίες της συμπεριφοράς και της αντίληψης.

4 Λέγεται ότι, με την εξέλιξη του καπιταλισμού και τώρα πλέον με την κρίση, οι ιστορικές αξίες και επαγγελίες του αστικού κόσμου (πρόοδος, ελευθερία-ισότης-αδελφότης, ασφάλεια, ευτυχία, αμερικάνικο όνειρο) έχουν φθαρεί ή εκπέσει ανεπανόρθωτα και δεν υπάρχει τίποτα να πάρει τη θέση τους. Υπάρχει όμως αυτό που υπήρχε πάντα: ο σκληρός πυρήνας της εξουσίας, έστω κι απογυμνωμένος πια, η σχέση αρχόντων και αρχομένων που εγχαράσσεται και νομιμοποιείται ως φυσική μέσα από το δίπολο λόγου-θυμικού. Τούτο βρίσκεται έτσι στην καρδιά της κυρίαρχης ιδεολογίας και παιδαγωγικής, και ίσως να είναι πια η ίδια η κυρίαρχη ιδεολογία, ελλείψει άλλης. Δεν είναι λοιπόν τυχαία η εκτεταμένη χρήση του και είναι φανερό ότι γύρω του διαμορφώνεται ένα κρίσιμο στρατηγικό πεδίο, όπου παίζεται σε μεγάλο βαθμό το ζήτημα της ηγεμονίας μέσα στην κοινωνία. Η ένταση με την οποία οι συντηρητικοί διανοούμενοι και δημοσιογράφοι ανέδειξαν την επικοινωνιακή «γκάφα» Μπαλάττα περί *αριστείας* δείχνει ότι δεν τους διέφυγε η εμβληματική θέση αυτής της έννοιας στο ιδεολογικό τους οπλοστάσιο – η αριστεία ως κορωνίδα του λόγου.

Το πράγμα βέβαια δεν εξαντλείται εκεί: πριν ή πέρα από τις ρητές ιδέες, κρίνεται στις άρρητες πρακτικές του πολιτισμού, που αγγίζουν βαθύτερα στρώματα της ψυχής και της ζωής. Εκεί, με το λόγο ως μέσο, υπηρετώντας δηλαδή τις επιμέρους ορθολογιστικές σκοπιμότητές τους, τα υποσυστήματα του Συστήματος (μέσα επικοινωνίας, πολιτιστική βιομηχανία, διαφήμιση, δημόσιες σχέσεις) αποικίζουν το θυμικό και χειραγωγούν τις επιθυμίες των ανθρώπων. Απέναντί τους δεν αρκούν θέσεις και προγράμματα· χρειάζονται κορμιά και πρόσωπα με ορμές, επιθυμίες κι εκφραστικές χειρονομίες, γέλια, σιωπές και ρεμβασμούς· χρειάζονται μύθοι και γιορτές και γητείες και προφητείες, που αντιστέκονται στη μονοκρατορία του λόγου και στους ιδεοψυχαναγκασμούς του διοικούμενου κόσμου.

Δεν υπάρχει πόλη χωρίς θέατρο. Δεν υπάρχει πολιτική χωρίς πολιτισμό. Ούτε πολιτισμός χωρίς φύση. Δεν υπάρχει λόγος χωρίς πάθος. Και δεν υπάρχει αντίσταση χωρίς θυμό.



04 πολιτισμός & βαρβαρότητα του Ηρόστρατου



«...Η Ιστορία μας διδάσκει επίσης ότι, παντού στον κόσμο, οι λαοί που κυριαρχούνται από άλλους θα εξεγερθούν μια μέρα...»

Marc Ferro, *Τύφλωση -Η γιατί αρνούμαστε να δούμε την πραγματικότητα*

Παρακολουθώ τις κρίσιμες στιγμές στην Καταλονία και όταν διαβάζετε αυτές τις γραμμές θα μας χωρίζει μόλις ένα 24ωρο από το Δημοψήφισμα. Η λυσσαλέα αντίδραση του Ισπανικού Κράτους, απολύτως αντιδημοκρατική, με τις ευλογίες πάντα της... «ανεξάρτητης» δικαιοσύνης, θα έπρεπε να εξοργίζει κάθε δημοκρατικό πολίτη. Κι όμως. Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο της Ευρώπης βασιλεύει...

Το νεοναζιστικό κόμμα στη Γερμανία μπαίνει για πρώτη φορά στη Βουλή μετά από δεκαετίες. Αναμένεται να μιλήσουν διάφοροι αναξιοπαθόντες διανοούμενοι για το «αβγό του φιδιού».

Υπάρχει όμως ένα προβληματάκι. Οι ίδιοι εκκόλαψαν και ζέσταναν το αβγό αυτό. Πρώτα με την ουσιαστική ατιμωρησία των ενόχων για τις ναζιστικές θηριωδίες. Αργότερα με την αξιοποίηση πολλών στελεχών σε κρίσιμες

θέσεις. Με την άφεση αμαρτιών στις επιχειρήσεις. Με την εξομοίωση «κομμουνισμού» και «φασισμού». Με τον αντισημιτισμό τους. Με την ισλαμοφοβία. Με την υποτίμηση όλων των λαών του Νότου. Των «τεμπέληδων» που δήθεν τρέφονται από τους Γερμανούς εργαζομένους...

Όσο για την Ισπανία, «εθνικιστές» ανεβάζουν τους Καταλανούς, «εθνικιστές» τους κατεβάζουν. Η πρακτική του Ισπανικού Κράτους παραπέμπει στα πιο βάρβαρα «ολοκληρωτικά καθεστώτα» που υποτίθεται προκαλούν την απέχθεια των σύγχρονων Ευρωπαίων. Το αυτονόητο δικαίωμα των λαών στην αυτοδιάθεση γράφεται στα παλαιότερα των υποδημάτων όταν αντίκειται στα συμφέροντά μας. Διαβάζω ότι «η Βαρκελώνη παραδοσιακά αποτελεί την πόλη με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση εκδοτικών οίκων της Ισπανίας κατέχοντας το 2014 το 48,3% του τζίρου

του εμπορίου βιβλίου σε κρατικό επίπεδο» (Βικιπαίδεια) Δεν είναι ασφαλώς τυχαίο το γεγονός. Ούτε οι επιλογές του λαού της πόλης αυτής που έχει ζήσει τη βαρβαρότητα του φασισμού.

Να μιλήσεις για «υπεροψία και μέθη» της εξουσίας; Ή απλώς για «τύφλωση»; Διαβάζοντας πρόσφατα το βιβλίο του Marc Ferro *Τύφλωση -Η γιατί αρνούμαστε να δούμε την πραγματικότητα* (εκδόσεις Μεταίχμιο) τείνω προς τη δεύτερη εκδοχή. Ο μεγάλος Γάλλος ιστορικός, διατρέχοντας την Ιστορία του 20ου και 21ου αιώνα, μας δείχνει με τον πλέον ανάγλυφο τρόπο όχι μόνο το πόση τύφλωση υπήρξε, αλλά και ποια ήταν τα ολέθρια αποτελέσματά της.

Έδειξε ακόμη ότι η καταπίεση θα φέρει μοιραία την εξέγερση. Ακόμη κι αν αργήσει. Και θα έρθει τη στιγμή που δεν το περιμένει κανείς. Και όσο πιο βίαιη είναι η καταπίεση, τόσο πιο βίαια αποτελέσματα θα φέρει. Κι ως

περάσουν δεκάδες χρόνια. Κι ως πιστεύουν κάποιοι πως νίκησαν οριστικά.

Ίσως αν ο Ισπανός ηρόδρος είχε διαβάσει Ferro να ακολουθούσε μια άλλη πολιτική. Ίσως όχι. Όμως εμείς οι υπόλοιποι οφείλουμε να πάρουμε θέση. Να μιλήσουμε. Να βγάλουμε τις τσίμπλες που τοποθετούν στα μάτια μας τα απολύτως εξαγορασμένα πλέον Μέσα Ενημέρωσης.

Να μην αναπαράγουμε στερεότυπα.

Να δούμε το αβγό του φιδιού και ποιοι το εκκολάπτουν. Ο κάθε Ραχόι, η κάθε Μέρκελ, ο κάθε ηγέτης και ηγετίσκος. Αλλά και όσοι τους χειροκροτούν...

Ας διαβάσουμε περισσότερο, όπως κάνουν οι Καταλανοί. Ίσως μας βοηθήσει να αλλάξουμε τα πράγματα....



Η Αττική σε κρίση: Ένα διαφορετικό Συνέδριο

Την περασμένη Τετάρτη (27 Σεπτεμβρίου) στον Ασπρόπυργο ξεκίνησαν οι δραστηριότητες στο πλαίσιο του Συνεδρίου του Τμήματος Αττικής του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών - Πανελλήνιας Ένωσης Αρχιτεκτόνων, με συνοπτικό τίτλο: *Αττική σε Κρίση*.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία εκδηλώσεων που απλώνονται σε όλο το Λεκανοπέδιο. Ενδεικτικά αυτή την εβδομάδα: **Σάββατο 30 Σεπτεμβρίου, 18:30:** Τοπική

Προσυνεδριακή Ημερίδα στο Λαύριο /Έκθεση Φωτογραφίας LOSS – Φωτογραφική Ομάδα METAPolis, στο Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο, Αποθήκη Επίπλευσης

Σάββατο 30 Σεπτεμβρίου, 21:00: Μουσική Συναυλία στο Λαύριο, στο Εργοστάσιο Δέδε, οδ. Αγωνιστών Μακρονήσου, στο λιμάνι, με τους Sera Bellos Quartet (Σεραφείμ Μπέλος κρουστά, Ξένια Ντάνια φωνή, Μονίκ Καμπασελέ φωνή, Σάκης Τσινούκας κιθάρα)

Τετάρτη 4 Οκτωβρίου, 18:00: Θεματική Ημερίδα «*Οψεις και πιυχές της γεωγραφικής σκέψης στα χρόνια της κρίσης*», Πατησίων 42, ΕΜΠ, Κτίριο Αβέρωφ, Αμφιθέατρο Α008

Πέμπτη 5 Οκτωβρίου, 17:30-20:30: Θεματική Ημερίδα/Εργαστήριο CO-HAB, Πατησίων 42, ΕΜΠ, Κτίριο Αβέρωφ, Αμφιθέατρο Α008

Παρασκευή 6 Οκτωβρίου, 21:30: Μουσική Συναυλία στον Πειραιά, στην οδό Πολυδεύκου 39, πλησίον σταθμού Πειραιάς ΗΣΑΠ με τους George Kontrafouris Baby Trio

Οι δραστηριότητες θα συνεχίσουν μέχρι την πραγματοποίηση του Συνεδρίου, που θα διεξαχθεί από Παρασκευή 20 έως Κυριακή 22 Οκτωβρίου, στο Κτήριο Αβέρωφ του ΕΜΠ. Όπως επισημαίνουν οι οργανωτές: «Στοχεύουμε στην ανάδειξη υποβαθμισμένων περιοχών με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον που εν μέσω κρίσης εγκαταλείπονται και καταστρέφονται» Όλο το πρόγραμμα εδώ: <https://atticaincrisis.com/programma-synedriou/>



οδηγός για τις δωρεάν εκδηλώσεις της Αθήνας

www.forfree.gr

Μουσική

■ Σάββατο 30 Σεπτεμβρίου

26 χρόνια μετά τον θάνατο του συνθέτη Δημήτρη Λάγιου ο Πολιτιστικός Οργανισμός του Δήμου Νέας Σμύρνης ετοίμασε μια παράσταση – αφιέρωμα στον μεγάλο συνθέτη για το κοινό που τον αγάπησε και τον θυμάται από την Όμορφη και παράξενη πατρίδα, και το έργο Ήλιος ο Ηλιάτορας του Οδυσσέα Ελύτη. Συμμετέχουν ο Γιώργος Νταλάρας, η Ελένη Βιτάλη και ο Νίκος Δημητράτος. Στις 20:30 στο Άλσος Ν. Σμύρνης.

■ Κυριακή 1 Οκτωβρίου

Τα Τραγούδια της Κατοχής: Μία μουσική παράσταση με τραγούδια και κείμενα για τη δοκιμασία του ελληνικού λαού κατά την περίοδο της Κατοχής, θα παρουσιαστεί στη Μάντρα του Μπλόκου της Κοκκινιάς στις 20:00. Τραγούδια της εποχής, που εκφράζουν το κατοχικό δράμα και την ανάταση της Αντίστασης, τα περισσότερα «κομμένα» από την ασφυκτική λογοκρισία, αλλά και μεταγενέστερα των Θεοδωράκη, Λεοντή, Λοΐζου, τραγουδούν η Αφροδίτη Μάνου, ο Βασίλης Κορακάκης και η Εύη Μάζη.

■ Κυριακή 1 Οκτωβρίου

Ο Αλκίνοος Ιωαννίδης και η μουσική του παρέα, συνεχίζουν το ταξίδι της Μικρής Βαλίσσας. Μαζί του οι μουσικοί: Γιώργος Καλούδης - βιολοντσέλο, κρητική λύρα, Μανόλης Πάππος - μπουζούκι, λαούτο, Φώτης Σιώτας / Δημήτρης Χατζηζήσης: βιολί, Δημήτρης Τσεκούρας: κοντραμπάσο. Στο πλαίσιο των «Φθινοπωρινών Γιορτών στην πόλη 2017» του Αγίου Δημητρίου, στις 21:00 στον Ασύρματο, πάρκο Ελ. Βενιζέλου.

Θέατρο

■ Κυριακή 1 – Δευτέρα 2 Οκτωβρίου

Το Greek Play Project, η διαδικτυακή πλατφόρμα για το σύγχρονο ελληνικό έργο, έγινε τριών χρονών και γιορτάζει παρουσιάζοντας στο θέατρο Σταθμός (Βίκτωρος Ουγκώ 55, (στάση μετρό) Μεταξουργείο) τα έργα που διακρίθηκαν στον διαγωνισμό του GPP με θέμα **Γράψε τον Μύθο σου**. Το βραβευμένο έργο της Δέσποινας Καλαϊτζίδου **Ελένη ή Σούλα**, έναν ατμοσφαιρικό, ποιητικό με πολύ χιούμορ μονόλογο που ισορροπεί μεταξύ του αρχαίου μύθου και του σύγχρονου κόσμου ερμηνεύει η Ευαγγελία Μουμούρη (1/10, 20:00 & 2/10, 21:15). Σε σκηνικό αναλόγιο θα παρουσιαστεί το έργο που απέσπασε τον έπαινο της Επιτροπής, **Διαγώνια** της Παναγιώτας Δημοπούλου (1/10, 21:15). Την παρουσίαση των έργων θα πλαισιώσει συζήτηση με θέμα **Θεατρικοί διαγωνισμοί και σύγχρονο ελληνικό έργο** (1/10, 18:00 & 2/10, 20:00).

Εκθέσεις

■ Έως 29 Οκτωβρίου

Για τρίτη χρονιά οι εκδηλώσεις **12 Οκτωβρίου 1944**. Η Αθήνα Ελεύθερη γεμίζουν την πόλη όλο τον Οκτώβριο. Κεντρικός τόπος των εκδηλώσεων το Κτίριο 6, πρώην ΕΑΤ-ΕΣΑ, στο Πάρκο Ελευθερίας. Εκεί θα φιλοξενηθεί από 1 έως και 29 Οκτωβρίου 2017 η έκθεση **«Αθήνα 1940-1944. Η πόλη και οι άνθρωποί της. Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, Απελευθέρωση»**. Στο ίδιο κτίριο οι επισκέπτες θα περιηγηθούν και φέτος στην έκθεση κόμικς **«Ένα γλυκό ξημέρωμα. Ιστορίες κόμικς για την κατοχική Αθήνα»**. Μία διαφορετική ματιά των όσων συνέβησαν στην Κατοχική Αθήνα με το πενάκι των γνωστών γελοιογράφων.

resistance festival 2017 **αφιέρωμα**

Άγριοι καιροί

συνέχεια από τη σελ. 18

Στιγμή πολιτικής ηγεμονίας και στιγμή ισχύος

Παρόλο που οι κυρίαρχες τάξεις ή οι προνομιούχοι τομείς μπορεί στιγμιαία να χάσουν τον έλεγχο της εξουσίας στο επίπεδο της κουλτούρας, διατηρούν την ιδιοκτησία των μέσων επικοινωνίας και την παρουσία τους στο βαθύ υπόστρωμα των λαϊκών πεποιθήσεων. Οι κυρίαρχες τάξεις μπορεί να χάσουν τον έλεγχο της κυβέρνησης μαζί και του Κοινοβουλίου, ίσως ακόμα και ορισμένων επιχειρήσεων, αλλά διατηρούν χρηματοπιστωτικά μέσα, τη διοικητική τεχνογνωσία και εξωτερικά ερείσματα που τους επιτρέπουν μια οικονομική ισχύ διαχεόμενη στο εσωτερικό της κοινωνίας.

Αλλά αυτό που ποτέ δεν θα μπορέσουν εύκολα να αποδεχθούν, είναι η απώλεια της ιστορικής προοπτικής της τάξης τους, η απώλεια της μονοπώλησης της έκφρασης και ενοποίησης της γενικής θέλησης.

Και είναι σ' αυτή τη διαμάχη γύρω από τη μονοπώληση της ενοποιημένης έκφρασης της γενικής θέλησης που μπορεί να εκδηλωθεί μια σύγκρουση, μια πράξη αντίθεσης συσχετισμού δυνάμεων, η οποία υποχρεώνει τις επαναστατικές δυνάμεις που είναι κατακερματισμένες -γιατί αυτή είναι η δυναμική μιας επανάστασης να δημιουργεί ξεχωριστά θραύσματα, δεν είναι η επανάσταση μια πράξη που δημιουργεί ολοκληρώσεις- τις υποχρεώνει σε μια συγκέντρωση και αυτό ξεστρατίζει από τον σκοπό της επανάστασης. (...)

Αλλά η απομάκρυνση από τον σκοπό που προκαλεί αυτή η ανάγκη συγκέντρωσης, παρουσιάζει ακριβώς τον κίνδυνο να χαθεί ο εκδημοκρατισμός. (...)

Με αυτήν την έννοια, μια επανάσταση είναι ένας συνδυασμός στιγμών γκραμισιανής λογικής με στιγμές γιακωβίνικες - λενινιστικές.

Αρχικά αγώνας για την ηγεμονία στο επίπεδο της κουλτούρας, μετά στιγμή της συγκεντρωτικής ισχύος, γιακωβίνικη λενινιστική στιγμή. Και πάλι εκ νέου στιγμή ηγεμονίας.

Εάν παραμείνεις μόνο στη στιγμή της γκραμισιανής ηγεμονίας στο επίπεδο της κουλτούρας, ακτινοβολείς, διευθύνεις την κοινή λογική της κοινωνίας, αλλά αυτή η κοινή λογική είναι αδύναμη, δεν έχει τη δυνατότητα της διεύθυνσης και της οργάνωσης της πολιτικής, οικονομικής, ή χρηματοοικονομικής ζωής μιας χώρας. (...)

Οπότε η επανάσταση διδάσκει ή καλύτερα οι επαναστατικές διαδικασίες διδάσκουν ότι πρέπει να ξέρεις να συν-

δυάζεις, ότι χρειάζεται να συνδυαστούν η βάση της ηγεμονίας της κουλτούρας με την ανάγκη συγκέντρωσης και άσκησης της πολιτικής ισχύος για να επιβάλεις μια κατεύθυνση στις δυνάμεις που βρίσκονται αντιμέτωπες. Και μετά πάλι ηγεμονία. (...)

Χρειάζεται να κατανικήσεις όταν έρθει η στιγμή, τις δυνάμεις που προσπαθούν να σταθούν αντιμέτωπες μέσω πράξεων βίας και καταστολής ή σαμποτάζ, αλλά μετά, αυτούς τους ηττημένους πρέπει να επιστρέψεις και να τους συναρθρώσεις. Όχι σαν υποκείμενο πια, αλλά σαν θραύσμα, σαν ρευστοποιημένη κοινωνική ταυτότητα από την ίδια την επαναστατική διαδικασία. Πρέπει να τους συναρθρώσεις στο αναδυόμενο κοινωνικό μπλοκ που οικοδομεί την ηγεμονία. (...)

Ένα αξεπέραστο κρατικό παράδοξο

Από τη μία πλευρά η επανάσταση αποδιοργανώνει και κατακερματίζει την παλιά εξουσία. Το κάνει εκδημοκρατίζοντας τις δημόσιες αποφάσεις. Το κάνει μέσω της αυξανόμενα μαζικής ενσωμάτωσης των ατόμων που προηγούμενα δεν είχαν εμπλακεί με την πολιτική και που τώρα εμπλέκονται, ενδιαφέρονται και τους γίνεται σημαντική η πολιτική. Στιγμή, λοιπόν, εκδημοκρατισμού αλλά αν συγχρόνως δεν ενοποιείς τις τοπικές δυνάμεις σε μια γενική δύναμη, όχι μόνο θα μείνεις ανυπεράσπιστος απέναντι στις δυνάμεις που αντιδρούν, αλλά θα έχεις και προβλήματα με την οργάνωση της νέας τάξης της κοινωνίας. (...)

Κι έτσι συνοπτικά, πρέπει το κράτος να πάρει την όψη της συνάρθρωσης του γενικού.

Η κοινωνία θα έπρεπε να το κάνει αυτό. Είναι η συζήτηση που υποθέτει ότι αυτό είναι ο κομμουνισμός -έτσι δεν είναι; Ότι η κοινωνία αυτοοργανώνεται για να οργανώσει με άμεσο τρόπο τις μορφές ανταλλαγής και της κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Κι αυτό πρέπει να γίνει, γιατί αν δεν το κάνει κάποιος θα ενσκήψει πείνα, απελπισία και δυστυχία, κλείσιμο εργοστασίων και απολύσεις εργαζομένων και τελικά κατάρρευση.

Αν δεν το κάνει η κοινωνία, ποιος πρέπει να το κάνει; Το κράτος. Αλλά κάνοντάς το πρέπει να αναλάβει το προνόμιο διαχείρισης του καθολικού, ενώ σε πρώτη φάση ήταν η κοινωνία των πολιτών αυτή που χρησιμοποιούσε, που ασκούσε το προνόμιο της διαχείρισης του καθολικού.

Και έτσι εδώ γεννιέται ένα παράδοξο, μια ένταση, μια αντίθεση. (...)



Από τη μια πλευρά κοινωνική δημοκρατία. Η κοινωνία των πολιτών σε επανάσταση και με τη δημοκρατική συμμετοχή στις πολιτικοοικονομικές υποθέσεις και στα θέματα πολιτισμού και από την άλλη πλευρά, όμως, η αναγκαιότητα του κράτους που θα λύσει τα προβλήματα με συγκεντρωτικό τρόπο, που δεν μπορεί να λύσει η κοινωνία. (...)

Ούτε το ένα ούτε το άλλο αποκλειστικά. Ούτε η απόλυτη διαρκής δημοκρατία, γιατί μπορεί να σε φέρει σε κατάσταση αδυναμίας, αποδιοργάνωσης και οικονομικής κατάρρευσης, ούτε, όμως, και ένας απόλυτος συγκεντρωτισμός που μπορεί να οδηγήσει σε μια κρατικοποίηση της κοινωνίας, σε μια παγιοποίηση των κοινωνικών τάξεων και σε μια παλινόρθωση του κεφαλαιοκρατικού καθεστώτος, που είναι αυτό που τελικά έγινε στην ΕΣΣΔ.

Εφεύρεση μιας νέας κοινωνικότητας

Κάθε επανάσταση ξεσπάει για πολύ πρακτικά αιτήματα: ψωμί, γη κι ελευθερία, νερό, σεβασμό, αναγνώριση κι είναι αυτός ο αγώνας για πράγματα πρακτικά που οικοδομεί και διαλύει συλλογικά υποκείμενα. Δεν υπάρχει κανένα υποκείμενο εκ των προτέρων εγκαθιδρυμένο πριν την επανάσταση. Τα υποκείμενα οικοδομούνται, μορφοποιούνται, αναδιαμορφώνονται μέσα στην ίδια τη δημιουργική ροή της επανάστασης.

Οικοδομούνται νέες οργανωτικές μορφές διαβούλευσης, νέες μορφές οργάνωσης της οικονομικής ζωής, νέες μορφές διαχείρισης της πολιτικής ζωής και των υποθέσεων κοινού ενδιαφέροντος, υιοθετούνται νέες πρακτικές επαφής και συνεργασίας.

Μορφή κατάκτησης χρόνου

Κάθε επανάσταση ιδωμένη με αυτόν τον τρόπο, είναι λοιπόν μια μορφή

κατάκτησης χρόνου.

Χρόνος για να διευρύνεις τις ευκαιρίες οργάνωσης της οικονομίας και της πολιτικής που η κοινωνία των πολιτών μπορεί ή θέλει να γεννήσει μέσα από την ορμητική της συμμετοχή και εμπλοκή. Χρόνος για να προωθηθούν νέα επαναστατικά κύματα που θα διευρύνουν ακόμα περισσότερο τη συμμετοχή μέσα στη χώρα σου ή και σε άλλες γειτονικές χώρες.

Χρόνος για να δημιουργηθούν νέοι τύποι ανθρώπων, ικανοί να αναλάβουν άμεσα την ενοποίηση των ανθρώπινων αναγκών και δυνατοτήτων, χωρίς την κρατική διαμεσολάβηση ως έκφραση του γενικού.

Χρόνος για την προώθηση μορφών συνεργασίας στην οικονομία, μορφών συνεργασίας στην πολιτική, μορφών διαπροσωπικής επαφής.

Χρόνος για να εξασφαλιστεί η οικονομική σταθερότητα που δίνει με τη σειρά της χρόνο για να μπορέσουν να αναδυθούν αυτά για τα οποία μιλάμε. Στο βάθος, κάθε επανάσταση είναι, λοιπόν, μια απελπισμένη αναζήτηση χρόνου για να επιτρέψει στην κοινωνία των πολιτών την εξασφάλιση χώρου για την δημιουργικότητά της, για τη διεύρυνση του εκδημοκρατισμού της, για να δοκιμάσει και να υποχωρήσει και να ξαναδοκιμάσει με μεγαλύτερη ορμή νέες μορφές κοινωνικής οργάνωσης. Τελικά, σαν να φαίνεται ότι κάθε επανάσταση είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Αλλά μόνο μέσα από την αποτυχία, προχωρεί η κοινωνία και η Ιστορία. Μόνο μέσα από την αποτυχία, πλαταίνουν τα δικαιώματα του κόσμου. (...) Με άλλα λόγια, η αποτυχία είναι το πιο πιθανό να συμβεί, αλλά όχι αναπόφευκτη. Και η αποτυχία που δεν είναι αναπόφευκτη -αλλά το πιθανότερο να συμβεί- ακόμα και μέσα από την αποτυχία της γεννά μια κοινωνία των δικαιωμάτων και νέες μορφές της έννοιας του πολίτη.

✓ Η επανάσταση είναι μια πράξη καταπληκτική, εξαιρετική, απρόβλεπτη, σπάνια, σπανιότατη στην πορεία της Ιστορίας των λαών. Συνδυάζει με έναν τρόπο καταπληκτικό γεγονότα ανεπανάληπτα. Αλλά συγχρόνως, είναι γεγονότα αναπότρεπτα στη μακρά διάρκεια της Ιστορίας κάθε χώρας

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΙΔΕΩΝ

Περιπτεράς: **Στέλιος Ελληνιάδης**
defimag@otenet.gr
elliniadis.wordpress.com

1982: Η χρονιά που το

Τη χρονιά που μετά από ζυμώσεις και ωρίμαση απροσδιόριστου χρόνου βγήκε το «ντέφι», αναγνωρίστηκε η Εθνική Αντίσταση, καθιερώθηκε ο πολιτικός γάμος, καταργήθηκαν οι αντεργατικές διατάξεις του ν. 330 και ψηφίστηκε ο νόμος-πλαίσιο για τα πανεπιστήμια. Χωρίς την ίδια βαρύτητα, αλλά όχι μικρότερη ψυχολογική και συμβολική σημασία, καταργήθηκαν οι μαθητικές ποδιές και το αποκρουστικό «κούρεμα γουλί» στο στρατό, μετονομάστηκε η Υπηρεσία Ενημέρωσης Ενόπλων Δυνάμεων (ΥΕ-ΝΕΔ) σε ΕΡΤ2 και δημιουργήθηκε το υφυπουργείο Νέας Γενιάς.

Ήταν μια χρονιά με ασυνήθιστες διεθνείς επιτυχίες Ελλήνων, όπως το πανευρωπαϊκό χρυσό μετάλλιο της Άννας Βερούλη και το παγκόσμιο ρεκόρ της Σοφίας Σακοράφα στον ακοντισμό, αλλά και το Όσκαρ στον Βαγγέλη Παπαθανασίου για την μουσική του στην ταινία «*Δρόμοι της φωτιάς*». Ήταν, όμως, και μια χρονιά με φοβερές φωτιές και ένα αφόρητο καύσωνα που προκάλεσαν μεγάλες φυσικές καταστροφές και ανθρώπινες απώλειες. Αλλά και η φωτιά που έκαψε το Ρεξ στην Πανεπιστημίου μύριζε από μακριά...

Μία τάση κατάργησης των ανελεύθερων νόμων διέπνεε το νομοθετικό έργο, αλλά οι μηχανισμοί της συντήρησης αντιδρούσαν προσπαθώντας να θέσουν όρια. Η απαγόρευση κυκλοφορίας και η κατάσχεση του δίσκου των Μουσικών Ταξιαρχιών που περιείχε το τραγούδι με τη φράση «*Κι εγώ σ' αγαπώ, γαμώ το Χριστό μου*», εξελίχθηκε σε σίριαλ αστυνομικών και δικαστικών διώξεων. Έτρεχα ως μάρτυρας υπεράσπισης του Τζίμη Πανούση σε μέρη σαν τη Χίο και την Κόρινθο, που οι τοπικοί εισαγγελείς ασκούσαν ποινικές διώξεις και έστηναν δίκες σε κάθε περιοχή ξεχωριστά! Αλλά ακόμα πιο ψυχοβγαλτική ήταν η «περιπέτεια» -που έζησα από κοντά- της προβληματικής συνεργασίας Άκη Πάνου – Γιώργου Νταλάρα για την ηχογράφηση και έκδοση των τραγουδιών του δίσκου «*Θέλω να τα πω*».

Ανεξάρτητα, όμως, από τα εμπόδια που έπρεπε να υπερπηδηθούν για να ολοκληρωθεί και να βγει αυτός ο δίσκος, το τραγούδι με τίτλο «*Χαροκόπου 1942-1953*» που ξεχώρισε και έγινε στίχος αναφοράς, «*εφτά νομά σ' ένα δωμά...*», ήταν μέρος ενός καταπληκτικού σε μουσικές, στίχους και νοήματα κύκλου τραγουδιών που ο Άκης πολύ θα ήθελε να τα ερμήνευε

ο Στέλιος Καζαντζίδης («*Θέλω να τα πω*», «*Ο δρόμος είναι δρόμος*» κ.ά.). Σε μια εποχή που δεν έλειψαν καθόλου τα τραγούδια που τη σημάδεψαν. Αναμφίβολα, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν «σεζόν» του Χρήστου Νικολόπουλου και του Μανώλη Ρασούλη. Με τραγούδια όπως «*Αν πεθάνει μια αγάπη*» και «*Ζήλεια μου*» που τραγούδησε η Χαρούλα Αλεξίου, «*Παίξε Χρήστο επειγόντως*» η Ελένη Βιτάλη και «*Με τα φώτα νυσταγμένα (οι νταλίες)*» ο αδερφός της Χαρούλας Γιώργος Σαρρής, ο Μανώλης είχε αναπληρώσει λίαν επιτυχώς την απομάκρυνση του Νίκου Ξυδάκη σε πιο έντεχνους δρόμους με την πιο λαϊκή φλέβα του Νικολόπουλου. Να σημειωθεί ότι η Αλεξίου έριξε άλλο ένα πολύ δυνατό χαρτί: τραγούδησε σε δεύτερη εκτέλεση «*Οι μάγκες δεν υπάρχουν πια*» και, όπως η Γλυκερία με το «*Μπαγλαμαδάκι*», ανέδειξε ένα από τα τραγούδια που δικαιωματικά θα γίνονταν στα χρόνια που ακολούθησαν σήμα κατατεθέν του Νίκου Παπάζογλου.

Στα πιο λαϊκά στρώματα, τα ωραία νεολαϊκά τραγούδια είχαν να ανταγωνιστούν μερικά μεγάλα σουξέ από σχετικά άγνωστους δημιουργούς. Το τραγούδι «*Σ' αγαπώ, μ' ακούς;*», από τα χείλη του νεαρού Γιώργου Σαλαμπάση, έγινε πανελλήνιο σλόγκαν και μαζί με το «*Να πεθάνουν οι γυναίκες*» που λανσάρισε ο Λευτέρης Πανταζής, κυκλοφόρησαν σε εκατομμύρια κασέτες και τραγουδήθηκαν κατά κόρον στις επιθεωρήσεις και τα αναψυκτήρια. Τα ρεμπέτικα και τα λαϊκά της δεκαετίας του '50, ήταν επίσης στα φόρτε τους και μερικοί βασικοί εκπρόσωποι του είδους, ο Μπάμπης Γκολές, η Οπισθοδρομική Κομπανία, το Ρεμπέτικο Συγκρότημα Θεσσαλονίκης με τον Αγάθωνα Ιακωβίδη και η Αθηναϊκή Κομπανία από το Χαϊδάρι, έβγαλαν πολύ καλούς, σε επιλογή και εκτέλεση τραγουδιών, δίσκους 33 στροφών.

Στην Πλάκα, η Ιωάννα Γεωργακοπούλου, ο Οδυσσέας Μοσχονάς και ο Κώστας Ρούκουνας, σε υπόληψη πλέον από ένα κοινό κάθε ηλικίας, αλλά οικονομικά όχι στην καλύτερη κατάσταση, έκαναν μια βραδιά στο «Σούσουρο», για να στηρίξουν τον συνάδελφό τους Γιάννη Κυριαζή, τον «τζέντλεμαν» του ρεμπέτικου, που «έφευγε» μέσα στο καλοσιδερωμένο του κοστούμι και τα καλογυαλισμένα του παπούτσια.

Αλλά και στο χώρο του λεγόμενου έντεχνου λαϊκού τραγουδιού, κυ-

κλοφόρησαν με απήχηση το «*Κύριε των δυνάμεων*» του Σταμάτη Σπανουδάκη, το «*Κέντρο διερχομένων*» του Νίκου Μαμαγκάκη σε στίχους του Γιώργου Ιωάννου και ο δίσκος «*Η Μαρία Φαραντούρη τραγουδά Λιβανελί*». Δεν είναι τυχαίο ότι ο Σπανουδάκης χρησιμοποίησε τη Βιτάλη και ο Μαμαγκάκης την Ελευθερία Αρβανιτάκη που τότε ήταν η τραγουδίστρια της Οπισθοδρομικής. Αντιθέτως, ο Μάνος Χατζιδάκις είδε την «*Πορνογραφία*» του να κατεβαίνει πρόωρα από τη θεατρική σκηνή και ο Μάνος Λοΐζος που μας είχε κρατήσει πολύτιμη συντροφιά από τη δεκαετία του 1960 με τα ευαίσθητα τραγούδια του, ξεψυχούσε σε ένα νοσοκομείο της Μόσχας... Στην Αθήνα γιορτάσαμε τα 10 χρόνια του «*Αντί*»



με συναυλίες στο μισογκρεμισμένο κτήριο του παγοποιείου του ΦΙΕ στα Πατήσια... Για την επερχόμενη λαίλαπα του CD-CD player που εκείνη τη χρονιά έκανε την παρθενική του εμφάνιση στη Γερμανία και την Ιαπωνία, ήμασταν ακόμα ανύποπτοι.

Αυτά συνέβαιναν τότε...

Στην Ελλάδα, που ποτέ δεν συμβάδιζε με τις εξελίξεις στην Ευρώπη, γιατί τα γεγονότα άλλοτε προηγούνταν κι άλλοτε έπονταν, πέρα από τις κατά καιρούς έξωθεν επιβαλλόμενες αναγκαστικές προσαρμογές, η εγκατάσταση του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία ευνοήθηκε από διάφορους εσωτερικούς και

εξωτερικούς παράγοντες. Η έναρξη της 15ετούς θητείας του Φρανσουά Μιτεράν στη Γαλλία, η πολυετής διακυβέρνηση της Γερμανίας από τους Σοσιαλδημοκράτες του Χέλμουτ Σμιτ που είχε προηγηθεί, η νίκη των Σοσιαλιστών του Φελίπε Γκονζάλες στην Ισπανία και η επιστροφή του Ούλαφ Πάλμε στον πρωθυπουργικό θώκο της Σουηδίας, πρόσφεραν έτοιμα μοντέλα πολιτικού προγράμματος και δημιουργούσαν ένα περιβάλλον ασφαλείας για τον Αντρέα Παπανδρέου και τους νεόκοπους υπουργούς του που επαγγέλονταν ανεξαρτησία, εκδημοκρατισμό, εθνικοποιήσεις και αναδιανομή του πλούτου.

Τότε, κανείς δεν είχε φανταστεί την επίδραση που πολύ γρήγορα θα είχε σε όλο το φάσμα του δυτικού κόσμου η εκλογή του Ρόναλντ Ρέικαν που έδωσε με την Μάργκαρετ Θάτσερ η οποία είχε αρχίσει να επιβάλλει με επιθετικό τρόπο το νέο πρόσωπο του δυτικού καπιταλισμού. Ο θάνατος του Λεονίντ Μπρέζνιεφ, και του Μιχαήλ Σουσλόφ, και η αναπλήρωσή του από τον Γιούρι Αντρόπωφ, χωρίς να είναι ακόμα αντιληπτό, άνοιγαν το δρόμο για τον Γκορμπατσόφ και την επακόλουθη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και του ανατολικού μπλοκ, αλλά και την εξαύλωση των κομμουνιστικών και την αποαριστεροποίηση των σοσιαλιστικών κομμάτων της Ευρώπης. Και ακόμα πιο δυσανάγνωστα ήταν τα σποραδικά μηνύματα από την Κίνα που έσπαγε το φράγμα του ενός δισεκατομμυρίου κατοίκων και, με ένα νέο Σύνταγμα, ετοιμαζόταν αθόρυβα για το επόμενο αισθητό της βήμα στο παγκόσμιο προσκήνιο.

Η Θάτσερ έδειξε ότι δεν αστειεύεται όχι μόνο εξουθενώνοντας τις οργανωμένες δυνάμεις της εργατικής τάξης της Βρετανίας, αλλά εξαπολύοντας και τον πόλεμο εναντίον της Αργεντινής, με χίλιους νεκρούς και μεγάλα πολεμικά πλοία των αντιμαχόμενων δυνάμεων βυθισμένα γύρω από τα νησιά Φόκλαντς. Ούτε αυτή ούτε ο χολιγουντιανός πρόεδρος πτοήθηκαν από τις μαζικές διαδηλώσεις ενάντια στους πυραύλους και τα πυρηνικά που εκδηλώθηκαν στην Αγγλία και την Αμερική. Και, βέβαια, η Θάτσερ χρησιμοποίησε το θάνατο οκτώ στρα-

τιωτών από τις βόμβες που έβαλε ο IRA στο Λονδίνο για να καταστείλει με ακόμα μεγαλύτερη βιαιότητα τον αγώνα στη Βόρεια Ιρλανδία για ανεξαρτησία και κυριαρχία.

Η Θάτσερ είχε καταφέρει με την αποφασιστικότητα και τον αυταρχισμό να επιβάλλει τη θέση ότι δεν υπήρχε άλλος δρόμος, άλλη εναλλακτική λύση από το δική της, της λιτότητας και της απορρύθμισης. Τρία εκατομμύρια άνεργοι δεν νομιμοποιούνταν να έχουν απαιτήσεις. Η πνιγμένη φωνή των λαϊκών στρωμάτων βρήκε την αυθόρμητη έκφρασή της στο Μπρίστολ που ξεσηκώθηκαν οι νέοι και τα έκαναν λίμπα. Αυτό που οι Clash εκφράσανε με το *Combat Rock*.

Στις ΗΠΑ, κανείς δεν παρατήρησε ότι αποσυρόταν από την ενεργό δράση ο Captain Beefheart, ένας από τους πιο πρωτοποριακούς -μαζί με τον Frank Zappa- καλλιτέχνες της εναλλακτικής ροκ σκηνής. Η βιομηχανία του θεάματος ακροάματος είχε υλικό για κάθε ανάγκη. Μπορεί ο Μάικλ Τζάκσον με το *Thriller* να επιβεβαίωσε την ανωτερότητα των μαύρων στις μουσικές καινοτομίες, αλλά ο Στίβεν Σπίλμπεργκ με την ταινία του «*E. T.*» έστρεψε την προσοχή της κοινωνίας στους εξωγήινους και ο Σιλβέστερ Σταλόνε ως «*Ράμπο*» ξεκινούσε την αποενοχοποίηση των Αμερικάνων για τα φρικτά εγκλήματα που είχαν διαπράξει στην Ινδοκίνα.

Κατά τ' άλλα, όσοι αγαπούσαμε τη λογοτεχνία, τη μουσική και το σινεμά, αισθανόμασταν τις απώλειες των Λουί Αραγκόν, Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ, Τζον Μπελούςι, Ίνγκριντ Μπέργκμαν, Γκρέις Κέλι, Ρόμι Σνάιντερ και των σπουδαίων μουσικών Λάιτνιν' Χόπκινς και Τελόνιους Μονκ. Ήταν η χρονιά που ο Γκαμπριέλ Γκαρσία Μαρκές μάς αποζημίωσε με τα «*100 χρόνια μοναξιάς*» και κέρδιζε το Νόμπελ λογοτεχνίας...

Ένα από τα πιο εντυπωσιακά πεπραγμένα της νέας κυβέρνησης Παπανδρέου ήταν η μεταφορά των Παλαιστινίων μαχητών με τον Γιασέρ Αραφάτ από το Λίβανο στην Τυνησία με ελληνικό πλοίο. Ένα παράπλευρο αποτέλεσμα της φονικής εισβολής του Ισραήλ που εκδηλώθηκε γενοκτονικά με την υπόθαλψη της σφαγής των Παλαιστινίων προσφύγων στους καταυλισμούς Σάμπρα και Σατίλα από τους συνεργάτες του Αριέλ Σαρόν χρι-

«Ας ανθίσουν εκατό λουλούδια»

«ΝΤέφι» έκανε μπαμ!

Β' Μέρος

σιανούς φαλαγγίτες. Και ήταν ακόμα η εποχή που οι ειρηνιστές Εβραίοι μπορούσαν να κινητοποιούσαν εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλωτές στο Τελ Αβίβ εναντίον των πολεμοχαρών ηγετών του Ισραήλ. Εμείς, γαλουχημένοι με τα επαναστατικά κινήματα του Τρίτου Κόσμου, αλλά και τις εξεγέρσεις του αντιπολεμικού κινήματος, της Πολιτιστικής Επανάστασης, του Γαλλικού Μάη, της Άνοιξης της Πράγας και του Πολυτεχνείου, είχαμε υποστεί την ψυχρολουσία της μεταπολίτευσης, που η δυναμική των αριστερών σχημάτων δεν μπόρεσε να συνδεθεί με τη δυναμική της κοινωνίας. Είχαμε, όμως, το ατού ότι δεν είχαμε ποτέ υποτιμηθεί ή αποσυρθεί από τα ρεύματα που δημιουργούσε ο συνδυασμός πολιτικής και πολιτισμού. Έτσι, όταν τα καθαρά πολιτικά μορφώματα εξάντλησαν τα όρια ζωής τους, εμείς συνεχίσαμε απτόητοι την πολιτική μας δράση στα πεδία του πολιτισμού.

Συλλογικότητα και πλουραλισμός

Το στίγμα που είχε το «ντέφι» ήταν τολμηρό και σαφές. Δεν είχαμε ταμπού και θέλαμε να αναδείξουμε ό,τι καλύτερο ξεχώριζε, καθώς και ό,τι άλλο σηματοδοτούσε τον «περιβάλλοντα χώρο» που κινούμασταν, ζούσαμε και αντλούσαμε υλικό για επεξεργασία και αναψυχή. Και, βέβαια, ταυτόχρονα, θέλαμε να διατυπώσουμε το δικό μας λόγο μέσα από

ένα συλλογικό βήμα, γιατί σε ατομικό επίπεδο από κανέναν δεν έλειπε η προσωπική έκφραση. Άλλος έπαιζε μουσική, άλλος ζωγράφιζε, άλλος έγραφε βιβλία, άλλος έκανε ταινίες, άλλος μιλούσε στο ραδιόφωνο κ.ο.κ. Τα τραγούδια έχουν αυτοτελή αξία, αλλά είναι και αναπόσπαστα μέρη ενός πολύ πιο σύνθετου περιβάλλοντος, έχουν ρίζες βαθύτερες, απεικονίζουν εποχές, βιώματα και καταστάσεις επίκαιρες και εμπειρικές, έχουν μικροστοιχεία από το μέλλον, ίχνη που μπορεί να εντοπίσει ένας ψιλιασμένος ακροατής.

Με αυτή την αντίληψη, για να μην εκλαμβάνει ο αναγνώστης το ελληνικό τραγούδι ούτε ως μοναδικό στον κόσμο ούτε ως κάτι που είναι ανεπηρέαστο από τα κοινωνικά φαινόμενα και τις άλλες μορφές τέχνης μέσα κι έξω από την ελληνική επικράτεια, η πλατφόρμα μας ήταν πολύ ανοιχτή. Για παράδειγμα, ο Νίκος Παπάζογλου όταν εντόπισε ένα ενδιαφέρον κείμενο για τον Φρανκ Ζάππα, το μετέφρασε και μας το έστειλε για δημοσίευση. Πίσω από κάθε κείμενο υπήρχε φανερή ή κρυμμένη μια ταυτότητα αντιλήψεων.

Δημοσιεύσαμε πρωτότυπες συνεντεύξεις με τον λυράρη Κώστα Μουντάκη, τον κλαρινίστα Βάιο Μαλλιάρρα, τον ντεφιτζή Μάνθο Χαλκιά Σταυρόπουλο, τον στιχουργό Βασίλη Παπαδόπουλο, τον μπουζουξή Θύμιο Στουραϊτή, τον

στιχουργό Χρήστο Κολοκοτρώνη, τον ιδρυτή του συγκροτήματος «Βόσπορος» Νικηφόρο Μεταξά από την Κωνσταντινούπολη, τον Ιρλανδό μουσικό Ross Daly από την Κρήτη, τον μουσικό των Καφέ Αμάν Αμέρικα Jim Kargas, τον εκδότη Σταύρο Πετσόπουλο («Άγρα»), τους συγγραφείς Βασίλη Βασιλικό, Θωμά Κοροβίνη και Γιώργη Παπάζογλου, την αθλήτρια Σοφία Σακοράφα, τον μουσικολόγο Μάρκο Δραγούμη (Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών), τον ιστορικό Λεωνίδα Εμπειρίκο, τον Ιταλό πολιτικό Μάρκο Πανέλλα, τον συλλέκτη δίσκων Jim Pallis, τους ιστορικούς Νίκο Ψυ-

ρούκη, Βασίλη Σφυρόερα και Βασίλη Παναγιωτόπουλο, τον Τζίμη Πανούση, τη Γλυκερία, την Ελένη Τσαλιγοπούλου, αλλά και με τους τζαζίστες Archie Shepp και Elvin Jones, τον μπλουζίστα John Hammond, τους αφρικανούς μουσικούς Ray Lema, King Sunny Ade και Hugh Masekela, τον Ισπανό κιθαρίστα του φλαμένκο Serranito κ.ά.

Τα σχόλια και τα άρθρα του Άκη Πάνου, του Τάσου Φαληρέα και του Μανώλη Ρασούλη άνοιξαν μεγάλες συζητήσεις και αντιπαραθέσεις που συνεχίζονται μέχρι σήμερα.

Η χούντα είχε τραυματίσει βαριά την αντίληψή μας για το δημοτικό τραγούδι και οι αστικές προλήψεις είχαν ρίξει στο πυρ το εξώτερο τα λαϊκά τραγούδια της Ομόνοιας. Εμείς δεν αφήσαμε πανηγύρι για πανηγύρι και μπουζουξίδικο για μπουζουξίδικο εντός και εκτός της περιφέρειας πρωτεύουσας. Και μέσα από τις τρύπες βγάζαμε λαγούς.

Κάναμε πολυσέλιδα αφιερώματα για τον Μάρκο Βαμβακάρη και την Χαρούλα Αλεξίου, για τη μουσική και την κουλτούρα της Μικράς Ασίας, για τις διεθνείς εκδηλώσεις στο νησί της Χάλκης, για τους οργανοποιούς και τις κιθάρες, για το ελληνικό τραγούδι στη Φινλανδία και το Ισραήλ, αλλά και για τη δισκογραφία του ελληνικού ροκ και για το τι παίζεται και τι θάβεται από το κρατικό ραδιόφωνο. Συν άρθρα για τους Lucio Dalla, James Brown, Van Morrison, Def Jam κ.ά. και μεταφράσεις εναλλακτικών κειμένων για τους Jack Kerouac, Art Pepper, Bob Marley, Sid Vicious, John Belushi κ.ά.

Από την αναψηλάφηση της Ιστορίας του 1821 και του 1922 καταλήγαμε στην τρέχουσα επικαιρότητα και από τις τοπικές σκηνές στις μουσικές του κόσμου. Αιχμηρά σχόλια, αναλυτική δισκοπαρουσίαση και σελίδες ζωηρής αλληλογραφίας συμπλήρωναν την πολύμορφη ύλη κάθε τεύχους, με σοβαρότητα, αλλά και χιούμορ με κορυφαία τα σατιρικά κόμικς του αείμνηστου Γιάννη Καλαϊτζή.

Εν ολίγοις, μια εναλλακτική επισκόπηση και μια ανοιχτή παρέμβαση μιας μεγάλης παρέας ήταν το «ντέφι»...

Επ' ώμου...

Στο ξεκίνημα της δεκαετίας 1980, υπήρχε μόνο το κρατικό ραδιόφωνο που

είχε επιλεκτική σχέση με ό,τι συνέβαινε έξω στην κοινωνία. Και οι μουσικές που έπαιζε ήταν πολύ φιλτραρισμένες. Εξάλλου, ακόμα λειτουργούσε ανομολόγητα η λογοκρισία και ο αποκλεισμός των τραγουδιών με βάση όχι μόνο το στίχο τους, αλλά και το ύφος και το είδος τους. Μάλιστα, η κατάργηση των εκπομπών που προσφέρονταν από τις εταιρίες δίσκων, άφησε εκτός ραδιοφώνου ένα πολύ μεγάλο μέρος του δημοφιλούς ρεπερτορίου.

Η προβολή των πολιτιστικών εκδηλώσεων, δράσεων και εκδόσεων, γινόταν αποκλειστικά μέσα από τις εφημερίδες και τα περιοδικά, τα οποία είχαν αθροιστικά μεγάλη κυκλοφορία και αποτελούσαν σχεδόν το μοναδικό μέσο για την ενημέρωση του κόσμου. Όταν, όμως, βγάλαμε το «ντέφι», την άνοιξη του 1982, είτε για λόγους επαγγελματικού ανταγωνισμού είτε γιατί δεν μας γούσταραν σαν άποψη και θέση, δεν πρόβαλαν καθόλου το εγχείρημά μας. Με εξαίρεση την «Ελευθεροτυπία», οι περισσότεροι αρχισυντάκτες και συντάκτες των πολιτιστικών σελίδων μάς αγνόησαν επιδεικτικά και ορισμένοι, οι ισχυρότεροι, περίμεναν την ευκαιρία για να μας βγάλουν τα μάτια, όπως φάνηκε στη συνέχεια.

Το ξέραμε από την αρχή ότι έπρεπε να παλέψουμε με τις δικές μας δυνάμεις, οι οποίες δεν ήταν αμελητέες. Είχαμε μια φοβερή φόρα που τίποτα δεν μπορούσε να την ανακόψει. Τυπώσαμε μεγάλο τίραζ και δώσαμε το περιοδικό στο πρακτορείο για διανομή σε όλη την Ελλάδα. Και δεν μείναμε σ' αυτό. Παράλληλα, μόνοι μας, συνεργάτες και υποστηρικτές, κάναμε διανομή ενός όχι μικρού αριθμού αντιτύπων σε βιβλιοπωλεία, δισκάδικα και σε επιλεγμένα περίπτερα, σε κεντρικά σημεία, προσφέροντας ποσοστό μεγαλύτερο απ' αυτό που έδινε το πρακτορείο Τύπου που κρατούσε τη μερίδα του λέοντος. Για παράδειγμα, ένα περίπτερο στην Κάνιγγος έδινε πάνω από διακόσια αντίτυπα. Πολύ καλές ήταν οι κυκλοφορίες και στα καλά βιβλιοπωλεία, όπως ο «Ιανός»



στη Θεσσαλονίκη. Αντίστοιχα στέκια είχαμε σε αρκετές πόλεις. Βέβαια, αυτό σήμαινε πολύ τρέξιμο και χαμαλίκι, αλλά χάρη στον ενθουσιασμό των φίλων μας ανταποκριθήκαμε γρήγορα στα νέα καθήκοντα. Πέρα, όμως, από τις προσπάθειές μας, το περιοδικό έπιασε γιατί ήταν η ώρα του, υπήρχε η ανάγκη του και ακρούσε το κρέμασμα στα περίπτερα και η έκθεσή του πάνω στους πάγκους των βιβλιοπωλείων για να προσελκύσει και να αποκτήσει αναγνώστες. Ήταν πολλοί οι άνθρωποι σαν κι εμάς σε όλη την Ελλάδα που ένιωθαν να τους εκφράζει και να τους ικανοποιεί η «γραμμή» και η ύλη μας. Γιατί πώς αλλιώς να εξηγήσει κανείς την απήχηση ενός νέου περιοδικού που κυκλοφορεί χωρίς διαφήμιση με τη φωτογραφία –σε μαύρο φόντο– ενός άγνωστου δημοτικού συγκροτήματος στο πρώτο του εξώφυλλο.

Αλλά δεν αρκεστήκαμε σ' αυτό. Γράφαμε για τραγούδια και χορούς, αλλά χωρίς ήχο, χωρίς αληθινά όργανα, χωρίς ζωντανή μουσική, χωρίς ανθρώπους σε κίνηση –παίχτες και αποδέχτες, το εγχείρημα ήταν ανολοκλήρωτο. Κι εμείς ήμασταν άνθρωποι της δράσης, του «ζωντανού», απολαμβάναμε τη μουσική εκεί που παιζόταν και αυτό κυρίως αναδεικνύαμε μέσα από τα γραπτά μας. Γι' αυτό, το επόμενο βήμα, δηλαδή το μεγάλο μας ραντεβού στο θέατρο του Λυκαβηττού, με φωνές και όργανα, και πολλές χιλιάδες φίλες και φίλους, δεν άργησε καθόλου...

(συνεχίζεται)

Στέλιος Ελληνιάδης





Σκελετοί στην ντουλάπα του Βαγγέλη Παπαβασιλείου

χωρίς αλπούτσα

Γράφει ο Σωκράτης Μαντζουράνης

Νέα σελίδα, από πολύ παλιό βιβλίο

«Η χώρα, αλλάζει κατεύθυνση και προσανατολισμό». Το δήλωσε με αριστερή περηφάνια, με ταξική σαφήνεια και ευρωπαϊκή βεβαιότητα ο πρωθυπουργός σε πρόσφατο υπουργικό συμβούλιο, που κατά τύχη ήταν ανοικτό στις τηλεοπτικές κάμερες.

Είμαι αναγκασμένος να συμφωνήσω με τον κ. πρωθυπουργό. Συμφωνώ απόλυτα.

Μας φτιάχνουν συνειδητά και μεθοδικά μιαν άλλη πατρίδα.

«Κανονική» τη λένε, «ευρωπαϊκή» τη λένε, «σύγχρονη» τη λένε, μιαν ολοκαίνουργη χώρα μάς υπόσχονται, μια σοσιαλιστική χώρα σε μια καπιταλιστική Ευρώπη.

Τούτη τη νέα Ελλάδα, εγώ θα την ονόμαζα χώρα του «περάσαμε και χειρότερα, έχει ο Θεός».

Μας φτιάχνουν μια «κανονική» χώρα.

- Θα είναι πια «κανονικότητα» η μερική απασχόληση, το μεροκάματο των 7-8 ευρώ, η σύνταξη-βοήθημα, η ανεργία, η μετανάστευση των νέων, οι πλειστηριασμοί των σπιτιών μας, το χαράτσι του ΕΝΦΙΑ, το άρρωστο σύστημα υγείας, τα «σχολικά γεύματα», τα..., τα...

- Θα είμαστε πια μια ανεξάρτητη και δημοκρατική χώρα, που θα έχει παραχωρήσει την ανεξαρτησία και τη δημοκρατία της στους «επενδυτές» και στους «εταίρους» της, το Κοινοβούλιο της στους «θεσμούς» και το μέλλον της στους «δείκτες» και στα «ηλεκτρόνια».

- Θα γίνουμε, επιτέλους, μια χώρα με «αριστερή» κυβέρνηση που θα στηρίζετε στους «έντιμους Καμένους», στους ανανήψαντες «Κουρουμπλήδες», στους κομμουνιστές «Κατρούγκαλους» και στα νέα κοινωνικά και επιχειρηματικά «αριστερά τζάκια».

- Μας φτιάχνουν μια νέα πατρίδα, όπου το λαϊκό κίνημα θα είναι «ωσεί παρών», πάντα stand by, για την Πρωτομαγιά και τη ΔΕΘ, τα συνδικάτα ανύπαρκτα, αλλά οι «συνδικαλιστές» υπαρκτοί και διαθέσιμοι για «αγώνες», το κόμμα πανέτοιμο να διαφωνήσει με την κυβέρνησή του, πιο έτοιμο να κατασπαράξει κάθε «Κούλη» και πάντα σε εγρήγορση να προτείνει τη στελέχωση «άνευ αμοιβής», του νέου «αριστερού» μηχανισμού.

- Μας προορίζουν για κράτος-παράδειγμα, της «νέας Ευρώπης» που ετοιμάζουν. Με κυβέρνηση «αριστερή», επαναστατική και υπάκουη: «Μέχρι το Νοέμβριο, να υλοποιήσουμε όλα τα προαπαιτούμενα που μας ζήτησαν. Να μη δώσουμε κανένα «πάτημα» στους εταίρους μας», απαίτησε από τους υπουργούς του ο πρωθυπουργός.

Καθένας καταλαβαίνει πως η φιλοδοξία της πρώτης φοράς αρι-

στερής-δεξιάς κυβέρνησης, δεν είναι να καταγράψει ένα απλό και πρόσκαιρο πολιτικό success story.

Η δουλειά, που έχει αναλάβει, είναι -όπως φαίνεται και ομολογείται- «η χώρα να οδηγηθεί σε μια νέα εποχή».

Για να λέμε και του στραβού το δίκιο, τούτο το εγχείρημα δεν είναι καθόλου εύκολη υπόθεση.

Χρειάζονται χειροπιαστές και μακρόχρονες αποδείξεις στους «εταίρους» μας, πως θα συνεχιστεί η καλή δουλειά.

Και ο πρώτη φορά αριστερός πρωθυπουργός, διαβεβαιώνει πως είναι έτοιμος για τέτοιες εγγυήσεις: «Είμαστε οι μόνοι που μπορούμε να διασφαλίσουμε αυτή την πορεία της χώρας», διακηρύττει μετά πάθους.

Δεν τον αμφισβητώ καθόλου.

Όμως σε τούτη την επιχείρηση, ο «οδηγητής της νέας σελίδας», δεν είναι ο μόνος διεκδικητής της νέας πατρίδας.

Υπάρχει και η πολύπειρη δεξιά που διεκδικεί κι' αυτή τη «νέα Ελλάδα» της καινούργιας Ευρώπης.

Ομολογώ πως το εγχείρημα του πρωθυπουργού στο υπουργικό συμβούλιο πως μόνο αυτός μπορεί, ήταν συντριπτικό υπέρ του:

«Ιδεολογία της Ν.Δ. είναι τα μέτρα των δανειστών. Εμείς υλοποιούμε αυτά τα μέτρα, αλλά η ιδεολογία μας είναι αριστερή. Αυτή είναι η βαθιά ιδεολογική μας διαφορά».

Άρπα την Κούλη...

«Θα αλλάξουμε την πραγματική εικόνα της καθημερινότητας, άρα πρέπει να υλοποιήσουμε όλα τα προαπαιτούμενα των δανειστών».

Ξανά φάτην Κούλη...

Πάρτε κι' εσείς οι απανταχού αριστεροί για να 'χετε.

Για να μάθετε όλοι, πως τούτη η «αριστερά» δίνει μάχες, δεν αστεί-εύεται.

Δε ξέρω, ίσως να φταίει η ηλικία η έρμη, ίσως αυτό το «πολλά είδαν τα μάτια μου», όμως τούτη η κατάσταση με τρομάζει.

Και δε μιλώ για τα σχέδιά τους να «γυρίσουμε σελίδα». Αυτή είναι η δουλειά τους.

Με ανησυχεί τούτη η κοινωνική άπνοια, η αφασία του «κινήματος», η κούφια λογοδιάρροια του αντίπαλου «στρατοπέδου», σε τούτη την πασιφανή προσπάθεια δημιουργίας ενός προτεκτοράτου προς υπόδειγμα και εκφοβισμό.

Πόσο θέλω να έχω λάθος...

■ εν τέλει

Λαϊκισμός και... παραστρατημένες μάζες

■ του Τάσου Βαρούνη*



Για δεκαετίες το σύνθημα ήταν πάνω-κάτω το εξής: Η οικονομία προχωρά, η πίτα αυξάνει και κάπως θα μοιραστεί, η παγκόσμια ανάπτυξη θα νικήσει την κρίση, η αγορά θα ρυθμίζει και θα λύνει τα όποια θέματα, η παγκοσμιοποίηση θα δημιουργεί ευκαιρίες παρά τα διαρθρωτικά ζητήματα κ.ό.κ. Γενικώς ήταν κάποιοι αυτόματοι πιλότοι που έμοιαζε να καθοδηγούν τις εξελίξεις.

Σήμερα αυτό δεν λειτουργεί. Ούτε προπαγανδιστικά, ούτε στην πράξη. Πρώτον, γιατί αυτός ο κόσμος που τόσο διαφημίστηκε -στον αναπτυσσόμενο πάντα πλανήτη, δηλαδή στους ήδη τυχερούς- ουδέποτε υπήρξε και αυτό δεν είναι λεπτομέρεια. Και δεύτερον, γιατί η κρίση γεννά πιο σκληρούς ανταγωνισμούς, μη διευθετήσιμους με τα μέσα της προηγούμενης περιόδου. Σήμερα χρειάζονται πιο πολιτικά συνθήματα, πιο αιχμηρά, πιο πολεμικά, λιγότερο άχρωμα και τεχνικά, που να δείχνουν εχθρούς και φίλους, και κυρίως που να συμπαρασύρουν δυνάμεις σε στρατόπεδα. Αυτό το τελευταίο έχει σημασία.

Το παιχνίδι θα γίνει με όρους κινήματων, δηλαδή καταρχήν κίνησης, στάσεων, αποφάσεων και πράξεων μαζών. Η λέξη «μάζα» επιστρέφει -αφού κακόπαθε- και διεκδικεί θέση ανάμεσα σε ασφυκτικά πλαίσια. Πότε χειροκροτούσα. Πότε μέσα σε κάλπικο παραβάν. Πότε στη φαντασία κάποιων. Αυτή που άλλοτε είναι αδαής κι άλλοτε «όλα τα σφάζει κι όλα τα μαχαιρώνει». Διαρκώς μετέωρη ανάμεσα στις πολλαπλές ιδιότητες και τους διχασμούς που έχει λάβει από την ιστορία, την κοινωνία και την γεμάτη δυνατότητες και αντιφάσεις ανθρώπινη φύση. Η έννοια του λαϊκισμού ανακατεύει μια χαρά την κουτάλα γιατί ακριβώς παίζει με τη «μάζα». Καλεί σε νέες ταξινομήσεις, καταγραφές και πολώσεις της. Προσφέρει μια πιο ευρύχωρη ματιά ως προς τα πεδία όπου θα διεξαχθούν μάχες. Έχει μια δυναμική που μπορεί να συλλάβει την πραγματικότητα σαν κάτι πλουσιότερο -όχι άσχετο- από σύγκρουση συμφερόντων αγκιστρωμένων σε τάξεις και στρώματα. Χωράει τις δυσφορίες και τις ταπεινώσεις πολλών ειδών και θέτει εκ νέου υπό κρίση -αμυντικό όπλο και υλικό για το μέλλον- όλες τις κατασκευές της ιστορίας των ανθρώπων. (Μέχρι και λέξη φτιάχτηκε γι' αυτό το τελευταίο: Εθνολαϊκισμός).

Υπενθυμίζει ότι η Πολιτική -μια κάποια πολιτική- πρέπει κάπως να ξεμυτίσει κάπου ανάμεσα στον θάνατο του Θεού, την κυριαρχία της Επιστήμης και την ακραία Εξατομίκευση. Και την ώρα που παρεμβαίνει δυναμικά στην τρέχουσα συγκυρία αφήνει ανοιχτά πρακτικά -μα τόσο πρακτικά, επί ποινή αυτοκατάργησης του ανθρώπινου και φυσικού πολιτισμού- ερωτήματα: Πού και πώς ενώνονται οι άνθρωποι; Τι συνέχει τις κοινωνίες; Πόση ετερογένεια μπορεί ακόμα να παραχθεί και με τι κόστος; Κι επειδή ζούμε ήδη στο 2017 και όχι στο 2010: Με ποιο τρόπο, δηλαδή, ποια πολιτική -και ποιος λαϊκισμός- μπορεί να νικά;

* Ο Τάσος Βαρούνης, μαζί με τον Κάρλο Φορμέντι, θα είναι οι ομιλητές στην εκδήλωση «Το μπλοκ της παγκοσμιοποίησης, λαϊκισμός και κινήματα χειραφέτησης», σήμερα στις 19.30 στο Resistance Festival

